

การเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
โดยการให้คำปรึกษากลุ่ม

ENHANCEMENT OF SOCIAL RESPONSIBILITY FOR PRATHOMSUKSA VI STUDENTS
THROUGH GROUP COUNSELING

ชโลธร โสมหิรัญญ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

2563

การเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
โดยการให้คำปรึกษากลุ่ม

ปฏิญานี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ปีการศึกษา 2563
ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ENHANCEMENT OF SOCIAL RESPONSIBILITY FOR PRATHOMSUKSA VI STUDENTS
THROUGH GROUP COUNSELING

CHALOTORN SOMHIRAN

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of MASTER OF EDUCATION
(Master of Education (Guidance Psychology))
Faculty of Education, Srinakharinwirot University

2020

Copyright of Srinakharinwirot University

ปริญญานิพนธ์

เรื่อง

การเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

โดยการให้คำปรึกษากลุ่ม

ของ

ชโลธร โสมหิรัญ

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว

ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการสอบปากเปล่าปริญญานิพนธ์

..... ที่ปรึกษาหลัก ..... ประธาน
(รองศาสตราจารย์ ดร.มณฑิรา จารุเพ็ง) (รองศาสตราจารย์ ดร.นิธิพัฒน์ เมฆขจร)

..... ที่ปรึกษาร่วม ..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.พัชรภรณ์ ศรีสวัสดิ์) (อาจารย์ ดร.อสมมา คัมภีรานนท์)

ชื่อเรื่อง	การเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยการให้คำปรึกษากลุ่ม
ผู้วิจัย	ชโลธร โสมหิรัญ
ปริญญา	การศึกษามหาบัณฑิต
ปีการศึกษา	2563
อาจารย์ที่ปรึกษา	รองศาสตราจารย์ ดร. มณฑิรา จารุเพ็ง
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม	รองศาสตราจารย์ ดร. พัทธราภรณ์ ศรีสวัสดิ์

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 2) เพื่อเปรียบเทียบความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนและหลังการเข้าร่วมการให้คำปรึกษากลุ่ม และ 3) เพื่อเปรียบเทียบความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เข้าร่วมการให้คำปรึกษากลุ่ม และนักเรียนที่ไม่ได้เข้าร่วมการให้คำปรึกษากลุ่ม กลุ่มตัวอย่างแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ 1 เป็นนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร เขตบางกอกน้อย จำนวน 211 คน และกลุ่มที่ 2 เป็นนักเรียนที่เลือกแบบเจาะจงจากกลุ่มที่ 1 ที่มีคะแนนความรับผิดชอบต่อสังคมตั้งแต่เปอร์เซ็นต์ที่ 25 ลงมา และมีความสมัครใจเข้าร่วม จำนวน 16 คน แล้วสุ่มอย่างง่ายเพื่อแบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 8 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามความรับผิดชอบต่อสังคม มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .84 และโปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อสังคม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที่ ผลการวิจัยพบว่า 1) ความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยภาพรวมอยู่ในระดับสูง 2) นักเรียนกลุ่มทดลองมีความรับผิดชอบต่อสังคมสูงขึ้นหลังเข้าร่วมการให้คำปรึกษากลุ่ม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 3) นักเรียนกลุ่มทดลองมีความรับผิดชอบต่อสังคมสูงกว่ากลุ่มควบคุมหลังเข้าร่วมการให้คำปรึกษากลุ่ม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ : ความรับผิดชอบต่อสังคม, การให้คำปรึกษากลุ่ม, นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

Title	ENHANCEMENT OF SOCIAL RESPONSIBILITY FOR PRATHOMSUKSA VI STUDENTS THROUGH GROUP COUNSELING
Author	CHALOTORN SOMHIRAN
Degree	MASTER OF EDUCATION
Academic Year	2020
Thesis Advisor	Associate Professor Dr. Monthira Jarupeng
Co Advisor	Associate Professor Dr. Patcharaporn Srisawat

The objectives of this research are as follows: (1) to study social responsibility among Prathomsuksa VI students; (2) to compare social responsibility for Prathomsuksa VI students before and after participation in group counseling; and (3) to compare social responsibility between the experimental and control groups, before and after participation in group counseling. The subject for this study consisted of two groups: (1) the first group consisted of 211 Prathomsuksa VI students; (2) the second group consisted of students from the first group and in terms of social responsibilities, scored lower than the 25th percentile, established by purposive sampling and voluntary participation in group counseling. Each group consisted eight students in the experimental and the control group. The research instruments were social responsibility questionnaires with a reliability of .84 and program enhancement of social responsibility through group counseling. The data were analyzed by mean, standard deviation and a t-test. The research results were as follows: (1) the social responsibility for Prathomsuksa VI students as a whole was at a high level; (2) the social responsibility of the experimental group after participating in group counseling was and higher than before the experiment at a significantly increased at a level of .05; and (3) the social responsibility of the experimental group after participating in group counseling was significantly higher than the control group at a level of .05.

Keyword : Social Responsibility, Group Counseling, Prathomsuksa VI Students

กิตติกรรมประกาศ

ปริญญาานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความเมตตากรุณาเป็นอย่างสูงจาก รองศาสตราจารย์ ดร. มณฑิรา จารุเพ็ง อาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาานิพนธ์ และรองศาสตราจารย์ ดร. พัทธราภรณ์ ศรีสวัสดิ์ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำ และตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ เพื่อให้ปริญญาานิพนธ์ฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณด้วยความเคารพอย่างสูง

ขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์ ดร. อสมมา คัมภีรานนท์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สาทร ใจตรง และอาจารย์ ดร. สรรเสริญ หุ่นแสน ที่ให้ความเมตตา ให้ความรู้ คำแนะนำ และให้ความกรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัยในครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณ คณาจารย์ในภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒทุกท่าน ที่ได้ให้ความเมตตา ความกรุณา ความปรารถนาดี และให้กำลังใจตลอดมา

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้อำนวยการโรงเรียนและคณะครู สำนักงานเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ทั้ง 15 โรงเรียน ที่ให้ความอนุเคราะห์ และอำนวยความสะดวกในการเก็บข้อมูลงานวิจัยเป็นอย่างดี ขอขอบใจนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามเพื่อเก็บข้อมูลรวมทั้งเป็นกลุ่มตัวอย่างในการเข้าร่วมงานวิจัยจนสำเร็จไปได้ด้วยดี

ขอกราบขอบพระคุณ คุณแม่वासนา โสมหิรัญ และสมาชิกทุกคนในครอบครัว รวมทั้งผู้อำนวยการ พี่ ๆ เพื่อนครูโรงเรียนวัดวิเศษการที่เป็นกำลังใจ ให้การสนับสนุน ให้คำแนะนำ ห่วงใยด้วยความรักตลอดระยะเวลาในการทำวิจัย

ขอขอบคุณ พี่ ๆ และน้อง ๆ สาขาจิตวิทยาการแนะแนวทุกคน สำหรับมิตรภาพดี ๆ ที่มีให้กันเสมอมา คอยรับฟัง และให้คำปรึกษา เป็นกำลังใจให้กันและกัน ห่วงใย ให้คำแนะนำและช่วยเหลือกันตลอดระยะเวลาการทำวิจัย

ขอขอบคุณ ผู้เขียนตำราและเอกสารทุกฉบับ ที่ผู้วิจัยใช้ประกอบการศึกษา ตลอดจนนำมาใช้อ้างอิงในงานวิจัยฉบับนี้ คุณค่าและประโยชน์จากงานวิจัยฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบให้แก่ มารดา ครูบาอาจารย์ ตลอดจนผู้มีพระคุณทุกท่านที่ทำงานวิจัยฉบับนี้สำเร็จไปได้ด้วยดี

ชโลธร โสมหิรัญ

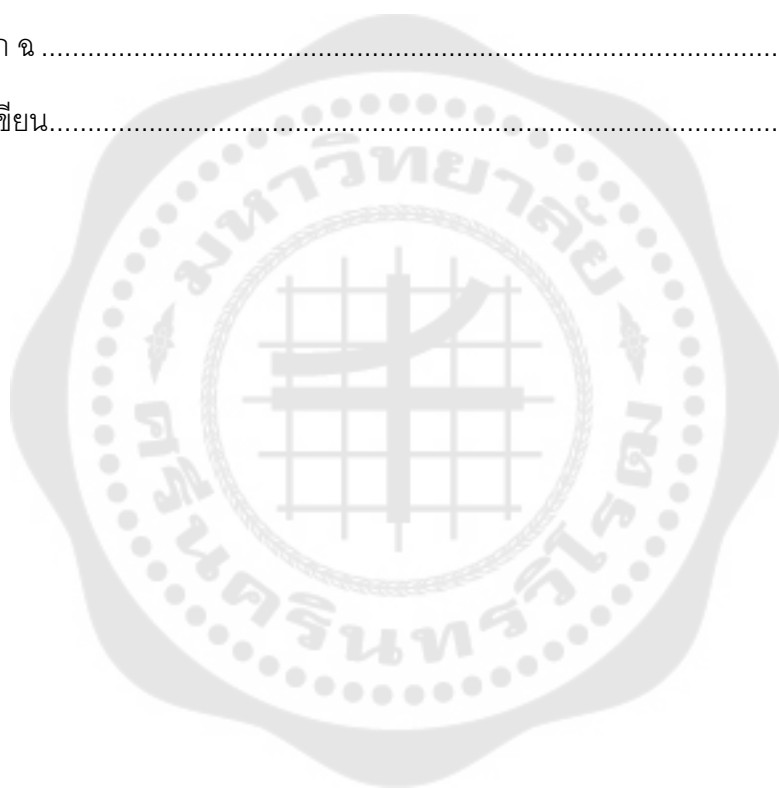
สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญรูปภาพ	ฎ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง	1
คำถามการวิจัย.....	4
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	4
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า.....	5
ระยะที่ 1 ศึกษาความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษา.....	5
ระยะที่ 2 เสริมสร้างความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษา.....	5
กรอบแนวคิดในการศึกษาค้นคว้า	6
สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า	6
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	7
บทที่ 2 แนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	9
1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบต่อสังคม.....	10
1.1 แนวคิดเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคม	10
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการให้คำปรึกษากลุ่ม	17
2.1 การให้คำปรึกษากลุ่ม	17

2.2 ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบพฤติกรรมนิยม	27
2.3 ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบเผชิญความจริง	30
2.4. ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบยึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง	36
2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการให้คำปรึกษากลุ่ม	39
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	44
ระยะที่ 1 การศึกษาความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6.....	44
ระยะที่ 2 เสริมสร้างความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษา	48
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	54
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	56
1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	56
2. การนำเสนอการวิเคราะห์ข้อมูล	56
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	61
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	61
สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า	61
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า.....	61
เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย.....	62
การดำเนินการวิจัย.....	63
การเก็บรวบรวมข้อมูล	64
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	64
สรุปผลการวิจัย.....	64
อภิปรายผล	65
ข้อเสนอแนะ	71
บรรณานุกรม	73

ภาคผนวก.....	79
ภาคผนวก ก	80
ภาคผนวก ข	85
ภาคผนวก ค	103
ภาคผนวก ง.....	108
ภาคผนวก จ	111
ภาคผนวก ฉ	130
ประวัติผู้เขียน.....	150

สารบัญตาราง

หน้า

ตาราง 1 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาองค์ประกอบความรับผิดชอบ ต่อสังคมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	44
ตาราง 2 เกณฑ์การให้คะแนน กำหนดไว้ 2 ลักษณะ คือ ข้อความทางบวก และข้อความทางลบ	47
ตาราง 3 โปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มเรื่องการเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียน ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่	50
ตาราง 4 แบบแผนการทดลอง	54
ตาราง 5 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานแบบสอบถามความรับผิดชอบต่อสังคมของกลุ่ม ตัวอย่าง จำแนกเป็นรายด้าน (n=211).....	57
ตาราง 6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6 (n=8)	58
ตาราง 7 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test for Dependent Samples และระดับนัยสำคัญ ทางสถิติในการทดสอบเปรียบเทียบคะแนนก่อนและหลังการให้คำปรึกษา	59
ตาราง 8 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test for Independent Samples และระดับ นัยสำคัญทางสถิติในการทดสอบเปรียบเทียบคะแนนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมหลังการให้ คำปรึกษา.....	60

สารบัญรูปภาพ

หน้า

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการศึกษาค้นคว้า.....6

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

สังคมไทยในปัจจุบันได้มีการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจและสังคมอย่างรวดเร็วและตลอดเวลา และเพื่อให้ทันในการเปลี่ยนแปลงสภาวะเศรษฐกิจโลกที่ส่งผลกระทบต่อบุคคลในสังคมไทย ทั้งในด้านการดำเนินธุรกิจ การสื่อสาร และโดยเฉพาะในด้านการดำรงชีวิตประจำวัน อันเป็นเหตุให้เกิดการแข่งขันโดยแต่ละคนต่างต่อสู้ดิ้นรนเพื่อความอยู่รอดของตนเอง พยายามสร้างความมั่นคงให้กับตนเองและครอบครัว ซึ่งการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจและสังคมที่มีความรวดเร็วนี้ส่งผลให้สภาพสังคมของประเทศไทยนั้นเปลี่ยนไปมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่ง คือ การก่อให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ของคนในสังคมตามมาอย่างมากมาย เช่น การขาดศีลธรรม การขาดจริยธรรม การขาดระเบียบวินัย การขาดความรับผิดชอบ การเอาตัวเอาเปรียบกันเองของคนในสังคม และในท้ายที่สุดปัญหาที่กล่าวมานี้ยังสามารถนำไปสู่ปัญหาอาชญากรรมได้ในอนาคต ที่ส่งผลต่อความสงบเรียบร้อยของสังคม ทรัพย์สิน ชีวิต และสวัสดิภาพ ของคนในสังคม (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2534)

ดังนั้นการที่จะพัฒนาคนให้มีความรับผิดชอบต่อสังคมจึงเป็นเรื่องที่สำคัญมาก เพราะมนุษย์เป็นทรัพยากรที่มีค่า และเป็นกำลังสำคัญต่อการพัฒนาสังคมและประเทศชาติ โดยจะเห็นได้จากประเทศต่าง ๆ หลายประเทศที่มีความสำเร็จเรื่องของการพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้า เนื่องจากประชากรในประเทศมีคุณภาพ ซึ่งสอดคล้องกับหนึ่งในยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) ได้แก่ การเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพมนุษย์ การวางรากฐานสำคัญในการพัฒนาคนเริ่มต้นตั้งแต่เด็กปฐมวัยให้มีสุขภาพทางจิตใจ และทางร่างกายที่ดี มีสติปัญญา มีความสามารถในการเรียนรู้ และมีความสามารถในการดำรงชีวิต เพื่อส่งเสริมให้บุคคลเป็นคนที่ดีมีคุณธรรม จริยธรรม มีระเบียบวินัย มีความรับผิดชอบต่อสังคมส่วนรวม (คณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2560)

Glasser (1965) ได้นิยามความหมายของความรับผิดชอบต่อสังคมว่า เป็นความสามารถที่จะตอบสนองความต้องการของตนเองได้โดยที่ไม่กระทบหรือขัดขวางต่อสิทธิและความต้องการของผู้อื่น กระทรวงศึกษาธิการ (2542a) ได้อธิบายถึงความรับผิดชอบต่อสังคมไว้ว่า เป็นภาระหน้าที่ของผู้ที่เกี่ยวข้อง และมีส่วนร่วมต่อสังคมที่ตนเองเป็นสมาชิก เพราะว่าผู้นั้นเป็น

ส่วนประกอบหนึ่งของสังคม ดังนั้นการกระทำของใครคนใดคนหนึ่งย่อมทำให้เกิดผลกระทบต่อสังคมส่วนรวมได้แน่นอน รวมทั้ง บัญชา ทาทอง (2556) ได้ให้ความหมายไว้ว่าความรับผิดชอบต่อสังคม หมายถึง มีความสนใจมีความตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเพียร ความพยายาม และละเอียดรอบคอบ เพื่อให้เป็นไปตามเป้าหมาย ยอมรับผลของการกระทำของตนเองไม่ว่าจะเป็นผลดี หรือผลเสีย อีกทั้งพยายามปรับปรุงในการทำหน้าที่ให้ดียิ่งขึ้น และ วรพรรณ เอื้ออาภรณ์ (2555) กล่าวว่าความรับผิดชอบต่อสังคม เป็นหน้าที่และข้อผูกพันในสังคม ในการมีหน้าที่ปกป้องและให้ผลประโยชน์ต่อสิ่งแวดล้อมรอบข้าง

ความรับผิดชอบต่อชนับว่าเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งต่อสังคม และมีความจำเป็นที่จะต้องปลูกฝังตั้งแต่วัยเด็ก โดยจะต้องวางรากฐานให้เด็กเห็นถึงคุณค่า และเห็นถึงความสำคัญของการมีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม ทั้งยังจะต้องมีวิธีการที่ส่งเสริมให้เด็กมีความเต็มใจและตั้งใจในการปฏิบัติตนอย่างมีความรับผิดชอบต่อทั้งความคิด คำพูด การกระทำ ตลอดจนการตระหนักรู้ถึงบทบาทหน้าที่ของตนเองและการปฏิบัติตนเพื่อประโยชน์ต่อสังคม กล่าวคือ ผู้ที่มีความรับผิดชอบต่อชนนั้นจะต้องมีสำนึกรับรู้ด้วยตนเอง เมื่อปรากฏว่ามีสิ่งผิดพลาดเกิดขึ้น ให้เริ่มต้นที่การปรับปรุงแก้ไขจากตัวเองไม่ใช่การชี้กล่าวโทษผู้อื่น การปลูกฝังความรับผิดชอบต่อชนตั้งแต่ในวัยเด็กเรื่อยมา จนกระทั่งเติบโตเป็นผู้ใหญ่จะมีแนวโน้มที่สามารถบ่มเพาะให้การมีความรับผิดชอบต่อชนเป็นส่วนหนึ่งของบุคลิกภาพอันพึงประสงค์ของบุคคลได้ โดยการปลูกฝังความรับผิดชอบต่อชนตั้งแต่วัยเด็กนี้อาจกระทำได้โดยการฝึกให้เด็กรับผิดชอบต่อชนในหน้าที่ต่าง ๆ ที่สมวัย เช่น การรับผิดชอบต่อการเรียน การรับผิดชอบต่อในการทำงานบ้านช่วยเหลือพ่อแม่ สิ่งเหล่านี้จะส่งผลให้เด็กมีการพัฒนาความรับผิดชอบต่อชนยิ่ง ๆ ขึ้นไป ซึ่งความรับผิดชอบต่อชนนั้นเป็นคุณธรรมหนึ่งที่ต้องปลูกฝังให้เกิดกับบุคคลทุกคน เพื่อให้สังคมสงบสุข (กรมการศาสนา, 2525)

จากการสัมภาษณ์คณะครูและบุคลากรในโรงเรียน ประกอบด้วยครูประจำชั้น ครูที่ปฏิบัติหน้าที่เวรประจำวัน ครูประจำรายวิชา ที่ทำการสอนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 10 ท่าน และพนักงานสถานที่ จำนวน 4 ท่าน รวมทั้งหมด 14 ท่าน พบว่า นอกจากเรื่องความรับผิดชอบต่อชนด้านการเรียนแล้ว ยังมีกรณีอื่นที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบต่อชน อาทิ การรับผิดชอบต่อชนที่เวรประจำวันของตน การทิ้งขยะในที่ที่จัดไว้ให้ การรักษาทรัพย์สินส่วนรวมของทางโรงเรียนที่ทุกคนมีสิทธิใช้ประโยชน์ร่วมกัน การปฏิบัติตนตามกฎระเบียบของโรงเรียน ซึ่งโดยรวมแล้วเกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบต่อชนทั้งสิ้น และเป็นสิ่งที่ส่งผลถึงการอยู่ร่วมกันในโรงเรียนอย่างสงบ และมีระเบียบวินัย ความรับผิดชอบต่อชนจึงเป็นคุณลักษณะที่สังคมต้องการ และเป็นคุณลักษณะพื้นฐานของบุคคลที่จำเป็นต่อการพัฒนาประเทศ การปลูกฝังความรับผิดชอบต่อชนในวัยเด็กเป็นสิ่งจำเป็น ดังที่

Glasser (1965) ได้กล่าวไว้ว่า ความรับผิดชอบนั้นไม่สามารถเกิดขึ้นเองได้ตามธรรมชาติ แต่เกิดขึ้นได้จากการฝึกฝนและการปลูกฝัง หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553) ได้กำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้เพื่อส่งเสริมคุณภาพของผู้เรียนในด้านค่านิยม คุณธรรม จริยธรรม ที่ถูกกำหนดขึ้นจากสภาพของสังคม และโลกในปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงไปเรื่อย ๆ ตามยุคสมัย ซึ่งมีความจำเป็นต้องปลูกฝังและเน้นคุณลักษณะดังกล่าวในตัวนักเรียนทุกคนเพื่อช่วยให้เกิดการพัฒนาในภาพรวมทั้งด้านสติปัญญา และคุณธรรม ที่จะนำไปสู่ความเจริญก้าวหน้าและความมั่นคงสงบสุขในสังคม

ความรับผิดชอบต่อสังคมเป็นการแสดงบทบาทหน้าที่ รวมถึงคุณธรรมและจริยธรรมของบุคคลที่มีต่อส่วนรวม หรือการกระทำที่ส่งผลกระทบต่อส่วนรวม โดยที่ Charters and Good (1945) ได้กล่าวว่าความรับผิดชอบต่อสังคม คือ คุณธรรมซึ่งแสดงความคิด รู้สึกผิดชอบ ชั่วดีนั้นเป็นที่ควบคุมพฤติกรรมที่แสดงออก เพื่อสนองความต้องการ รู้ว่าอะไรเป็นสิ่งที่พึงปรารถนาของคนในสังคม และพร้อมที่จะแสดงเมื่อมีเหตุการณ์ หรือสิ่งแวดลอมมากกระตุ้น อีกทั้งกระทรวงศึกษาธิการ (2542b) ได้กำหนดความหมายความรับผิดชอบต่อสังคมไว้ว่า มีความสนใจ มีความตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเพียร ด้วยความพยายาม และละเอียดรอบคอบ เพื่อให้บรรลุผลสำเร็จ ยอมรับผลของการกระทำของตนเองไม่ว่าผลที่เกิดขึ้นจะเป็นอย่างไร อีกทั้งพยายามปรับปรุงในการทำหน้าที่ให้ดียิ่งขึ้น ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจะทำการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการสัมภาษณ์เชิงลึกกับครู ผู้เชี่ยวชาญ เพื่อระบุนโยบายที่สำคัญของความรับผิดชอบต่อสังคม ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ในการเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียน ผู้วิจัยใช้การให้คำปรึกษากลุ่ม ทั้งนี้เนื่องจากการให้คำปรึกษากลุ่มเป็นกระบวนการให้ความช่วยเหลือนักเรียนที่เกิดความไม่สบายใจหรือมีความเครียดในเรื่องต่าง ๆ ทั้งเรื่องการเรียน ครอบครัว เพื่อน ทั้งด้านส่วนตัวและด้านสังคม เพื่อให้ให้นักเรียนคนนั้นเข้าใจตนเอง และยอมรับปัญหาของตนเองจนสามารถคิดวิธีแก้ไขปัญหานั้นด้วยการตัดสินใจด้วยตนเอง นอกจากนี้ยังรวมถึงกรณีที่นักเรียนมีความต้องการจะพัฒนา และส่งเสริมความรับผิดชอบต่อสังคม โดยการให้คำปรึกษากลุ่มจะมีกระบวนการที่ช่วยในการวางแผน เพื่อนำไปสู่การบรรลุตามเป้าหมายในเรื่องของความรับผิดชอบต่อสังคม และสามารถใช้ชีวิตในสังคมได้ (ลักษณา สิริวัฒน์, 2560) และ Davis and Pereira (2013) ได้กล่าวว่า ปัจจัยที่สำคัญที่สุดในการทำงานกับเด็ก คือ การเลือกใช้วิธีการให้คำปรึกษาที่เหมาะสมกับพัฒนาการของเด็ก ควรที่จะต้องใช้เทคนิคอย่างสร้างสรรค์ในการสื่อสารกับเด็ก เพื่อให้ได้รับความร่วมมือต่อกิจกรรม

การให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อสังคมนั้น เป็นกระบวนการช่วยให้นักเรียนได้สำรวจตนเอง ที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อสำรวจตนเอง และเรียนรู้ความรับผิดชอบของตนเองต่อสังคม ตลอดจนการร่วมกันหาแนวทางในการแก้ปัญหาาร่วมกันระหว่างผู้ให้คำปรึกษากับสมาชิกวางแผนเพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อสังคม โดยใช้ขั้นตอนตามทฤษฎีเผชิญความจริง (Reality Counseling Theory) และทฤษฎีพฤติกรรมนิยม (Behavior Counseling Theory) ในการให้คำปรึกษา โดยผู้ให้คำปรึกษาจะใช้ทักษะ และเทคนิคต่าง ๆ ในการให้คำปรึกษา งานวิจัยนี้มีวิธีการให้คำปรึกษากลุ่มกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลายโดยจะนำขั้นตอนและวิธีการให้คำปรึกษาตามทฤษฎีเผชิญความจริง (Reality Counseling Theory) เพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อสังคม เนื่องจากเป้าหมายของทฤษฎีเผชิญความจริงเน้นที่การให้นักเรียนมีเป้าหมายในการนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่มีความรับผิดชอบ พิจารณาพฤติกรรมในปัจจุบันว่าพฤติกรรมใดเป็นพฤติกรรมที่ขัดขวางเป้าหมายที่ต้องการ จากนั้นจึงช่วยกันวางแผนเพื่อเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ร่วมกับการใช้หลักการตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยม (Behavior Counseling Theory) วิธีการเสริมแรงทางบวกที่ทำให้พฤติกรรมของการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นแล้วมีแนวโน้มจะเกิดขึ้นอีก ทำให้มีอัตราการตอบสนองมากขึ้น มีความคงทนถาวร เช่น คำชมเชย การสัมผัส การมองตาด้วยความชื่นชม ด้วยวิธีการที่กล่าวมาจะสามารถเสริมสร้างให้ผู้รับคำปรึกษานั้นมีความรับผิดชอบต่อสังคมมากขึ้น (ลักขณา สรวิวัฒน์, 2560)

ผู้วิจัยมีความสนใจในการเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียน เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนได้เรียนรู้จักการมีความรับผิดชอบต่อสังคม สามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปตามเป้าหมายที่ต้องการได้ อันจะเป็นเหตุนำไปสู่การเกิดความภาคภูมิใจในตนเอง และมีความเชื่อมั่นในการใช้ชีวิตของตนเองในสังคมได้อย่างมีความสุข

คำถามการวิจัย

1. ความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เป็นอย่างไร
2. การให้คำปรึกษากลุ่มสามารถเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อสังคมให้นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ได้มากน้อยเพียงใด

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนด ดังนี้

1. เพื่อศึกษาความรับผิดชอบต่อสังคม ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

2. เพื่อเปรียบเทียบความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนและหลังการเข้าร่วมการให้คำปรึกษากลุ่ม

3. เพื่อเปรียบเทียบความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เข้าร่วมการให้คำปรึกษากลุ่ม และนักเรียนที่ไม่ได้เข้าร่วมการให้คำปรึกษากลุ่ม

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

การวิจัยครั้งนี้แบ่งเป็น 2 ระยะดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษา

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เพื่อศึกษาองค์ประกอบความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหาร ครู และนักจิตวิทยา จำนวน 5 คน

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย เป็นนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร เขตบางกอกน้อย ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 ทั้งหมดจำนวน 15 โรงเรียน มีนักเรียน จำนวน 469 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร เขตบางกอกน้อย ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 ทั้งหมดจำนวน 469 คน และทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างโดยการเปรียบเทียบตารางของ ยามาเน่ (Yamane, 1973) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ได้นักเรียนจำนวน 211 คน

ระยะที่ 2 เสริมสร้างความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษา

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อสังคม เป็นนักเรียนโรงเรียนวัดวิเศษการ กรุงเทพมหานคร ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 ซึ่งได้มาโดยพิจารณาจากนักเรียนที่มีคะแนนความรับผิดชอบต่อสังคมตั้งแต่เปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 ลงมา จากกลุ่มตัวอย่างระยะที่ 1 และมีความสมัครใจที่จะเข้าร่วมการเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อสังคม จำนวน 16 คน โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) และดำเนินการสุ่มเข้ากลุ่มโดยการสุ่มอย่างง่าย

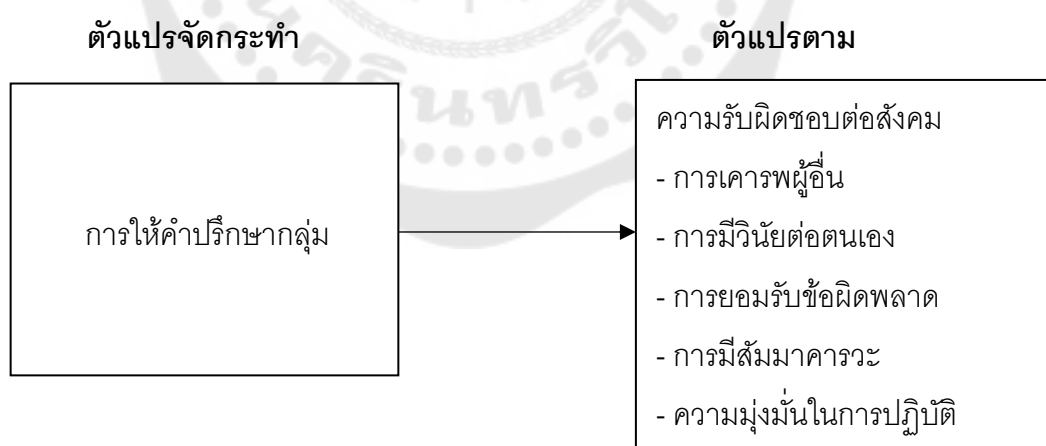
(Simple random sampling) แบ่งออกเป็นกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 8 คน โดยใช้เกณฑ์ในการกำหนดของกลุ่มจาก Corey and Marianne (2006) ที่อธิบายว่า ขนาดของกลุ่มที่มีประสิทธิภาพมากที่สุดนั้น ควรจะมีสมาชิกจำนวน 8 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรจัดกระทำ ได้แก่ การให้คำปรึกษากลุ่ม
2. ตัวแปรตาม ได้แก่ ความรับผิดชอบต่อสังคม

กรอบแนวคิดในการศึกษาค้นคว้า

กรอบแนวคิดในการศึกษาค้นคว้า ผู้วิจัยได้นำแนวคิดความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยนำแนวคิดของ Kohlberg and Lickona (1976) มาใช้ประกอบด้วย การเคารพผู้อื่น การมีวินัยต่อตนเอง การยอมรับข้อผิดพลาด การมีสัมมาคารวะ และความมุ่งมั่นในการปฏิบัติ และยังใช้การให้คำปรึกษากลุ่ม พัชรารภรณ์ ศรีสวัสดิ์ (2561) ซึ่งประกอบด้วย ชั้นเริ่มต้นกลุ่ม ชั้นดำเนินการ และขั้นยุติกลุ่ม ร่วมกับทักษะ และเทคนิคของการให้คำปรึกษากลุ่มแบบเผชิญความจริง การให้คำปรึกษากลุ่มแบบพฤติกรรมนิยม และการให้คำปรึกษากลุ่มแบบยึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง ดังนี้

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการศึกษาค้นคว้า

สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า

1. นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เข้าร่วมการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อสังคม มีความรับผิดชอบต่อสังคมสูงขึ้นภายหลังการให้คำปรึกษากลุ่ม

2. นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เข้าร่วมการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้าง ความรับผิดชอบต่อสังคม มีความรับผิดชอบต่อสังคมสูงกว่านักเรียนที่ไม่ได้เข้าร่วมการให้ คำปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อสังคม

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ความรับผิดชอบต่อสังคม หมายถึง คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนที่แสดงออก ถึงการให้ความเคารพผู้อื่น มีวินัยต่อตนเอง รับผิดชอบในหน้าที่ของตนเองและสังคม ยอมรับ ข้อผิดพลาดที่เกิดจากการกระทำของตนเอง มีสัมมาคารวะต่อผู้อื่น ปฏิบัติตนตามวินัยและ กฎระเบียบของสังคม โดยแบ่งออกเป็น 5 องค์ประกอบ ดังนี้

1.1 การเคารพผู้อื่น หมายถึง นักเรียนสามารถรับรู้เข้าใจในอารมณ์ ความรู้สึกของ ผู้อื่น เคารพและเข้าใจความแตกต่างระหว่างบุคคล ปฏิบัติตนโดยให้เกียรติและมีเจตนาที่จะ ส่งเสริมผู้อื่น เชื่อฟัง ปฏิบัติตนตามกฎหมายของสังคม ได้แก่ การรับฟังและให้กำลังใจเพื่อน การ อยู่ร่วมกับคนต่างเชื้อชาติต่างศาสนาได้ สามารถตักเตือนผู้ที่กำลังจะทำความผิด เชื่อฟังและ ปฏิบัติตามคำสอนพ่อ แม่ ครู

1.2 การมีวินัยต่อตนเอง หมายถึง นักเรียนสามารถควบคุมการกระทำตนเองอย่าง เข้มงวดด้วยความวิริยะอุตสาหะ สามารถจัดลำดับความสำคัญของสถานการณ์โดยตระหนักรู้ว่า สิ่งใดควรทำและไม่ควรทำ บังคับตนเองให้ปฏิบัติในสิ่งที่เหมาะสม รับผิดชอบต่อหน้าที่ของตน ตามบทบาทลูก บทบาทเพื่อน บทบาทนักเรียน และสมาชิกของชุมชน ได้แก่ ทำงานที่ได้รับ มอบหมายเสร็จตามกำหนด ช่วยเหลืองานบ้านที่ได้รับมอบหมาย มาโรงเรียนและเข้าเรียนทันเวลา ให้ความร่วมมือกับกิจกรรมในชุมชน

1.3 การยอมรับข้อผิดพลาด หมายถึง นักเรียนสามารถระบุ และยอมรับข้อผิดพลาด ที่เกิดจากการกระทำของตนเอง ยอมรับผลที่ตามมาจากข้อผิดพลาดนั้น ได้แก่ การกล่าวคำขอโทษ การยอมรับผิดเมื่อทำความผิด แก้ไขความผิดพลาดที่เกิดขึ้น

1.4 การมีสัมมาคารวะ หมายถึง นักเรียนสามารถปฏิบัติตนเหมาะสมกับบุคคลและ โอกาส ด้วยถ้อยคำและกิริยาที่สุภาพ เชื้อเพื่อนมีน้ำใจให้กับผู้อื่น และการปฏิบัติตนให้มีความเป็น ระเบียบเรียบร้อย ได้แก่ การกล่าวคำขอบคุณ การพูดมีหางเสียง ความสุภาพเรียบร้อย การแต่ง กายที่เหมาะสมกับกิจกรรม และสถานที่

1.5 ความมุ่งมั่นในการปฏิบัติ หมายถึง นักเรียนมีความตั้งใจในการปฏิบัติตนเองให้ ถูกต้องตามระเบียบของสังคม โดยการลงมือปฏิบัติตามเป้าหมายที่ตั้งใจไว้ ทั้งต่อตนเองและสังคม

ทำตามข้อตกลงที่กำหนด และไม่หวั่นไหวกับอุปสรรคที่อาจจะเกิดขึ้น ได้แก่ การแต่งกายตามกฎระเบียบของโรงเรียน มีความตั้งใจ ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ปฏิบัติตามข้อตกลงในห้องเรียน

2. การให้คำปรึกษากลุ่ม หมายถึง การให้คำปรึกษาโดยการดำเนินตามขั้นตอนการช่วยเหลือแก่บุคคลตั้งแต่ 2 บุคคลขึ้นไป ที่มีความต้องการที่จะพัฒนาตนเองในเรื่องเดียวกัน โดยการให้คำปรึกษากลุ่มเป็นกระบวนการที่ทำให้สมาชิกภายในกลุ่มได้สำรวจตนเองจากการสร้างสัมพันธภาพกับสมาชิกกลุ่มคนอื่น ๆ สมาชิกมีการให้กำลังใจซึ่งกันและกัน ในบรรยากาศที่อบอุ่น เพื่อให้สมาชิกได้เข้าใจตนเอง เข้าใจปัญหา และได้แนวทางแก้ไขหรือสามารถพัฒนาตนได้ โดยแบ่งเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

2.1 ขั้นเริ่มต้นกลุ่ม หมายถึง ขั้นกำหนดทิศทางและการสำรวจด้วยการทำความเข้าใจ และสำรวจความต้องการของสมาชิกกลุ่ม สมาชิกจะได้เรียนรู้ถึงหน้าที่ของกลุ่ม การกำหนดเป้าหมายของตนเอง การทำความเข้าใจกับความคาดหวังของสมาชิกกลุ่ม ผู้นำกลุ่มมีหน้าที่สร้างความมั่นใจ ความอบอุ่นใจ ความเข้าใจ และเป็นมิตรกับสมาชิก โดยใช้เทคนิคของทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบยึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง คือ การเปิดเผยตนเอง ความจริงใจ การฟังอย่างตั้งใจ การสะท้อนความรู้สึก การทวนความ การเงี่ยบ และการตั้งคำถาม

2.2 ขั้นดำเนินการ หมายถึง ขั้นที่สมาชิกจะได้สำรวจปัญหาของตนเองอย่างลึกซึ้ง และมีการแสดงออกอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่พึงประสงค์ โดยผู้นำกลุ่มจะมีหน้าที่ให้แรงเสริมในพฤติกรรมที่พึงประสงค์ของสมาชิก เป็นตัวแบบพฤติกรรมที่เหมาะสม การเปิดเผยตนเอง ตีความพฤติกรรมในช่วงเวลาที่เหมาะสมเพื่อให้สมาชิกได้สำรวจและพิจารณาเลือกพฤติกรรมใหม่ โดยใช้เทคนิคของทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบเผชิญความจริง คือ การตั้งคำถาม การให้ข้อมูล การฟังอย่างตั้งใจ การเปิดเผยตนเอง กระบวนการ WDEP ร่วมกับเทคนิคของทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบพฤติกรรม คือ การเสริมแรง และเทคนิคของทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบยึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง คือ ความจริงใจ การสะท้อนความรู้สึก การทวนความ การเงี่ยบ

2.3 ขั้นยุติกลุ่ม หมายถึง ขั้นสุดท้ายของกระบวนการกลุ่ม ผู้นำกลุ่มทำการสำรวจความคิดเห็นจากสมาชิกกลุ่ม ให้การเสริมแรงเพื่อให้สมาชิกเกิดการเปลี่ยนแปลง ช่วยสมาชิกตรวจสอบตนเองว่าจะนำสิ่งที่ได้เรียนรู้จากการเข้ากลุ่มไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงได้ โดยใช้เทคนิคของทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบพฤติกรรมนิยม คือ การสนับสนุน การเสริมแรง ร่วมกับเทคนิคของทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบยึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง คือ การฟังอย่างตั้งใจ

บทที่ 2

แนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยการให้คำปรึกษากลุ่ม ได้รวบรวมแนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาโดยมีเนื้อหาดังต่อไปนี้

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบต่อสังคม
  - 1.1 แนวคิดเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคม
    - 1.1.1 ความหมายความรับผิดชอบต่อสังคม
    - 1.1.2 องค์ประกอบของความรับผิดชอบต่อสังคม
    - 1.1.3 แนวคิดเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคม
    - 1.1.4 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบต่อสังคม
    - 1.1.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบต่อสังคม
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการให้คำปรึกษากลุ่ม
  - 2.1 การให้คำปรึกษากลุ่ม
    - 2.1.1 ความหมายของการให้คำปรึกษากลุ่ม
    - 2.1.2 หลักการสร้างกลุ่มเพื่อการให้คำปรึกษากลุ่ม
    - 2.1.3 จุดมุ่งหมายของการให้คำปรึกษากลุ่ม
    - 2.1.4 ขั้นตอนการให้คำปรึกษากลุ่ม
    - 2.1.5 ประโยชน์ของการให้คำปรึกษากลุ่ม
    - 2.1.6 การให้คำปรึกษาเด็ก
  - 2.2 ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบพฤติกรรมนิยม
    - 2.2.1 เป้าหมายในการให้คำปรึกษาแบบทฤษฎีพฤติกรรมนิยม
    - 2.2.2 กระบวนการให้คำปรึกษาแบบทฤษฎีพฤติกรรมนิยม
    - 2.2.3 เทคนิคการให้คำปรึกษาแบบทฤษฎีพฤติกรรมนิยม
    - 2.2.4 บทบาทของผู้ให้คำปรึกษาแบบทฤษฎีพฤติกรรมนิยม
  - 2.3 ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบเผชิญความจริง
    - 2.3.1 ความหมายของความรับผิดชอบต่อสังคมตามทฤษฎีแบบเผชิญความจริง
    - 2.3.2 การพัฒนาความรับผิดชอบต่อสังคมตามทฤษฎีแบบเผชิญความจริง
    - 2.3.3 องค์ประกอบของพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสังคม

2.3.4 ความรับผิดชอบกับอัตลักษณ์แห่งตนตามแนวทฤษฎีแบบเผชิญความจริง

2.4 ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบยึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง

2.4.1 เป้าหมายของการให้คำปรึกษากลุ่มแบบยึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง

2.4.2 บทบาทผู้นำกลุ่มแบบยึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง

2.4.3 เทคนิคการให้คำปรึกษากลุ่มแบบยึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการให้คำปรึกษากลุ่ม

2.5.1 งานวิจัยในต่างประเทศ

2.5.2 งานวิจัยในประเทศ

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบต่อสังคม

จากการศึกษาค้นคว้าเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบต่อสังคม ผู้วิจัยได้นำเสนอรายละเอียดต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยมาเรียบเรียงได้ดังต่อไปนี้

1.1 แนวคิดเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคม

1.1.1 ความหมายความรับผิดชอบต่อสังคม

Charters and Good (1945) ให้ความหมายว่า คุณธรรมซึ่งแสดงความรู้สึกผิดชอบ ชั่วดี ความคิด เป็นสิ่งควบคุมพฤติกรรมที่แสดงออก เพื่อสนองความต้องการ สามารถรู้เป็นว่าอะไรเป็นสิ่งที่พึงปรารถนาของคนในสังคม และพร้อมที่จะแสดงเมื่อมีเหตุการณ์หรือสิ่งแวดล้อมมากระตุ้น

กระทรวงศึกษาธิการ (2542a) ได้ให้ความหมายว่า ความรับผิดชอบต่อสังคมคือ ความสนใจตั้งใจทำหน้าที่ด้วยความพยายาม มีความละเอียดรอบคอบ เพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายยอมรับผลที่เกิดขึ้นจากการกระทำของตน ทั้งในเรื่องที่ดี และเรื่องที่ไม่ดี รวมถึงการพยายามปรับปรุงการทำหน้าที่ของตนให้ดียิ่งขึ้นด้วย

ณัฐภณ สุเมธธิตคม, ฉันทนา ปาปัตถา, and ปิติพงษ์ พิมพ์พิเศษ (2555) กล่าวไว้ว่า เป็นหน้าที่และข้อผูกพันทางองค์กรในการมีหน้าที่ปกป้อง และให้ผลประโยชน์ต่อสิ่งแวดล้อมรอบข้างทั้งภายในและภายนอกองค์กร

สรุปได้ว่า ความรับผิดชอบต่อสังคมนั้น คือการแสดงบทบาทหน้าที่ที่สอดคล้องคุณธรรม และจริยธรรมของผู้ใดผู้หนึ่งซึ่งส่งผลต่อส่วนรวม หรือการกระทำใด ๆ ที่ส่งผลต่อส่วนรวมทั้งในด้านที่ดี และในด้านที่ไม่ดี

1.1.2 องค์ประกอบของความรับผิดชอบต่อสังคม

จริยญา เฉลาประโคน (2545) ได้กล่าวไว้ว่า เป็นการรู้จักฐานะหน้าที่ความรับผิดชอบต่อสังคม สามารถแบ่งได้ 5 ด้าน คือ

1.1.2.1 ความรับผิดชอบต่อครอบครัว ได้แก่ การเชื่อฟังคำสั่งสอนของผู้ปกครอง

1.1.2.2 ความรับผิดชอบต่อโรงเรียน ได้แก่ การรักษาความสะอาดบริเวณโรงเรียน และไม่ทำลายทรัพย์สินของโรงเรียน ปฏิบัติตนภายใต้กฎข้อบังคับของโรงเรียน

1.1.2.3 ความรับผิดชอบต่อชุมชน ได้แก่ การให้ความร่วมมือในการทำงานเพื่อส่วนรวม และทำงานร่วมกับผู้อื่น มีความซื่อสัตย์ต่อหน้าที่โดยไม่คิดถึงผลประโยชน์ส่วนตัว ใฝ่ใจได้ช่วยเหลือผู้อื่นในสังคม รักษาสมบัติส่วนรวมเหมือนของตนเอง

1.1.2.4 ความรับผิดชอบต่อประเทศชาติ ได้แก่ การปฏิบัติหน้าที่เป็นพลเมืองที่ดี

1.1.2.5 ความรับผิดชอบต่อเพื่อน ได้แก่ ไม่รังแก ไม่เอาเปรียบเพื่อน เคารพต่อระเบียบกฎเกณฑ์ ปฏิบัติตามระเบียบอย่างเคร่งครัด

จากการศึกษาค้นคว้า องค์ประกอบของความรับผิดชอบต่อสังคมจะประกอบไปด้วย ความรับผิดชอบต่อครอบครัว ต่อเพื่อน ต่อชุมชน ต่อโรงเรียน และต่อประเทศชาติ รวมทั้งยังเป็นการประเมินจิตพิสัย ซึ่งสถานศึกษาส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับคุณลักษณะความรับผิดชอบต่อสังคมด้วยกัน

1.1.3 แนวคิดความรับผิดชอบต่อสังคม

ณัฐภณ สุเมธธิตม et al. (2555) ได้อธิบายไว้ว่า ความรับผิดชอบหมายถึง การรู้จักหน้าที่และปฏิบัติหน้าที่อย่างเหมาะสม มีประสิทธิภาพทันตามเวลา ที่จะสามารถสร้างให้คนในชาติรู้ และสำนึกในความรับผิดชอบต่อสังคม ดังนี้

1.1.3.1 ความรับผิดชอบต่อตนเอง คือการยอมรับผลที่เกิดจากการกระทำของตน ทั้งถูกหรือผิด ทั้งเรื่องดีและไม่ดี มีความสำนึก รู้ตัวว่าผิดแล้วจะไม่คิดทำผิดอีกต่อไป ไม่ปัดความรับผิดชอบให้ผู้อื่น และพร้อมที่จะปรับปรุงแก้ไขให้ดียิ่งขึ้น

1) มีความรับผิดชอบต่อด้านร่างกาย คือ การดูแลรักษาตนเองให้มีสุขภาพดี อยู่เสมอ ช่วยเหลือตนเองในกิจการต่าง ๆ ที่สามารถช่วยตนเองได้ มีการทำงานบ้าน งานอดิเรก ซึ่งคืองานพิเศษที่ทำเพื่อความเพลิดเพลิน ออกกำลังกาย ไม่ทำสิ่งที่ไม่ก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพของตนเอง

2) ความรับผิดชอบทางด้านจิตใจ คือ ด้านคุณธรรมความดี ละบาปทั้งปวง ไม่ทำชั่ว คือทำแต่ความดี มีจิตใจที่สะอาดและบริสุทธิ์

3) ความรับผิดชอบต่อหน้าที่ของตน คือการปรับปรุงพัฒนาทั้งในการทำงาน และการเรียนของตนให้มีคุณภาพ ส่งผลให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีขึ้น สูงขึ้น หรือดีที่สุดเท่าที่สามารถทำได้ มีความรับผิดชอบในการประกอบอาชีพที่สุจริต และต้องปฏิบัติงานให้เรียบร้อย ตามที่ได้รับมอบหมาย

1.1.3.2 ความรับผิดชอบต่อครอบครัว คือผู้ที่มีความตั้งใจในการช่วยเหลืองานต่าง ๆ ในครอบครัว แบ่งเบาภาระสังคมตามความสามารถ ร่วมแสดงความคิดเห็นเสนอแนวทางที่เป็นประโยชน์ เพิ่มความสุขของครอบครัว ช่วยแก้ปัญหาต่าง ๆ ประสานความเข้าใจอันดีในครอบครัว สร้างความรัก มีความหวังดี เมตตาและมีน้ำใจไมตรีต่อกัน ช่วยสร้างรายได้ให้กับครอบครัว ช่วยครอบครัวประหยัดค่าใช้จ่าย

1.1.3.3 ความรับผิดชอบต่อส่วนรวม คือมีความรับผิดชอบต่อสังคม และประเทศชาติ

1) ประพฤติปฏิบัติตนตามระเบียบของกฎระเบียบข้อบังคับขนบธรรมเนียมของสังคม

2) รับผิดชอบต่อสังคม หรือชุมชน ตามความรู้ความสามารถ ปฏิบัติตนเป็นพลเมืองที่ดี รับฟังเอาใจใส่คอยฟังข่าวคราว หรือความคิดเห็นในเหตุการณ์บ้านเมืองในสิ่งที่จะเป็นอันตรายต่อสังคม ต้องแจ้งเจ้าหน้าที่เป็นการช่วยเหลือเจ้าหน้าที่ของรัฐ และช่วยสังคมต่าง ๆ เท่าที่พร้อมหรือสามารถทำได้

3) เสียสละแรงกาย สติปัญญาให้ความคิดเห็น สละทรัพย์สินหรือสิ่งของเพื่อช่วยเหลือคนที่กำลังตกทุกข์ได้ยาก ให้การสงเคราะห์คนที่ควรช่วย โดยที่ตนเองไม่เดือดร้อน

4) ช่วยดูแลระมัดระวัง สอดส่องการรักษาทรัพย์สินสมบัติของส่วนรวม ช่วยดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติ สาธารณสมบัติของส่วนรวม ต่อต้านผู้แสวงหาผลประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ

5) เป็นผู้มีน้ำใจนักกีฬา รู้จักถ้อย รู้จักชนะ รู้จักแพ้ ไม่ก่อกวน ก่อการจลาจล ไม่ร่วมทำในสิ่งที่ไม่ถูกต้อง

6) เห็นประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน ช่วยต่อต้านผู้ที่คิดหรือกระทำเพื่อเอาประโยชน์ส่วนรวมมาเป็นประโยชน์ส่วนตน

7) เสริมสร้างคนดี ไม่ให้การสนับสนุนหรือส่งเสริมยินดีกับคนไม่ดีให้โกงกิน ช่วยเสริมสร้างคนดีให้เป็นคนดีเป็น ตัวแทนหรือมีส่วนร่วมในการปกครองบ้านเมือง

8) เป็นคนที่มีความตั้งใจดี เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม มีความรับผิดชอบต่อสังคม

9) มีบุคคลและองค์กรที่สนใจ ที่มีความตั้งใจ เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมและมีความรับผิดชอบต่อสังคม

สรุปได้ว่า แนวคิดความรับผิดชอบต่อสังคมนั้นมีองค์ประกอบดังนี้ คือ ความรับผิดชอบต่อตนเอง ต่อครอบครัว ต่อส่วนรวม ในด้านความรับผิดชอบต่อตนเอง คือ การยอมรับในผลของการกระทำของตนเองเสมอ เมื่อรู้ตัวว่าผิดพร้อมที่จะปรับปรุงแก้ไข ไม่ปิดความรับผิดชอบต่อผู้อื่น ด้านความรับผิดชอบต่อครอบครัว คือ การช่วยเหลืองานต่าง ๆ ในครอบครัว เพิ่มความสุข ช่วยแก้ปัญหาในครอบครัว มีความหวังดีต่อสมาชิกในครอบครัว และด้านความรับผิดชอบต่อส่วนรวม คือ มีความรับผิดชอบต่อสังคมและประเทศชาติ เช่น การปฏิบัติตามกฎระเบียบของสังคม เสียสละแรงกายตามกำลังความสามารถของตนเอง เห็นประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน เป็นต้น

1.1.4 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบต่อสังคม

1.1.4.1 ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรม

ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของโคลเบิร์ต

เพ็ญภา กุลนาคดล (2560) ได้อธิบายไว้ว่า เป็นทฤษฎีที่เชื่อว่าการบรรลุนิติภาวะด้านจริยธรรมของผู้นั้นจะแสดงออกเรื่องของการใช้เหตุผลด้านจริยธรรมได้เด่นชัดที่สุดเนื่องจากเหตุผลเชิงจริยธรรมไม่ขึ้นอยู่กับเกณฑ์ของสังคมใดสังคมหนึ่งโดยเฉพาะ เพราะเหตุผลด้านจริยธรรมไม่ใช่การประเมินค่าการกระทำในเรื่องที่ว่า เลว หรือ ดี แต่ใช้เหตุผลอย่างลึกซึ้งยากที่จะเข้าใจยิ่งขึ้นไปเป็นลำดับ เหตุผลด้านจริยธรรมขั้นสูงสุดคือขั้นที่ 6 ของโคลเบิร์ตบอกตรงกับสิ่งที่ผู้เชี่ยวชาญยอมรับว่าเป็นเหตุผลเชิงจริยธรรมที่บริสุทธิ์ ไม่ได้มีเหตุผลประเภทอื่น ๆ เลย เหตุผลเชิงจริยธรรมขั้นสูงจึงมีลักษณะเป็นเหตุผลสากล ทัวถึง ไม่มีการขัดแย้ง และมีหลักการไม่เข้าข้างตนเอง

โคลเบิร์ต (Kohlberg) ได้จำแนกพัฒนาการทางจริยธรรมออกเป็น 3 ระดับมี 6 ขั้น มีความสัมพันธ์ต่อเนื่องกัน เมื่อกล่าวถึงนักเรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สามารถเทียบพัฒนาการทางจริยธรรมอยู่ในระดับที่ 2 คือ (เพ็ญภา กุลนาคดล, 2560)

ระดับที่ 2 ระดับตามเกณฑ์ (Conventional Level) ในระดับนี้ บุคคลจะยอมรับความมุ่งหวังเกณฑ์ทางครอบครัว สังคมและประเทศชาติว่าเป็นเรื่องที่มีความสำคัญ มีคุณค่า มีความถูกต้อง และมีความพยายามปฏิบัติให้เหมาะกับบทบาทในสังคม ในการทำความดีไม่ทำความชั่วนั้น ผู้นั้นจะถูกควบคุมโดยกลุ่มสังคม ในระดับนี้ จะเกิดขึ้นกับเด็กอายุ 11-16 ปี จำแนกเป็นขั้นต่อเนื่อง 2 ขั้น คือ

ขั้นที่ 3 เกณฑ์เด็กดี ในขั้นนี้ยังไม่เป็นตัวของตัวเอง มีความคล้อยตาม และสามารถถูกชักจูงของผู้อื่น เช่น การทำให้ผู้อื่นพอใจ การช่วยเหลือผู้อื่น ซึ่งจะทำตามความคิดเห็นส่วนใหญ่ หรือยอมทำตามเพื่อหลีกเลี่ยงการไม่เห็นด้วยจากผู้อื่น

ขั้นที่ 4 ผู้ที่รู้จักหน้าที่ ระเบียบ ทำตามกฎของสังคม พฤติกรรมที่ถูกต้องประกอบด้วยการทำตามหน้าที่ มีความเคารพต่ออำนาจหน้าที่ ทำตามกฎระเบียบต่าง ๆ ที่สังคมกำหนด มีแนวโน้มทำตามเพื่อหลีกเลี่ยงการถูกประณามจากสังคม ยินยอมทำตามเพื่อหลีกเลี่ยงการตำหนิจากผู้ที่มีอำนาจตามกฎหมาย

โคลเบอร์ก เชื่อว่า พัฒนาการจริยธรรมนั้นไม่ใช่การรับรู้จากการพร่ำสอนของผู้อื่นโดยตรง แต่เป็นการผสมผสานระหว่างความรู้เกี่ยวกับบทบาทของตนเองต่อผู้อื่น และของผู้อื่นด้วย รวมถึงข้อเรียกร้องและกฎเกณฑ์ของกลุ่มต่าง ๆ ซึ่งอาจจะมีความคิดเห็นที่ไม่ตรงกัน ไม่ว่าผู้หนึ่งจะอยู่ในกลุ่มใด ในการพัฒนาการใช้เหตุผลด้านจริยธรรมนั้นเป็นไปตามขั้นจากขั้นที่หนึ่งผ่านไปแต่ละขั้นถึงขั้นที่หก ผู้หนึ่งจะไม่สามารถข้ามขั้นในการพัฒนาไปได้ เป็นเพราะการใช้เหตุผลด้านจริยธรรมกับพัฒนาการเปลี่ยนแปลงทางความคิดและเหตุผล ทำให้การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมอยู่ในขั้นสูงขึ้นไป ส่วนเหตุผลในขั้นที่ผ่านมาแล้วก็จะใช้น้อยลง แล้วในที่สุดจะถูกทิ้งไป

1.1.4.2 ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม (Social Learning Theory)

Bandura (1978) กล่าวว่า การเรียนรู้ทางสังคม ยกความสำคัญให้กับบริบทของสังคมและพฤติกรรมที่เด็กสังเกต และเลียนแบบ ทฤษฎีนี้เชื่อว่า เป็นการพัฒนาทางด้านจิตใจ และพฤติกรรมของคน เป็นผลมาจากความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับเกณฑ์ทางศีลธรรมของสังคม โดยมีแรงขับพื้นฐานมาจากความต้องการทางชีวภาพ การสนองตอบต่อรางวัล และหลีกเลี่ยงการลงโทษจากสังคม พฤติกรรมของมนุษย์เกิดจากการเรียนรู้ การเรียนรู้ที่ทำให้เกิดพฤติกรรมนั้น เกิดจากการเรียนรู้ที่สนองตอบต่อการกระทำของบุคคลนั้นโดยตรง และการเรียนรู้จากตัวแบบ แบบดูราได้สรุปแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมไว้ดังนี้

1) สิ่ง que เรียนรู้ บุคคลเรียนรู้ระหว่างเหตุการณ์กับเหตุการณ์ เรียนรู้ความสัมพันธ์ของพฤติกรรมนั้น ๆ การเรียนรู้เงื่อนไขความสัมพันธ์ต่าง ๆ เหล่านี้ ทำให้มนุษย์เกิด

ความคาดหวังเกี่ยวกับเหตุการณ์หนึ่ง ๆ ได้ในการแสดงพฤติกรรมใดพฤติกรรมหนึ่ง ความคาดหวังนี้จะมีผลต่อการตัดสินใจที่จะเลือกแสดงหรือไม่แสดงพฤติกรรมนั้น ๆ เพื่อให้เกิดผลตามที่ตนปรารถนา

2) วิธีการเรียนรู้ มนุษย์สามารถเรียนรู้จากประสบการณ์ตรง และเรียนรู้ด้วยวิธีการสังเกต ดังนั้นบุคคลที่ช่างสังเกตและช่างคิดจะมีโอกาสเรียนรู้และเข้าใจสิ่งต่าง ๆ ได้มากกว่า การที่มีโอกาสได้ประสบกับตัวแบบที่แตกต่างกันก็จะเกิดการเรียนรู้ที่ต่างกันด้วย

3) ความเชื่อ ผลของการเรียนรู้จะเป็นรูปแบบของความเชื่อว่าจะอะไรมีความสัมพันธ์กับอะไร และสัมพันธ์กันอย่างไร ความเชื่อนี้มีผลในการกำหนดพฤติกรรมของมนุษย์ ความเชื่อนี้อาจจะตรงหรือไม่ตรงตามสภาพความเป็นจริงก็ได้

4) การควบคุมพฤติกรรมโดยการใช้อัตติปัญญา คือ ใช้อัตติปัญญาไตร่ตรองจึงมองเห็นวิธีการต่าง ๆ ทำให้คิดว่าพฤติกรรมหนึ่ง ๆ นั้นจะเกิดผลอย่างไรบ้าง จะเกิดการตัดสินใจลงมือปฏิบัติ หรือไม่ทำพฤติกรรมใดพฤติกรรมหนึ่ง เป็นการบังคับตัวเองให้ปฏิบัติอย่างที่ตั้งใจไว้

5) การตัดสินใจในด้านจริยธรรม เป็นการตัดสินใจที่เกี่ยวกับสิ่งที่ถูก และผิดของการปฏิบัติตามเกณฑ์ต่าง ๆ ที่แต่ละบุคคลคิดว่าเกี่ยวข้อง ซึ่งตามเกณฑ์เหล่านี้มีจำนวนมาก

6) การบังคับตนเอง ในการบังคับตนเองของบุคคลต้องมีองค์ประกอบดังต่อไปนี้ คือ บุคคลต้องมีมาตรฐานความประพฤติและการปฏิบัติ ประเมินตนได้ตามมาตรฐานและความรู้สึกที่เป็นปฏิกิริยาต่อตนเอง และองค์ประกอบทั้ง 3 นี้ เกิดจากการเรียนรู้ทั้งโดยตรงและการสังเกตพฤติกรรมของผู้ใหญ่ที่เป็นต้นแบบ

ในการพัฒนาจริยธรรมตามทฤษฎีนี้จึงให้ความสำคัญที่ตัวแบบที่จะใช้เป็นตัวอย่าง โดยใช้วิธีไตร่ตรอง จนในที่สุดยอมรับกฎเกณฑ์ของสังคมมาเป็นหลักปฏิบัติของตนเองได้โดยอัตโนมัติ

1.1.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบต่อสังคม

จากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบต่อสังคม ที่สามารถนำมาเป็นแนวคิดในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้นำเสนอ ดังนี้

1.1.5.1 งานวิจัยต่างประเทศ

Carbonero, Martín-Antón, Otero, and Monsalvo (2017) ได้ศึกษาโปรแกรมการเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น อายุ 12-14 ปี จำนวน 271 คน

แบ่งเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มทดลองจำนวน 132 คน และกลุ่มควบคุม 139 คน พบว่า นักเรียนในกลุ่มทดลองมีคะแนนความรับผิดชอบต่อตนเองและความรับผิดชอบต่อสังคมสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

Martín-Antón, Carbonero, Valdivieso, and Monsalvo (2020) ได้ศึกษาอิทธิพลของตัวแปรส่วนบุคคล และครอบครัวที่มีต่อความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย ผลการศึกษาพบว่า ระดับความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลายที่อาศัยอยู่กับครอบครัวที่มีพ่อ และแม่ มีคะแนนความรับผิดชอบต่อสังคมสูงกว่า นักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลายที่อาศัยอยู่กับครอบครัวที่มีพ่อเลี้ยงเดี่ยว หรือแม่เลี้ยงเดี่ยวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

1.1.5.2 งานวิจัยในประเทศ

วายุ กาญจนศร (2551) ได้มีการศึกษานักศึกษา ที่ศึกษาอยู่สาขาวิชาพลศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ประจำปีการศึกษา 2550 เรื่องความรับผิดชอบต่อสังคม จำนวน 174 คน โดยแบ่งความรับผิดชอบออกเป็น 6 ด้าน ได้แก่ 1) ต่อครอบครัว 2) ต่อเพื่อน 3) ต่อสถานศึกษา 4) ต่อชุมชน 5) ต่อประเทศชาติ 6) ต่อการเล่นกีฬา และการเป็นผู้ดูกีฬา ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษา สาขาวิชาพลศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ประจำปีการศึกษา 2550 มีความรับผิดชอบต่อสังคมสูงทั้ง 6 ด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

สาวิตรี แสงศิลป์ (2551) ได้ศึกษาถึงบทบาทของครอบครัว และสถานศึกษาที่ช่วยเรื่องการพัฒนาพฤติกรรมด้านความรับผิดชอบต่อสังคมของนักศึกษา และความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้บทบาทของครอบครัว และสถานศึกษา เรื่องการพัฒนาพฤติกรรมด้านความรับผิดชอบต่อสังคมของนักศึกษา ผลการศึกษาพบว่า การรับรู้บทบาทครอบครัวในการพัฒนาพฤติกรรมรับผิดชอบต่อสังคมมีความสัมพันธ์กับการรับผิดชอบต่อสังคมของนักศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

บาทหลวงเทพประสิทธิ์ ทอแสงธรรม (2554) ได้ทำการศึกษาความรับผิดชอบต่อสังคมตามหลักโรงเรียนคาทอลิกของนักเรียนที่จบการศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ปีการศึกษา 2548-2551 โรงเรียนพระมารดานิจจานุเคราะห์ กรุงเทพฯ ผลการศึกษาพบว่า ระดับความรับผิดชอบต่อสังคมตามหลักโรงเรียนคาทอลิกโดยรวมอยู่ในระดับสูง เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่าในทุกด้านอยู่ในระดับสูง คือ ด้านความรัก ด้านความรับผิดชอบ ด้านเสรีภาพ และด้านการเคารพซึ่งกันและกันตามลำดับ

จิระเมธธร ยุวรัตน์, คงคาเขตร ชวีญนา, แจ่มจำรัส จันทิมา, เบาเนิด สมสกุล, and ศิริวงศ์ พิทักษ์ (2016) ได้ศึกษาการนิยามความหมาย ที่มาของความหมาย และการดำเนินกิจกรรมด้านความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียน ชายรักชาย โรงเรียนทิววิภาศิก กรุงเทพมหานคร พบว่า นักเรียนชายรักชาย โรงเรียนทิววิภาศิก นิยามความหมายของความรับผิดชอบต่อสังคม ได้แก่ ความรับผิดชอบต่อสังคม แบ่งเป็น 5 องค์ประกอบ ดังนี้ 1. เป็นหน้าที่ในการรับผิดชอบต่อช่วยเหลือสังคม 2. การดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม 3. มีจิตอาสา 4. การออกค่ายช่วยเหลือชุมชน 5. การบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ และรูปแบบในการจัดกิจกรรมด้านความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนชายรักชาย แบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ 1. กิจกรรมจิตอาสา 2. การบริจาคการกุศล นักเรียนชายรักชาย เลือกกิจกรรมอาสาสมัครที่ใช้แรงกายแรงใจช่วยเหลือชุมชนเป็นอันดับที่หนึ่ง เพราะเป็นกิจกรรมที่ไม่ใช้เงิน และการบริจาคการกุศล ตามลำดับ

มณฑา พลรักษ์ (2559) ได้ศึกษาการพัฒนาตัวบ่งชี้ความรับผิดชอบต่อสังคมด้านจริยธรรมของนักศึกษาในระดับปริญญาตรี ในสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ 1) มุมมองที่ถือเอาประโยชน์เป็นสำคัญ 2) มุมมองปัจเจกบุคคล 3) มุมมองคุณธรรม และ 1) มุมมองความยุติธรรม ผลการวิจัยพบว่า โมเดลการวัดตัวบ่งชี้ความรับผิดชอบต่อสังคมด้านจริยธรรมของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ในสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า มีความสอดคล้องกับข้อมูลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการให้คำปรึกษากลุ่ม

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการให้คำปรึกษากลุ่ม ผู้วิจัยได้นำเสนอประเด็นต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยมาเรียบเรียงได้ดังต่อไปนี้

2.1 การให้คำปรึกษากลุ่ม

2.1.1 ความหมายของการให้คำปรึกษากลุ่ม

พัชราภรณ์ ศรีสวัสดิ์ (2561) ให้ความหมายไว้ว่า เป็นปฏิสัมพันธ์กันในกลุ่มสมาชิกที่ให้ความร่วมมือ การแบ่งปันประสบการณ์จากเปิดเผยตนเองทั้งด้านบวกและข้อมูลด้านลบ ภายใต้บรรยากาศที่อบอุ่น ก่อให้เกิดความเข้าใจ การยอมรับ การเคารพซึ่งกันและกัน มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน โดยผู้นำกลุ่มเป็นผู้เอื้ออำนวยต่อสมาชิก ส่งเสริมให้สมาชิกได้พัฒนาตนเอง มีการป้องกันแก้ไขในประเด็นปัญหา ซึ่งกระบวนการนี้จะประกอบไปด้วยการชี้แนะ การให้ข้อมูล และการสนับสนุนเพื่อให้เกิดการแก้ไขปัญหา (Schmidt, 2008) และนำไปสู่การพัฒนาตนเองเพื่อเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของตน ที่มาจากความมุ่งหมายของ

สมาชิก โดยทั่วไปจะเกี่ยวข้องกับการศึกษา อาชีพและสังคม นำไปสู่การฟื้นฟูและพัฒนา บุคลิกภาพทั้งภายนอกและภายใน (Corey, 2012)

Prout and Wadkins (2014) ได้กล่าวไว้ว่าเป็นการเข้าถึงคนจำนวนมากในเวลา เดียวกัน เป็นกระบวนการและผลเชิงบวกที่สร้างโอกาสให้กับสมาชิกที่มีเป้าหมายและวัตถุประสงค์ เดียวกัน มีปฏิสัมพันธ์กัน ให้กำลังใจซึ่งกันและกัน และยังเกิดการรับรู้และการเรียนรู้ผ่านต้นแบบ โดยมีผู้ให้คำปรึกษาคอยให้การเอื้ออำนวย และสนับสนุนช่วยเหลือต่อสมาชิก ให้มุ่งแนวทางใน การแก้ปัญหาที่อื่น อีกทั้งยังช่วยให้บรรยากาศภายในกลุ่มมีความเป็นกันเอง และอบอุ่น พร้อมทั้ง จะเปิดเผยตนเอง ให้สมาชิกได้รับโอกาสแสดงความคิดเห็น ความรู้สึกต่าง ๆ ภายในจิตใจ สามารถประเมินตนเอง ยอมรับและเผชิญปัญหา แบ่งปัน และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์กับ สมาชิกภายในกลุ่ม โดยตระหนักได้ว่าผู้อื่นก็สามารถมีปัญหาได้เช่นกัน

ดังนั้นการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม หมายถึง ขั้นตอนที่มีการปฏิสัมพันธ์ระหว่าง ผู้ให้คำปรึกษาและสมาชิก ที่มีความต้องการเดียวกันคือ เปลี่ยนแปลง ปรับปรุงแก้ไข และพัฒนา พฤติกรรมไปตามเป้าหมายได้ โดยสมาชิกกลุ่มแต่ละคนจะมีโอกาสแสดงความคิดเห็นและแสดง ความรู้สึก ได้สำรวจและยอมรับตนเอง มีความกล้าพร้อมที่จะเผชิญปัญหา ได้แนวทางการ แก้ปัญหาและการพัฒนาตนเอง รวมถึงยังสามารถยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น ทำให้สามารถหา แนวทางในการแก้ปัญหาของตน จากการฟังคำแนะนำ การแสดงความคิดเห็น และกำลังใจจาก สมาชิกกลุ่มภายใต้บรรยากาศอันอบอุ่น ไว้วางใจซึ่งกันและกัน ให้เกียรติต่อกัน โดยมีผู้ให้คำปรึกษา เป็นผู้เอื้ออำนวยภายในกลุ่ม

2.1.2 หลักของการให้คำปรึกษากลุ่ม

ดวงนภา มิ่งขวัญ (2560) ได้กล่าวว่า หลักพื้นฐานในการให้คำปรึกษากลุ่มมี ดังนี้

1. ทุกคนมีสิทธิอย่างชอบธรรมในความรู้สึกของตัวเอง ผู้ให้คำปรึกษาควรให้การ สนับสนุนให้ผู้รับคำปรึกษาแสดงความรู้สึกต่าง ๆ ออกมา และผู้รับคำปรึกษานั้นต้องให้ความ เคารพ ให้เกียรติความรู้สึกของผู้อื่นด้วย
2. ผู้รับคำปรึกษาในกลุ่มต้องพิจารณาว่าตนเองต้องพัฒนาเรื่องอะไร
3. บุคคลต้องมีความต้องการ มุ่งมั่นที่จะแก้ไขปัญหของตนเอง
4. ความรู้สึกของสมาชิกที่มีขณะนั้นเป็นสิ่งที่สำคัญมากกว่าเรื่องของสถานการณ์

5. การเปิดประเด็นเกี่ยวกับความไม่สบายใจของสมาชิกในกลุ่มจะสามารถช่วยให้การให้คำปรึกษามีประสิทธิภาพ โดยไม่มีการปกป้องตนเองหรือปกป้องกันเอง

6. บุคคลสามารถมีความเข้าใจตนเองได้ดี สามารถควบคุมตนเองได้ และสามารถรับผิดชอบต่อตนเองได้

7. บุคคลควรรับผิดชอบผลของการกระทำของตนเองภายใต้บรรยากาศของสิ่งแวดล้อมที่โรงเรียนและที่บ้าน ไม่ใช่โดยการขู่เข็ญหรือลงโทษ จะไม่สามารถเข้าถึงผู้อื่นได้ และสามารถพึ่งตนเองได้

8. ในกลุ่มต้องการให้สมาชิกมีการลงมือปฏิบัติ จะทำให้พฤติกรรมเกิดเปลี่ยนแปลง การปฏิบัติต้องมีความเข้าใจ และได้รับการยอมรับ

9. การเผชิญปัญหา และการแก้ปัญหานั้นทางเลือกอยู่หลายทาง ผู้ให้คำปรึกษาต้องช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาเลือกวิธีที่จะเผชิญปัญหาหรือแก้ปัญหา

10. สมาชิกในกลุ่มควรมีความมุ่งมั่น และสัญญากับตนเองในการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ภายใต้การเสริมแรง

11. ประสบการณ์ที่ได้รับในกลุ่ม สามารถช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาในกลุ่มนำประสบการณ์ที่ได้เรียนรู้ไปใช้ในการใช้ชีวิตแต่ละวันได้

12. ถ้าสมาชิกรู้จักตนเองดีจะสามารถลดการปกป้องตนเอง ยอมรับตนเองและยอมรับการที่คนอื่นวิพากษ์วิจารณ์ตนเองได้

2.1.3 จุดมุ่งหมายของการให้คำปรึกษากลุ่ม

(พัชราภรณ์ ศรีสวัสดิ์, 2561) ได้กล่าวถึงวัตถุประสงค์ทั่วไปของการให้คำปรึกษากลุ่มมีดังต่อไปนี้

1. เพื่อพัฒนาสัมพันธภาพ เพราะสัมพันธภาพที่ดีช่วยให้สมาชิกได้ค้นพบความต้องการ และพัฒนาการของตนเอง

2. เพื่อให้สมาชิกค้นหาเอกลักษณ์ของตนเอง

3. เพื่อให้สมาชิกปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของตนเอง

4. เพื่อช่วยผู้รับคำปรึกษาในกลุ่มได้ปรับปรุง พัฒนาทักษะทางด้านสังคม และสามารถแก้ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ทางสังคมได้

5. เพื่อเป็นการช่วยให้สมาชิกเพิ่มการยอมรับการเข้าใจตนเองและผู้อื่น

6. เพื่อช่วยในการให้สมาชิกได้ร่วมกันแก้ไขกับปัญหาเดียวกัน และปัญหาที่เกิดขึ้นโดยเฉพาะในกลุ่ม

7. เพื่อช่วยให้สมาชิกได้พัฒนาความเชื่อมั่นในตนเองในการรับผิดชอบต่อตนเองที่จะเป็นแนวทางในการอยู่ร่วมกันกับผู้อื่น

8. เพื่อช่วยให้สมาชิกช่วยกันจัดการและแก้ปัญหา จัดการกับกระบวนการตัดสินใจในเรื่องอาชีพ และเรื่องการศึกษา

9. เพื่อจะช่วยให้ผู้รักคำปรึกษาได้คิดทบทวน ทบทวนความรู้สึก ความคิด ค่านิยม ทศนคติเกี่ยวกับตนเอง และประสบการณ์ของตนเองในโลกภายนอก (Trotzer, 2006)

Corey (2004) กล่าวว่า การให้คำปรึกษากลุ่มมีจุดมุ่งหมายดังนี้

1. เพื่อเรียนรู้ที่จะให้ความไว้วางใจต่อตนเองและผู้อื่น
 2. เพื่อให้รู้จักตนเองได้ดีขึ้น และพัฒนาเอกลักษณ์ของตนเอง
 3. เพื่อรู้ถึงความต้องการ และรู้ถึงความคล้ายคลึงของปัญหาของผู้รับคำปรึกษาในกลุ่ม

4. เพื่อช่วยให้การยอมรับตนเอง ความเชื่อมั่นในตนเอง การเคารพตนเองในเพื่อพัฒนาการรู้จักตนเองในด้านใหม่ ๆ

5. เพื่อช่วยค้นหาแนวทาง การหาทางเลือกที่หลากหลาย ที่จะจัดการกับปัญหา เพื่อให้เกิดการพัฒนาตนเอง และการแก้ไขสิ่งที่ขัดแย้ง

6. เพื่อช่วยให้เพิ่มความสามารถในการนำตนเอง ความเป็นตัวของตัวเอง และความรับผิดชอบที่มีต่อตนเองและผู้อื่น

7. เพื่อเพิ่มการตระหนักรู้ในตัวเลือกต่าง ๆ ของตนเอง และยังสามารถเลือกได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

8. วางแผนอย่างเฉพาะเจาะจงที่จะลงมือปฏิบัติเพื่อเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมบางอย่างให้เหมาะสม และสร้างข้อตกลงที่จะดำเนินการตามแผนนั้น ๆ ให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้

10. เพื่อพัฒนาในการรับรู้ความรู้สึก และความต้องการของผู้อื่นได้ไวมากขึ้น

11. เพื่อเรียนรู้ที่จะเผชิญปัญหาที่ผู้อื่นด้วยความเอาใจใส่ บริสุทธิ์ใจ สนใจ และอย่างตรงไปตรงมา

12. เพื่อเลียงจากการทำตามความคาดหวังของผู้อื่น และสามารถเรียนรู้การดำเนินชีวิตโดยการทำตามความคาดหวังของตนเองมากขึ้น

13. เพื่อให้มีความชัดเจนในค่านิยมของตนเอง สามารถคิด และตัดสินใจได้ว่า ค่านิยมนั้น ๆ เหมาะสมกับตนเองอย่างไร

2.1.4 ขั้นตอนการให้คำปรึกษากลุ่ม

พัชราภรณ์ ศรีสวัสดิ์ (2561) ได้อธิบายกระบวนการให้คำปรึกษากลุ่มในการ ดำเนินกลุ่มให้บรรลุเป้าหมายไว้ดังนี้

1) ขั้นตอนการเริ่มต้นกลุ่ม (Pre-group issues)

เป็นขั้นของการวางแผนโดยการเขียนโครงการในการดำเนินกลุ่ม ประกอบ ไปด้วยการคัดเลือกสมาชิก คุณลักษณะของกลุ่มที่คล้ายคลึงกันหรือแตกต่างกัน ขนาดของกลุ่ม ระยะเวลา และสถานที่ ซึ่งการพิจารณาในการการเลือกสมาชิกกลุ่ม คือ สมาชิกนั้นควรจะต้องมี ความรู้ความเข้าใจในธรรมชาติของการให้คำปรึกษากลุ่ม โดยพิจารณาว่ากลุ่มเหมาะสมสำหรับ ตนหรือไม่ ต้องมีการเตรียมตัวเพื่อเข้ากลุ่มด้วยทัศนคติเชิงบวก ในส่วนบทบาทของผู้นำกลุ่ม คือ ต้องระบุเป้าหมายของกลุ่ม เขียนร่างโครงการเพื่อเป็นข้อมูล จากนั้นดำเนินการคัดเลือกสมาชิก และที่สำคัญควรฝึกทักษะที่จำเป็นเพื่อดำเนินกลุ่มให้บรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้

2) ขั้นเริ่มต้นกลุ่ม (Initial stage)

เป็นขั้นของการวางโครงสร้าง สสำรวจความต้องการ และกำหนดทิศทาง ใน ขั้นนี้ควรสร้างสัมพันธภาพให้เกิดความไว้วางใจกัน เพราะเนื่องจากเป็นขั้นที่สมาชิกเกิดความวิตก กังวล ลังเลสงสัย และต่อต้าน ผู้นำกลุ่มจึงสำคัญ ในการสร้างบรรยากาศให้เกิดการเปิดเผยตนเอง ช่วยให้ผู้สมาชิกกำหนดเป้าหมายด้วยการสร้างแรงจูงใจและท้าทาย แบ่งหน้าที่ในความรับผิดชอบ ให้กับสมาชิก กำหนดโครงสร้างวางแผนทางการพัฒนากลุ่ม เพื่อเป็นการเอื้ออำนวยให้กลุ่มเดิน ต่อไปได้ด้วยดีและทำให้สมาชิกรู้สึกอบอุ่น ปลอดภัย และไว้วางใจ

3) ขั้นการเปลี่ยนแปลง (Transition stage)

ขั้นนี้เป็นขั้นก่อนการทำงาน ซึ่งผู้นำกลุ่มควรใช้ทักษะในการช่วยเหลือสมาชิก ในการลดปัญหาที่อาจเกิดขึ้นไม่ว่าจะเป็นความวิตกกังวล ความขัดแย้งและความพยายามในการ ควบคุมความขัดแย้ง การท้าทายของกลุ่มต่อผู้นำกลุ่ม การต่อต้านของสมาชิก ดังนั้นผู้นำกลุ่มจึง ควรมี ทักษะและวิธีดำเนินการอย่างเหมาะสม ด้วยการเป็นตัวแบบ ให้กำลังใจกับสมาชิกกลุ่ม ช่วยให้เห็นความสามารถของตนเองเพื่อให้เกิดความรู้สึกอิสระ และการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

4) ขั้นการทำงาน (Working stage)

เป็นขั้นการทำงานร่วมกัน ซึ่งสมาชิกจะเกิดความเต็มใจ และเปิดเผยเชิงลึก อดทนต่อความกดดัน แบ่งปันแลกเปลี่ยนข้อมูลอย่างตรงไปตรงมา และกลุ่มจะอนุญาตให้สมาชิก ได้กล่าวถึงสมาชิกคนอื่น ๆ ในกลุ่มอย่างเสรีเพื่อให้เกิดความเข้าใจในตนเองมากขึ้น มาจากความผูกพันที่เกิดขึ้นภายในกลุ่ม ผู้นำกลุ่มควรมีข้อตกลงร่วมกันเพื่อให้การดำเนินกลุ่มเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ซึ่งทั้งการทำงานที่มีประสิทธิภาพนั้น ควรมุ่งเน้นไปที่ปฏิสัมพันธ์ ที่นี้และขณะนี้ สมาชิก เข้าใจและรับผิดชอบต่อเป้าหมายที่วางไว้ และเต็มใจที่จะเปลี่ยนแปลง มีส่วนร่วม รู้สึกมีตัวตนใน กลุ่ม และมีการประเมินความพึงพอใจในกลุ่มอย่างต่อเนื่อง ในขั้นนี้ผู้นำกลุ่มควรเป็นต้นแบบด้วยการใส่ใจและเปิดเผยตนเอง ให้แรงเสริมและส่งเสริมความเข้าใจ ตีความพฤติกรรมอย่างเหมาะสม เพื่อเข้าถึงการให้คำปรึกษากลุ่มที่มีประสิทธิภาพ

5) ขั้นยุติกลุ่ม (Final stage)

เป็นขั้นที่สมาชิกจะได้รับกำลังใจ ทำให้เกิดความกล้าในการแสดงออกอย่าง มั่นใจ และสามารถเผชิญกับสถานการณ์ต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นในชีวิตได้ ซึ่งผู้นำกลุ่มนั้นควรพูดคุยถึง ประสบการณ์ที่ได้เรียนรู้ภายในกลุ่ม การแลกเปลี่ยนแบ่งปันทัศนคติ การให้และรับข้อมูลตอบกลับ การพูดถึงสิ่งที่ค้างคาใจ ผู้นำกลุ่มควรที่จะให้กำลังใจในขั้นนี้ เพื่อให้สมาชิกเปลี่ยนแปลง และนำ ประสบการณ์ที่ได้ในกลุ่มไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิตแต่ละวันได้อย่างเหมาะสม

6) ขั้นประเมินและติดตามผล (Post group issues)

เป็นขั้นที่สมาชิกจะได้รับโอกาสแสดงออกหลังจากที่ได้ยุติกลุ่มแล้ว เป็นช่วงที่ ควรส่งเสริมให้สมาชิกมีความมั่นใจมากขึ้น ผู้นำกลุ่มจะนำผลการประเมินไปปรับใช้และพัฒนาใน การให้คำปรึกษากลุ่มต่อไป การประเมินสามารถทำได้ตลอดระยะเวลาที่ดำเนินกลุ่ม เพื่อปรับปรุง ภาพรวมของกลุ่ม และยังสามารถทำได้หลายวิธี เช่น การสัมภาษณ์สมาชิกเป็นรายบุคคล สัมภาษณ์ผู้ใกล้ชิดของสมาชิก การสังเกตพฤติกรรม ใช้แบบสอบถามเป็นต้น นอกจากนี้ผู้นำกลุ่มจะ ได้ผลลัพธ์การดำเนินกลุ่มที่เกิดขึ้นแล้ว ยังได้สะท้อนความเป็นจริงของสมาชิกในการมองตนเอง จากกลุ่ม

จะเห็นได้ว่า กระบวนการการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มมีดังนี้ ขั้นก่อนการเริ่มต้น กลุ่ม เป็นขั้นของการวางแผนดำเนินกลุ่ม ขั้นเริ่มต้นกลุ่ม เป็นขั้นสำรวจความต้องการเพื่อกำหนด แนวทางและเป้าหมาย ขั้นการเปลี่ยนแปลง เป็นขั้นสร้างบรรยากาศแห่งการยอมรับ ขั้นการทำงาน เป็นขั้นที่ทำให้สมาชิกรู้สึกมีตัวตน มีส่วนร่วมในกลุ่ม ขั้นยุติกลุ่ม เป็นขั้นที่ส่งเสริมและให้กำลังใจ สมาชิกกลุ่มเพื่อเปลี่ยนแปลงด้านพฤติกรรมอันพึงประสงค์ที่พัฒนาขึ้น และยังสามารถเผชิญกับ

สถานการณ์ที่เกิดขึ้นในชีวิตได้ในอนาคต ขึ้นประเมินและติดตามผล สามารถทำได้หลายวิธี เพื่อให้ได้ผลลัพธ์จากการดำเนินกลุ่มและนำไปปรับปรุงและพัฒนาการทำกลุ่มครั้งต่อไปได้

2.1.5 ประโยชน์ของการให้คำปรึกษากลุ่ม

Group Counseling มีประโยชน์และข้อดีอยู่ภายในตัวมันเอง เมื่อเปรียบเทียบกับ Individual Counseling แล้ว สัมพันธภาพระหว่างผู้ให้คำปรึกษากับผู้รับคำปรึกษาไม่ใช่การช่วยเหลือแบบกลุ่ม ซึ่งการให้คำปรึกษากลุ่มมีประโยชน์ ดังนี้ (Trotzer, 2006)

1) ปัจจัยความปลอดภัยในกลุ่ม (Safe factors in group)

กลุ่มจะทำให้เกิดความรู้สึกปลอดภัยมั่นคง สมาชิกที่เข้ามาในกลุ่มนั้น ต้องการความช่วยเหลือทุกคนดังนั้นในครั้งแรกในการเข้าร่วมกลุ่มจะต้องมีความรู้สึกปลอดภัยอบอุ่น และเป็นกันเอง เมื่อกลุ่มมีผู้รับคำปรึกษาที่ต้องการความช่วยเหลือเหมือน ๆ กัน มาอยู่ด้วยกันทำให้ผู้รับคำปรึกษาแต่ละคนไม่รู้สึกโดดเดี่ยว ซึ่งจะช่วยสนับสนุนให้มีการลงมือปฏิบัติการแก้ไขภายในกลุ่ม สมาชิกจะสามารถแสดงความรู้สึก และเข้าไปมีส่วนร่วมแสดงเจตคติและความเชื่อภายในกลุ่ม

2) ความรู้สึกของการเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม (Sense of belonging)

Group Counseling จะทำให้สมาชิกได้รับประสบการณ์ความเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม ดังนั้นสมาชิกกลุ่มมีโอกาสได้รับประสบการณ์เรื่องของความเข้าใจ การยอมรับ และการมีส่วนร่วมภายในกลุ่ม สมาชิกในกลุ่มจะรู้สึกว่าตนนั้นมีค่า และมีความสำคัญ รู้สึกเป็นที่ต้องการกลุ่ม และกลุ่มมีความต้องการตนเองเกิดขึ้น ซึ่งความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มเป็นสิ่งสำคัญ เพราะกลุ่มสามารถช่วยให้สมาชิกแต่ละคนสร้างเอกลักษณ์ของตนเอง

3) ค่านิยมในด้านสังคม (Social value of group counseling)

Group Counseling สร้างสังคมที่มีคุณภาพ โดยจะช่วยเหลือบุคคลให้สามารถแก้ไขปัญหาตนเองได้ โดยธรรมชาติของกลุ่มจะเป็นตัวแทนของลักษณะทางสังคม และสิ่งแวดล้อมที่ถูกสร้างขึ้นให้เหมือนเป็นสังคม ซึ่งสมาชิกกลุ่มแต่ละคนก็จะเป็นตัวแทนของสังคมที่มีความแตกต่างกันไปภายในกลุ่มซึ่งจะทำให้มีการเรียนรู้ และเกิดประสบการณ์ ที่แตกต่างกัน อาจกล่าวได้ว่า กลุ่มเปรียบเสมือนสังคมเล็ก ๆ ที่สะท้อนความเป็นจริงในโลกภายนอก

4) อิทธิพลของกลุ่ม (Group as power)

Group Counseling เป็นการใช้อิทธิพลของกลุ่มมาช่วยเหลือผู้รับคำปรึกษา นั้นมีความสามารถรับมือ และแก้ไขปัญหาของตนได้ และจะทำให้สมาชิกทราบว่า เขาควรทำอย่างไรกับตัวเอง หรืออะไรที่ตนนั้นต้องการ แต่จะไม่แสดงออกในสิ่งที่เขารู้จนกว่าเขาจะรู้สึกว่าจะได้รับการยอมรับ และมีคุณค่า อิทธิพลของกลุ่มจะแสดงออกมาโดยธรรมชาติ และมีกระแสภายในกลุ่มต่อผู้รับคำปรึกษาคนอื่น ๆ ในรูปแบบของการทำตามกลุ่ม การแสวงหาเอกลักษณ์ การให้รางวัล การลงโทษ และการควบคุมทางด้านสังคม ซึ่งกระบวนการต่าง ๆ ในวิธีการให้คำปรึกษา จะช่วยให้ผู้รับคำปรึกษามีการใช้ชีวิตที่น่าพึงพอใจมากขึ้น และมีพฤติกรรมที่เสริมสร้างแนวทางการแก้ไขปัญหาตนเองได้

5) การเป็นผู้ช่วยเหลือและได้รับความช่วยเหลือ (Helping and being helped)

ในการให้คำปรึกษาสมาชิกจะได้มีโอกาสทั้งการเป็นผู้ให้ความช่วยเหลือและได้รับความช่วยเหลือจากสมาชิกคนอื่น ๆ ไม่ใช่ผู้ให้คำปรึกษาเพียงผู้เดียวที่ เป็นผู้ช่วยเหลือ แต่เป็นการให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน จะทำให้ผู้รับคำปรึกษาหรือสมาชิกกลุ่มมีการเสริมสร้างความนับถือตนเอง และเห็นคุณค่าในตนเอง โดยการให้ความช่วยเหลือสมาชิกคนอื่น ๆ แก้ไขปัญหา

6) พลวัตกลุ่มทำให้ปรับปรุงตนเองให้เหมาะสม (Self-correcting group dynamic)

ในกระบวนการนี้จะทำให้ผู้รับคำปรึกษามีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงตนเอง และทบทวนตนเองโดยเกิดขึ้นตามธรรมชาติภายในกลุ่ม แต่พลวัตนี้ไม่ได้เกิดขึ้นแน่นอน ในสภาพแวดล้อม เหตุการณ์และเงื่อนไขที่เกิดขึ้นในกลุ่ม ซึ่งอาจทำให้เกิดความเครียด ความกดดัน บางครั้งสมาชิกก็อาจรู้สึกว่าตนเองนั้นไม่เป็นที่ต้องการจากกลุ่ม ในเหตุการณ์นี้กลุ่มจะต้องช่วยเหลือกันและกันเพื่อให้กลุ่มดำเนินต่อไป อาจใช้อารมณ์ขันเพื่อลดความเครียด สมาชิกจะเกิดการเรียนรู้ว่าตนเองควรปรับปรุงตนเองอย่างไรให้อยู่ต่อไปได้ และสร้างแรงจูงใจให้ผู้รับคำปรึกษาคนอื่นอยู่ในกลุ่มต่อ

7) ปัจจัยเชิงบำบัดในกลุ่ม (Curative factors in group)

ได้นิยามปัจจัยเชิงบำบัดในกลุ่มที่มีผลต่อกระบวนการกลุ่มจากการให้คำปรึกษา ได้อธิบายคุณสมบัติไว้ว่าเป็นกระบวนการที่สมาชิกมีความเสียสละ (Altruism) ในการช่วยเหลือผู้อื่น มีความกลมเกลียว (Cohesion) รู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม มีความร่วมมือกัน และทำงานร่วมกัน กล้าระบายความรู้สึก (Catharsis) ของตนเองภายในกลุ่ม ทำให้เกิดความไว้วางใจ มีความเข้าใจและรู้จักตนเองอย่างแท้จริง (Insight) มีการเรียนรู้ลักษณะบุคคลแต่ละคน

ภายในกลุ่ม (Interpersonal learning-output) การแนะแนว (Guidance) ได้รับคำแนะนำและข้อเสนอเพื่อใช้ในการปรับปรุงตนเอง การจำลองครอบครัว (Family reenactment) ประสบการณ์จากการเรียนรู้ในกลุ่มเป็นสิ่งที่คล้ายกับครอบครัวตนเอง การค่อย ๆ เกิดความหวัง (Instillation of hope) จากการสังเกตเห็นสมาชิกคนอื่นสามารถแก้ไขปัญหาก็ได้จึงทำให้เกิดความหวังในการแก้ไข ปัญหาของตนเอง ความเป็นสากล ตระหนักได้ว่าตนเองไม่ได้แตกต่างจากคนอื่น การเลียนแบบ (Identification) จากการดูแบบอย่างของสมาชิกอื่น และผู้ให้คำปรึกษา ปัจจัยของการมีอยู่ของชีวิต (Existential factors) (Universality) ได้รู้ถึงความสำคัญของการมีชีวิตอยู่ ซึ่งปัจจัยเหล่านี้จะทำให้มีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นไปในทางที่ดี แม้ว่าสมาชิกจะมีความผูกพัน แต่สมาชิกแต่ละคนก็ยังมีความเป็นตัวตนเอง เพื่อให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ โดยการนำกลุ่มเป็นที่ฝึกฝนและให้ความช่วยเหลืออย่างมีประสิทธิภาพ

8) การบำบัดแบบผู้เฝ้าดู (Spectator therapy)

Group Counseling สร้างลักษณะทางสังคม การบำบัดแบบผู้เฝ้าดู คือ สมาชิกภายในกลุ่มจะได้มีโอกาสเห็นบางคนพูดเกี่ยวกับปัญหาที่คล้ายคลึงกันกับตนเอง และสังเกตว่าสมาชิกท่านอื่น ปฏิบัติในกลุ่มอย่างไร ดังนั้น สมาชิกสามารถที่จะเรียนรู้ในสิ่งที่เป็นประโยชน์จากกลุ่ม ช่วยในการปรับใช้ และจัดการปัญหาของตนเองได้

9) การให้ข้อมูลสะท้อนกลับเพื่อเกิดความพัฒนา (Feedback for growth)

การสื่อสารภายในการให้คำปรึกษากลุ่มมีลักษณะพิเศษ เนื่องจากสมาชิกแต่ละคนที่จะได้รับข้อมูลย้อนกลับที่แตกต่างกัน ทั้งด้านพฤติกรรม ความรู้สึก และปัญหาของตนเอง ยิ่งได้รับข้อมูลเกี่ยวกับตนเองมากตามโอกาส ก็จะช่วยเพิ่มความมั่นใจสำหรับการตัดสินใจที่เป็นประโยชน์ในการดำเนินชีวิตต่อไป

10) กระบวนการเรียนรู้ส่วนบุคคล (Personalizing the learning process)

Group Counseling จะเป็นประโยชน์ในโรงเรียน เพราะว่าจะสร้างกระบวนการเรียนรู้ในแต่ละบุคคล เพราะสมาชิกสามารถอธิบายปัญหาเฉพาะและปัญหาทั่วไปเข้าไปเป็นส่วนหนึ่งในพลวัตของกลุ่ม และรับทราบถึงรายละเอียดของสมาชิกที่มีความแตกต่างกัน แต่ละคน สมาชิกจะมีโอกาสในการจัดการเรื่องความรับผิดชอบของตนเอง ทำให้มีการบูรณาการกับความรู้ที่มีอยู่

11) การเพิ่มการติดต่อผู้ให้คำปรึกษา (Increasing counselor contact)

Group Counseling ทำให้ช่วงเวลา และการติดต่อกันระหว่างผู้รับคำปรึกษากับผู้ให้คำปรึกษาคือขึ้น ถ้าผู้ให้คำปรึกษาสามารถใช้เวลา 1 ชั่วโมงต่อ 1 สัปดาห์ อย่างมีประสิทธิภาพ

กับผู้รับคำปรึกษา 6 - 8 คนในกลุ่ม ในทางตรงกันข้าม ผู้ให้คำปรึกษาใช้เวลา 1 ชั่วโมงต่อ 1 สัปดาห์กับผู้รับคำปรึกษา 1 คน ทำให้เห็นความแตกต่างกันอย่างชัดเจนถึงคุณภาพของการทำงาน ระหว่างการให้คำปรึกษารายบุคคลและการให้คำปรึกษากลุ่ม

ดังนั้นจะเห็นได้ว่าการให้คำปรึกษากลุ่ม เป็นสิ่งที่สามารถช่วยเหลือกลุ่มบุคคลที่มีปัญหาคล้าย ๆ กัน มาช่วยกันหาแนวทางในการแก้ปัญหาภายใต้บรรยากาศที่อบอุ่น มีการยอมรับซึ่งกันและกัน และเปิดโอกาสให้สมาชิกช่วยกันหาวิธีการรับมือ ปรับปรุง แก้ไข กับปัญหาในหนทางที่ดีที่สุดของตนเอง โดยมีผู้ให้คำปรึกษาคอยเป็นผู้เอื้ออำนวยในการให้คำปรึกษากลุ่ม มีความเข้าใจ ความสามารถ มีความรู้ และได้ประสบการณ์ในการให้คำปรึกษา ทำให้กระบวนการให้คำปรึกษากลุ่มเป็นไปตามจุดมุ่งหมายที่กลุ่มกำหนดไว้

2.1.6 การให้คำปรึกษาเด็ก

เพ็ญ นภา กุลนภาดล (2560) ผู้ให้คำปรึกษาที่ทำงานกับเด็กจะต้องมีความสามารถในการเลือก และใช้ประโยชน์จากสื่อและกิจกรรม ผู้ให้คำปรึกษาจำเป็นต้องให้ความสนใจพัฒนาการของเด็ก และความสามารถของเด็กในการแก้ปัญหา นอกจากนี้ผู้ให้คำปรึกษาจำเป็นต้องรู้ว่าความสามารถในการสะท้อนตัวเองของเด็กอาจมีข้อจำกัด เพราะมันเป็นทักษะพัฒนาการที่มาจากทฤษฎีเติบโตผ่านประสบการณ์ทางสังคม และทักษะในการสื่อสารอื่น ๆ

เด็ก ๆ ไม่สามารถจะละทิ้งครอบครัวของเขาได้ เด็กต้องอยู่กับครอบครัว โดยทั่วไปครอบครัวจะเป็นระบบสังคมหลักที่พวกเขาเติบโตมา ครอบครัวจะพัฒนาความคิดเกี่ยวกับคุณค่าส่วนบุคคลของตัวเอง ความสามารถ และแรงบันดาลใจของเด็ก ๆ แต่เด็กหลายคนมีอิทธิพลต่อครอบครัวของพวกเขาอย่างมาก ปัญหาของเด็กมักจะเกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมครอบครัวของพวกเขา ผู้ให้คำปรึกษาที่ทำงานกับเด็กจึงมักจะต้องทำงานกับครอบครัวของเด็กด้วย เพื่อให้ครอบครัวได้มีการพัฒนาเพื่อส่งผลที่ดีกับการเป็นอยู่ที่ดีของเด็ก

สรุปได้ว่าการให้คำปรึกษาเด็ก ผู้ให้บริการเด็กต้องมีความรู้ และความเข้าใจในสามารถเลือกกิจกรรม และใช้สื่อต่าง ๆ ให้เกิดประโยชน์กับเด็กมากที่สุด ผู้ให้คำปรึกษาต้องให้ความสนใจพัฒนาการ เข้าใจความสามารถในการแก้ปัญหา และข้อจำกัดในการสะท้อนตัวเองของเด็กอีกด้วย

2.2 ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบพฤติกรรมนิยม

ทฤษฎีการให้คำปรึกษาแบบพฤติกรรมนิยมนี้เน้นว่าเป็นกระบวนการที่เน้นการช่วยให้สมาชิกกลุ่มได้เรียนรู้การแก้ไขปัญหา และมีพฤติกรรมใหม่ที่เหมาะสมโดยใช้วิธีการทางวิทยาศาสตร์ในการตรวจสอบสังเกต วิเคราะห์ และควบคุมพฤติกรรม

2.2.1 เป้าหมายของการให้คำปรึกษาแบบพฤติกรรมนิยม

การให้คำปรึกษาแบบพฤติกรรมนิยม (Behavior Counseling Theory) นี้มีเป้าหมายที่สำคัญในการส่งเสริมให้ผู้รับคำปรึกษาได้เรียนรู้การแก้ไขพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของตน โดยปฏิบัติตามโปรแกรมการเสริมแรงภายนอก (Extrinsic Reinforcement) มาสู่การเสริมแรงภายใน (Intrinsic Reinforcement) ความสำเร็จของการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมไม่ได้ขึ้นอยู่กับการยอมรับจากบุคคลภายนอก แต่ขึ้นอยู่กับความพึงพอใจ นักจิตวิทยาการให้คำปรึกษา และผู้รับคำปรึกษาจะเป็นผู้ร่วมกันตั้งวัตถุประสงค์ของการให้คำปรึกษาว่าจะปรับเปลี่ยนพฤติกรรมใดเมื่อใด และเลือกเทคนิควิธีการใด โดยมีเกณฑ์การยอมรับการบรรลุวัตถุประสงค์ไว้ 3 อย่าง คือ 1) เป็นวัตถุประสงค์ของผู้รับคำปรึกษาที่เข้าใจได้ชัดเจน และสามารถปฏิบัติได้จริง 2) เป็นความเต็มใจของนักจิตวิทยาการให้คำปรึกษาที่จะให้ความช่วยเหลือให้บรรลุวัตถุประสงค์ และ 3) เป็นวัตถุประสงค์ที่สามารถประเมินได้

2.2.2 กระบวนการการให้คำปรึกษาแบบพฤติกรรมนิยม

กระบวนการนี้จะมีแนวทางที่เหมือนกับศึกษาซ้ำ (Re-education) หรือเรียนซ้ำ (Re-learning) เป็นลักษณะของการเรียนรู้ที่จะปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในปัจจุบัน และปรับขยายพฤติกรรมของตนเองได้ต่อไป นักบำบัดมักจะใช้เวลาในการช่วยเหลือผู้รับคำปรึกษาดำเนินการใช้เทคนิคเฉพาะหลายวิธีซึ่งมีขั้นตอนการให้คำปรึกษาแบบพฤติกรรมนิยมดังต่อไปนี้ (พนม ลี้มอารีย์, 2548)

1) การกำหนดหรือระบุปัญหา ได้แก่ การทำความเข้าใจกับพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม หรือพฤติกรรมที่ต้องการปรับเปลี่ยน โดยเริ่มทำความเข้าใจตั้งแต่อาการ หรือผลที่เกิดขึ้น ระยะเวลาที่เกิดปัญหาตลอดจนวิธีการที่ผู้มารับคำปรึกษาจัดการกับปัญหาเหล่านั้น เพื่อทำความเข้าใจให้เป็นแนวทางเดียวกันระหว่างผู้รับคำปรึกษา และผู้ให้คำปรึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมที่ต้องการจะปรับเปลี่ยน

2) การสำรวจข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ข้อมูลที่เกี่ยวกับการพัฒนาการ และประวัติอื่น ๆ ในสังคมของผู้รับคำปรึกษาในอดีตและปัจจุบัน ซึ่งมีคุณค่าต่อการวิเคราะห์ขอบเขตของปัญหา และยังสามารถบ่งชี้สาเหตุทางพฤติกรรม ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ในช่วงพัฒนาการ สิ่งที่เป็นสาเหตุทางสังคม ทางสติปัญญา ทางกาย และทางอารมณ์ การรับรู้ต่อชีวิต และปัญหาของเขา และความสามารถในการสร้างสัมพันธ์กับผู้ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งความเชื่อและค่านิยม วิธีการ

3) การวางแผนปฏิบัติการและการกำหนดเป้าหมายการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม ซึ่งเป็นเป้าหมายของการให้คำปรึกษานั้นขึ้นอยู่กับลักษณะปัญหาที่ผู้รับคำปรึกษาต้องการปรับเปลี่ยน เป็นหน้าที่ของทั้ง 2 ฝ่ายจะต้องเห็นตรงกันถึงจะสามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมได้ และร่วมกันตัดสินใจในระดับของการบรรลุวัตถุประสงค์จัดการกับปัญหา และตรวจสอบสิ่งที่ทำให้พฤติกรรมที่เป็นปัญหาของตนยังคงอยู่ การกำหนดวัตถุประสงค์ของการให้คำปรึกษาที่ดีย่อมต้องเป็นเป้าหมายที่สามารถวัดและประเมินได้ และต้องสอดคล้องกับความต้องการของผู้รับคำปรึกษา

4) เลือกวิธีการปรับเปลี่ยนและพฤติกรรมดำเนินการ เทคนิควิธีที่ใช้ในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมนั้นเป็นไปตามเป้าหมายในการให้คำปรึกษา Krumboltz (1994) เน้นว่าเทคนิคที่มีความเหมาะสมนั้นจะประกอบด้วยกิจกรรมที่เหมาะสมในการช่วยส่งเสริมพฤติกรรมของผู้รับคำปรึกษา ให้สามารถตัดสินใจและสามารถแก้ไขปัญหาของตนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งมีเทคนิควิธีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมได้หลายวิธี การประเมินผลและยุติการให้คำปรึกษา การประเมินผลและความก้าวหน้าในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของผู้รับคำปรึกษาได้โดย การวิเคราะห์ผลการปฏิบัติที่ผ่านมาว่า ได้บรรลุวัตถุประสงค์หรือไม่ ถ้าผลการปฏิบัติไม่เป็นที่พึงพอใจ เป้าหมายหรือเทคนิคจะต้องได้รับการพิจารณาตรวจสอบใหม่ด้วย แล้วดำเนินการตามขั้นตอนใหม่ หากมีความพึงพอใจก็จะดำเนินการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในปัญหาเดิมในวิธีการใหม่โดยเริ่มต้นตั้งวัตถุประสงค์ใหม่ และกำหนดขั้นตอนที่เหมาะสมต่อไป ถ้าต้องการให้ดำเนินการจัดการปัญหาอื่นก็เริ่มต้นใหม่ต่อไป ถ้าผู้รับคำปรึกษาไม่ต้องการรับคำปรึกษาต่อไปก็ยุติการให้คำปรึกษาหรือส่งไปรับบริการต่อ ซึ่งผู้ให้คำปรึกษาจะต้องอธิบายให้ผู้รับคำปรึกษาเข้าใจว่าการให้คำปรึกษาได้สิ้นสุดลงแล้ว และช่วยเตรียมการส่งให้ผู้รับคำปรึกษาไปรับบริการปรึกษาต่อถ้าต้องการ และช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาสามารถนำสิ่งที่ได้รับการเรียนรู้ในระหว่างการทำคำปรึกษาไปปรับใช้ในสถานการณ์อื่น ๆ

หลังจากการยุติการให้คำปรึกษาแล้วผู้ให้คำปรึกษาควรจะได้รับประเมินการให้คำปรึกษาที่ผ่านมาด้วยว่า ผู้รับคำปรึกษาพอใจหรือไม่ ควรมีการปรับปรุงในเรื่องใดบ้าง เพื่อให้เกิดการพัฒนาต่อไป

2.2.3 เทคนิคการให้คำปรึกษาแบบพฤติกรรมนิยม

ในด้านพฤติกรรมนิยมนั้นมีเทคนิคเฉพาะมากมายหลายประการที่อาจเลือกมาใช้ให้เหมาะสมกับปัญหานั้น ๆ และให้เหมาะสมกับความต้องการของผู้รับคำปรึกษาอีกด้วย ทั้งในประเภทของการให้คำปรึกษารายบุคคลและการให้คำปรึกษากลุ่ม ซึ่งสามารถจัดแบ่งออกเป็นเทคนิคต่าง ๆ ได้แก่ 1) เทคนิคการเสริมแรง 2) เทคนิคการเรียนรู้จากตัวแบบ 3) เทคนิควิธีการผ่านพฤติกรรมกล้าแสดงออก 4) เทคนิคการใช้การผ่อนคลายและจัดความรู้สึกกังวลอย่างเป็นระบบ และ 5) เทคนิคการควบคุมตนเอง (Kruboltz, 1994) ซึ่งในงานวิจัยฉบับนี้จะเลือกใช้เทคนิควิธีการเสริมแรง (Reinforcement) ซึ่งแบ่งได้เป็น 3 ลักษณะ ได้แก่

1) การเสริมแรงทางบวก (Positive Reinforcement) หมายถึง การส่งเสริมให้มีการเพิ่มความถี่ของพฤติกรรม โดยผู้รับคำปรึกษาจะได้รับตัวเสริมแรงทางบวกหลังจากที่ได้แสดงพฤติกรรมที่พึงประสงค์ ต้องเสริมแรงด้านบวกซึ่งมีหลายชนิด เช่น การเสริมแรงทางสังคม การให้เล็อกเงื่อนไข การให้ข้อมูลย้อนกลับหรือการติชม เป็นต้น

2) การทำสัญญาเงื่อนไข (Contingency Contracts) เป็นวิธีการที่ใช้ในการเสริมแรงที่มีคุณค่าอีกวิธีหนึ่งซึ่งได้แก่ การทำสัญญาระหว่างผู้ให้คำปรึกษากับผู้รับคำปรึกษาโดยตั้งเป้าหมายพฤติกรรม ตัวเสริมแรงและการลงโทษไว้อย่างชัดเจน

3) ตัวเสริมแรงทางลบ (Negative Reinforcement) เป็นการเพิ่มความถี่ของพฤติกรรมที่เกิดจากการได้รับความสำเร็จในการหลีกเลี่ยงหรือหนีจากสิ่งที่ไม่พึงพอใจ ซึ่งเรียกว่าตัวเสริมแรงลบ

สรุปได้ว่าการเสริมแรงทางบวกจะต้องทำทันทีที่พฤติกรรมที่พึงประสงค์เกิดขึ้นเพื่อให้ผู้รับคำปรึกษาเรียนรู้ถึงผลของพฤติกรรมทันที ทั้ง 2 ฝ่ายต้องทำข้อตกลงร่วมกันในการปรับปรุงหรือแก้ไขด้านพฤติกรรม ผู้รับคำปรึกษาควรได้รับการเสริมแรงอย่างไร และควรใช้อะไรเป็นแรงเสริม และผู้ให้คำปรึกษาจะต้องตระหนักว่าแรงเสริมที่ใช้ควรเป็นแรงเสริมชนิดใดที่ผู้รับคำปรึกษานั้นต้องการ และควรให้ในปริมาณที่เหมาะสมจึงจะมีประสิทธิภาพ ในระยะแรกของการเรียนรู้ อาจจำเป็นต้องทำทุกครั้งที่เกิดพฤติกรรม แต่เมื่อการเรียนรู้เกิดขึ้นแล้วการที่จะต้องทำให้พฤติกรรมคงทน

ถาวร การเสริมแรงอาจถูกกำหนดเป็นช่วงเวลา หรือช่วงความถี่ตามความเหมาะสม วิธีการถอดแรงเสริมก็ควรจะทำให้เหมาะสมสอดคล้องเพื่อป้องกันการสลายของพฤติกรรมที่พึงประสงค์

2.2.4 บทบาทของผู้ให้คำปรึกษาแบบพฤติกรรมนิยม

การให้คำปรึกษาแบบทฤษฎีพฤติกรรมนิยมนั้น ผู้ให้คำปรึกษาต้องดำเนินการตามบทบาทดังต่อไปนี้ (Krumboltz, 1994)

1) เป็นผู้ชี้แจงแนะนำและส่งเสริมการเรียนรู้การแก้ไขปัญหาของผู้รับคำปรึกษา

2) เก็บข้อมูลทางพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับปัญหา

3) มีส่วนร่วม เอื้ออำนวยในการกำหนดวัตถุประสงค์การให้คำปรึกษากับผู้รับคำปรึกษา

4) สร้างเงื่อนไขและจัดสภาพการณ์ต่าง ๆ ให้เอื้อต่อการเรียนรู้ในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของผู้รับคำปรึกษา

5) เป็นผู้ช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาค้นหาคคุณค่าของตนเองและให้ได้รับการเสริมแรงจากบุคคลผู้เกี่ยวข้อง

6) รับผิดชอบต่อการบวนการของการให้คำปรึกษา จนให้เกิดผลการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของผู้รับคำปรึกษาตามจุดมุ่งหมาย

7) เป็นผู้ให้ข้อมูลย้อนกลับเชิงสร้างสรรค์ต่อผู้รับคำปรึกษา

ดังนั้นการสร้างแรงจูงใจนับว่าสำคัญมากเพราะจะทำให้ผู้รับคำปรึกษาเกิดความพึงพอใจเมื่อเขาได้รับสิ่งที่ต้องการหรือรางวัล ดังนั้นรางวัลจึงสามารถควบคุมพฤติกรรม ในครั้งแรกผู้ให้คำปรึกษาจึงต้องสร้างแรงจูงใจภายนอกให้กับผู้รับคำปรึกษา จะต้องให้ผู้รับคำปรึกษาู้ผลของการกระทำ เพราะการรู้ผลจะทำให้ผู้รับคำปรึกษาทราบว่า การกระทำนั้นเหมาะสมหรือไม่ ถูกต้องหรือไม่ ดีหรือไม่ดี ถ้าการกระทำนั้นไม่ถูกต้อง ไม่เป็นที่น่าพอใจผู้รับคำปรึกษาก็จะได้รับการปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้อง เพื่อที่จะได้รับสิ่งที่เขาพอใจต่อไป

2.3 ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบเผชิญความจริง

การให้คำปรึกษาจะตั้งอยู่บนสมมติฐานที่ว่า พฤติกรรมนั้นเกิดจากอิทธิพลภายใน ไม่ใช่เกิดจากอิทธิพลภายนอก แม้ว่าสภาพแวดล้อมจะมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของบุคคลก็ตาม กลาสเซอร์ (Glasser) เชื่อว่าบุคคลเป็นผู้รับผิดชอบชีวิตของตนเองและสามารถ เลือกรับสร้างสรรค์

ชีวิตที่ดีกว่าได้ ดังนั้นความทุกข์ไม่ใช่สิ่งที่เกิดขึ้นกับชีวิตแต่เป็นสิ่งที่บุคคลนั้นเลือกด้วยตัวของบุคคลเอง การเปลี่ยนพฤติกรรมจะเกิดขึ้นได้เมื่อบุคคลนั้นตระหนักรู้ และมีการกระทำที่อยู่บนพื้นฐานของความเป็นจริงว่า พฤติกรรมนั้นมีผลมาจากการเลือกของเขาเอง ตัวเขาเป็นผู้รับผิดชอบต่อการกระทำของตนเอง ไม่มีใครสามารถเปลี่ยนแปลงการกระทำนั้นได้นอกจากตัวเขาเอง บุคคลที่มีสุขภาพจิตดี คือบุคคลที่มีความรับผิดชอบ ซึ่งความรับผิดชอบคือ การที่บุคคลสามารถตอบสนองความต้องการของตนเองโดยไม่ทำให้ผู้อื่นนั้นเดือดร้อน กลาสเซอร์ (Glasser) เชื่อว่ามนุษย์นั้นมีความต้องการความเป็นอิสระ และเลือกเป้าหมายของตนเอง ถ้าหากว่าบุคคลเลือกทางที่กระทบกระเทือนอิสรภาพของผู้อื่นแล้ว พฤติกรรมของพวกเขา ก็จะเป็นพฤติกรรมที่ไม่มีความรับผิดชอบต่อสิ่งที่เป้าหมายหลักของการให้คำปรึกษาตามทฤษฎีเผชิญความจริง คือ การช่วยให้บุคคลสามารถช่วยเหลือตนเองได้ด้วยการมีพฤติกรรมที่มีความรับผิดชอบต่อมากขึ้น ช่วยให้บุคคลได้เรียนรู้และยอมรับว่าตัวเขาเป็นผู้รับผิดชอบต่อการกระทำของตนเองและไม่มีใครสามารถเปลี่ยนแปลงการกระทำนั้นได้นอกจากตัวของเขาเอง เพราะสิ่งที่เกิดขึ้นเป็นผลจากการตัดสินใจเลือกของเขาซึ่งไม่ใช่การกล่าวโทษตนเอง (Corey, 2009) จะช่วยให้บุคคลยอมรับในพลังของตนเองที่สามารถกระทำสิ่งที่ดีกว่าได้

2.3.1 ความหมายของความรับผิดชอบต่อตามทฤษฎีเผชิญความจริง

Glasser (1965) ได้นิยามความหมายของความรับผิดชอบต่อว่า เป็นความสามารถที่จะตอบสนองความต้องการของตนเองได้โดยที่ไม่กระทบหรือขัดขวางต่อสิทธิและความต้องการของผู้อื่น

Corey (1995) ได้นิยามความรับผิดชอบต่อไว้ว่า การกระทำของบุคคลนั้นเป็นการตอบสนองความต้องการของตัวเองในทางที่ไม่มีผลกระทบต่อผู้อื่น คนที่มีความรับผิดชอบต่อจะรู้ว่าอะไรคือสิ่งที่เขาต้องการ และได้มีการวางแผนเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของตนเอง คือ ผู้ที่มีความรับผิดชอบต่อนั้นเป็นผู้ที่เรียนรู้ในการควบคุมชีวิตของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ รู้ว่าพฤติกรรมในปัจจุบันของตนเองนั้นสามารถตอบสนองความต้องการได้ไหม ถ้าตอบสนองความต้องการของตนเองไม่ได้เขาก็สามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมนั้นได้

Glasser and Zunin (1973) ได้นิยามความหมายของความรับผิดชอบต่อไว้ว่า เป็นความสามารถตอบสนองความต้องการของตนเอง และทำในทิศทางที่ไม่กระทบกระเทือน หรือก่อความเดือดร้อนให้ผู้อื่น บุคคลจะมีความเป็นตัวของตัวเอง บุคคลที่มีความรับผิดชอบต่อจะรู้ว่าตนเอง

ต้องการอะไรจากชีวิต และการวางแผนเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของตนเอง สามารถพัฒนาแผนการรับผิดชอบได้เพื่อตอบสนองความต้องการและเป้าหมายของตนเอง

Flippo (1956) ได้ให้คำนิยามไว้ว่า ความรับผิดชอบคือความผูกพันในการกระทำหน้าที่ให้สำเร็จลุล่วงได้ และความสำเร็วจนนี้เกี่ยวข้องกับปัจจัย 3 ประการคือ พันธะ หน้าที่การงาน และอื่น ๆ

จากข้อมูลดังกล่าวความรับผิดชอบเกี่ยวข้องกับหน้าที่ในแต่ละช่วงชีวิต แล้วเกี่ยวข้องกับความสามารถในการควบคุมตนเองอย่างมีประสิทธิภาพ ที่ทำให้สามารถปฏิบัติตามแผนที่วางไว้ได้ การที่บุคคลสามารถตระหนักได้แล้ว จากนั้นจึงสามารถตัดสินใจเลือกหนทางที่ตอบสนองความต้องการของชีวิตของตนเองได้โดยไม่กระทบกระเทือนสิทธิหรือความต้องการของผู้อื่น โดยบุคคลที่มีความพยายามและความอดทนต่ออุปสรรคที่ขัดขวางหนทางสู่เป้าหมาย แล้วสามารถยอมรับผลของการกระทำไม่ว่าผลลัพธ์นั้นจะออกมาดีหรือไม่ ลักษณะดังกล่าวถือเป็นคุณลักษณะของผู้มีความรับผิดชอบ

2.3.2 การพัฒนาความรับผิดชอบตามทฤษฎีเผชิญความจริง

การพัฒนาความรับผิดชอบในตัวบุคคล จะเริ่มตั้งแต่ในวัยเด็กโดยที่เด็กจะเรียนรู้ความรับผิดชอบผ่านทางความใกล้ชิดกับผู้ที่เกี่ยวข้องซึ่งเป็นผู้ที่มีความรับผิดชอบอาจหมายถึงพ่อแม่ ครู เพื่อน และผู้เกี่ยวข้องอื่น ๆ ที่เป็นตัวแบบที่มีความรับผิดชอบ และคอยสอนความรับผิดชอบให้เด็กโดยผ่านทางความสำคัญที่มีการเชื่อมโยงระหว่างความรักและความมีวินัยอย่างเหมาะสม ซึ่งเด็กจะได้รับความนับถือตนเองโดยผ่านทางวินัย และการมีความสัมพันธ์ภาพที่ใกล้ชิด ความรับผิดชอบนั้นไม่สามารถเกิดขึ้นเองได้ตามธรรมชาติ แต่เป็นสิ่งที่ต้องฝึกฝนและปลูกฝังตั้งแต่วัยเด็ก Glasser (1969) ได้กล่าวไว้ว่า เราสามารถให้บุคคลเรียนรู้ถึงความรับผิดชอบได้ตั้งแต่วัยเด็ก ด้วยการปฏิบัติสิ่งที่ยาก ๆ ก่อน เช่น ฝึกให้มีความรับผิดชอบต่อตนเอง ซึ่งเป็นสิ่งที่เด็กสามารถเห็นได้อย่างชัดเจนจะส่งผลให้เด็กมีความรับผิดชอบ Glasser ให้ความสำคัญกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กในช่วง 10 ปีแรกความกระตือรือร้นในการปฏิบัติ นั้นอยู่ในช่วงที่สำคัญในการพัฒนาเสริมสร้างบุคลิกภาพ และการพัฒนาอัตลักษณ์แห่งความสำเร็จ ซึ่งในช่วงนี้บ้าน และโรงเรียนจะเป็นสภาพแวดล้อมที่สำคัญและมีอิทธิพลอย่างยิ่งกับตัวเด็กเอง

ดังนั้นพ่อแม่ ครูและบุคคลใกล้ชิดที่เลี้ยงดูเด็ก ควรเปิดโอกาสและจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการให้เด็กได้เรียนรู้ที่จะช่วยตนเอง รับผิดชอบตนเอง ฝึกทักษะการคิดอย่างมีเหตุผล ฝึกการคิดแก้ปัญหาและควบคุมตนเองให้ปฏิบัติตามแนวทางที่วางไว้ เป็นการช่วย

ให้เด็กได้เกิดการเรียนรู้ และเกิดการพัฒนาความรับผิดชอบ ควรเปิดโอกาสให้เด็กได้มีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมอย่างเหมาะสม พ่อแม่ ครูและบุคคลใกล้ชิดที่เลี้ยงดูเด็กไม่ควรบังคับควบคุมหรือคอยช่วยเหลือเด็กจนเกินกว่าเหตุ ซึ่งจะทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้ที่จะคอยพึ่งพาและคอยรับแต่ความคิดเห็นของผู้อื่น เด็กควรจะได้รับ การกระตุ้นให้คิดอย่างถูกวิธี ได้ทดลองปฏิบัติและรู้จักการประเมินผลจากการปฏิบัติ นำมาคิดวิเคราะห์ถึงจุดที่ควรแก้ไข แล้วยังควรแนะนำให้กำลังใจให้ความรักและการยอมรับ รู้จักวางกฎเกณฑ์ที่จำเป็นกับเด็กอย่างมีเหตุผล ต้องไม่ยอมรับการแก้ตัวของเด็กในการที่เด็กไม่พยายามที่จะใช้ความสามารถของตน ไม่ควรรับผิดชอบแทนเด็กในสิ่งที่เขาควรทำได้แล้วตามวุฒิภาวะของเขา การกระตุ้นให้เด็กมีความพอใจที่จะรับผิดชอบต่อตนเอง มีความภาคภูมิใจในการเรียนรู้ทักษะใหม่ที่จำเป็นในชีวิต สภาพแวดล้อมดังกล่าวจะช่วยส่งเสริมให้เด็กเติบโตเป็นบุคคลที่มีวุฒิภาวะ รู้จักพึ่งตนเอง รับผิดชอบต่อตนเองและสังคม รู้จักการวางแผนเป้าหมายในชีวิตตามความเป็นจริงได้อย่างเหมาะสม และสามารถควบคุมตนเองให้รับผิดชอบที่จะเผชิญกับปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ได้ เด็กที่มีโอกาสได้รับการอบรมเลี้ยงดูอย่างเอาใจใส่ ได้รับความรักการยอมรับ ได้รับการเปิดโอกาสให้ได้เรียนรู้ทักษะที่จะช่วยตนเองได้ รับผิดชอบตนเองได้ ผีตกทักษะการคิดอย่างมีเหตุผลจะปรับตัวได้ดีและไม่ก่อปัญหาในสังคมต่อไป (Glasser, 1969)

2.3.3 องค์ประกอบของพฤติกรรมความรับผิดชอบ

พฤติกรรมที่สามารถทำให้ตอบสนองความต้องการของตนเองได้ ซึ่งเป็นจุดประสงค์ของการให้คำปรึกษาโดยใช้ทฤษฎีเผชิญความจริงจะต้องประกอบด้วย ความรับผิดชอบ (responsibility) ความจริง (reality) และความถูกต้อง (right)

3.3.1 ความรับผิดชอบ (responsibility) หมายถึง ความสามารถที่จะตอบสนองความต้องการของตนเองโดยที่ไม่ไปขัดขวางหรือกระทบกระเทือนต่อบุคคลอื่นในการตอบสนองความต้องการของตนเอง บุคคลจะเปลี่ยนแปลงได้ก็ต่อเมื่อเขาได้เรียนรู้และยอมรับว่าตนนั้นเป็นผู้รับผิดชอบการกระทำของตนเอง ไม่มีใครสามารถเปลี่ยนแปลงการกระทำนั้นได้นอกจากตัวของเขาเอง ผู้ที่มีความรับผิดชอบ คือผู้ที่มีสุขภาพจิตที่ดี

3.3.2 ความจริง (reality) หมายถึง การที่บุคคลสามารถเผชิญกับความจริงที่เกิดขึ้นในชีวิตของเขาได้ สามารถควบคุมการรับรู้ของตนเอง และเข้าใจว่าเขานั้นสามารถตอบสนองความต้องการของตนเองได้ไม่ว่าเขาจะต้องเผชิญกับปัญหาหรืออุปสรรคอะไรก็ตาม บุคคลจะพิจารณาพฤติกรรมในปัจจุบันที่เป็นอุปสรรคต่อความต้องการของเขา แล้วเขาจะพัฒนา

แผนการที่สามารถเป็นจริงได้เพื่อพัฒนาพฤติกรรมใหม่ที่มีความรับผิดชอบ และสามารถตอบสนองความต้องการของตนเองได้

3.3.3 ความถูกต้อง (right) หมายถึง การประเมินพฤติกรรมในปัจจุบันของบุคคลว่าสิ่งใดถูกหรือสิ่งใดผิด ซึ่งจะกลายเป็นแรงกระตุ้นเพื่อให้บุคคลเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปสู่แนวทางที่ถูกต้อง Glasser (1984) ได้กล่าวว่าเมื่อบุคคลประเมินพฤติกรรมของตนในแนวทางที่ทำให้เขาสามารถให้และรับความรักและรู้สึกมีคุณค่าต่อตนเองและผู้อื่นได้ พฤติกรรมของเขานั้นเป็นสิ่งที่ถูกต้องหรือชอบธรรม

นอกจากนี้ควรส่งเสริมให้บุคคลมีความรู้สึกยึดติดสิ่งที่เป็นเชิงบวก ถือเป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนาความเข้มแข็งทางจิตใจของชีวิต ภาวะจิตใจที่มีความรู้สึกยึดติดกับสิ่งที่เป็นเชิงบวกทำให้บุคคลสามารถเอาชนะความรู้สึกเชิงลบและทำให้มีชีวิตในทางที่สร้างสรรค์สมบูรณ์ ผู้ที่ยึดติดสิ่งที่เป็นเชิงลบ เช่น ผู้ที่ติดยาเสพติด ติดสุรา ถือเป็นคนที่อ่อนแอ พวกเขาสามารถพัฒนาให้มีความรู้สึกเชิงบวกได้ ด้วยการหันมาแสดงพฤติกรรมทางด้านบวกแทนการติดยาเสพติด หรือการติดสุรา จะสามารถทำให้เขาเข้มแข็งและเพิ่มความเชื่อมั่นในตนเองมากขึ้น

Glasser (1976) ได้เสนอกิจกรรมที่ส่งผลให้เกิดความรู้สึกเชิงบวก ซึ่งมีคุณสมบัติตามเกณฑ์ 6 ข้อดังนี้

1. เป็นกิจกรรมที่ไม่มีการแข่งขัน แล้วสามารถทำได้ประมาณวันละ 1 ชั่วโมง
2. เป็นกิจกรรมที่ปฏิบัติได้ง่าย ๆ โดยไม่ต้องพยายามมาก
3. เป็นกิจกรรมที่สามารถทำได้ตามลำพัง หรือทำร่วมกับผู้อื่นได้
4. เป็นกิจกรรมที่ผู้รับคำปรึกษาเชื่อว่าเป็นกิจกรรมที่มีคุณค่า
5. เป็นกิจกรรมที่ผู้รับคำปรึกษาเห็นว่าถ้าได้ทำอย่างสม่ำเสมอแล้ว จะเกิดผลดี

ตามมา

6. ผู้รับคำปรึกษาสามารถปฏิบัติกิจกรรมได้โดยไม่ตำหนิตนเอง

ตัวอย่างกิจกรรมที่นิยมทำกันมากได้แก่ การเล่นโยคะ การออกกำลังกาย การอ่านหนังสือ เป็นต้น

2.3.4 ความรับผิดชอบต่ออัตลักษณ์แห่งตนตามแนวทฤษฎีเผชิญความจริง

Glasser and Zunin (1973) ได้กล่าวไว้ว่า พฤติกรรมที่มีความรับผิดชอบเป็นหนึ่งในลักษณะของผู้ที่มีอัตลักษณ์แห่งความสำเร็จ มนุษย์มีความต้องการมีเอกลักษณ์เฉพาะตน เป็นความต้องการที่จะรู้สึกว่าคุณค่าตนนั้นมีลักษณะบางอย่างที่แตกต่างจากคนอื่น การให้คำปรึกษาตามแนวทฤษฎีเผชิญความจริงได้อธิบายเกี่ยวกับอัตลักษณ์ว่า เป็นลักษณะเฉพาะของบุคคลที่

แสดงถึงลักษณะ และความหมายที่บุคคลมองเห็นความแตกต่างระหว่างตนเองกับผู้อื่นได้ ซึ่งสังคมและสิ่งแวดล้อมเป็นส่วนสำคัญที่จะสร้างอัตลักษณ์ของบุคคล ความต้องการที่จะมีเอกลักษณ์นี้เป็นความต้องการทางจิตใจของบุคคลที่ปรากฏอยู่ในทุกวัฒนธรรม (Parritt, 2003) ซึ่งกลาสเซอร์ได้แบ่งอัตลักษณ์ของบุคคลออกเป็น 2 ประเภท คือ

1) อัตลักษณ์แห่งความสำเร็จ (success identity) หมายถึง การที่บุคคลมองเห็นว่าตนเองนั้นมีความสามารถที่จะตอบสนองความต้องการของตนเอง รู้สึกว่าตนนั้นมีความสำคัญ มีคุณค่าต่อตัวเองและผู้อื่น มีสัมพันธภาพที่ดีกับบุคคลที่เกี่ยวข้อง สามารถมอบความรัก และสามารถรับความรักจากคนอื่น มีความสามารถในการจัดการสภาพแวดล้อม มีความรับผิดชอบและมีความเชื่อมั่นในการดำเนินชีวิตของตนเอง

2) อัตลักษณ์แห่งความล้มเหลว (failure identity) หมายถึง ลักษณะที่บุคคลมองเห็นและประเมินตนเองในด้านที่ไม่ดี จากผู้ที่ไม่สามารถมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับผู้อื่นได้ รู้สึกว่าตนเองไม่มีคนรักที่รัก และไม่ไม่มีใครต้องการ ไร้คุณค่า ไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้ จึงไม่สามารถที่จะรับผิดชอบต่อตนเองหรือทำตามข้อตกลงใด ๆ ขาดความหวังในการมีชีวิตที่ดีกว่า จะปล่อยให้สภาพแวดล้อมหรือผู้อื่นมีอิทธิพลมา ควบคุมชีวิตของตนเอง ซึ่งจะนำไปสู่การปรับตัวที่ไม่ดี

จากที่กล่าวมาข้างต้นแสดงว่าองค์ประกอบสำคัญบ่งชี้ว่าบุคคลมีอัตลักษณ์แห่งความสำเร็จ หรือมีอัตลักษณ์แห่งความล้มเหลวนั้น คือ ความรับผิดชอบ โดยพื้นฐานมนุษย์ต้องการมีอัตลักษณ์แห่งความสำเร็จ อยากแสดงออกถึงพฤติกรรมที่มีความรับผิดชอบ และความสัมพันธ์ที่มีความหมายกับผู้อื่น ส่วนผู้ที่มีความทุกข์หรือมีปัญหา ก็เป็นเพราะว่าไม่มีความรับผิดชอบต่อตนเอง ส่งผลทำให้พวกเขาตอบสนองความต้องการของตนเองไม่ได้ ภายใต้พฤติกรรมหรือการกระทำของบุคคลมีแรงผลักดันเพื่อตอบสนองความต้องการอยู่ 5 ประการ คือ การอยู่รอด (Survival) ความรักและมีส่วนร่วม (Love and Belonging) อำนาจ (Power) ความอิสระ (Freedom) ความสนุก (Fun) แต่ถ้าหากพวกเขาไม่สามารถสนองความต้องการของตนเองได้ก็จะทำให้มีความคับข้องใจ ส่วนหนึ่งเกิดจากการทำงานของสมองที่ทำหน้าที่เป็นระบบควบคุมเพื่อให้ได้สิ่งที่ต้องการ และเมื่อใดที่เราไม่ได้สิ่งที่ต้องการก็จะรู้สึกเจ็บปวด แต่ถ้าหากตอบสนองความต้องการของตนเองได้ก็จะเกิดความภาคภูมิใจในตัวเอง และรู้สึกดีกับตนเอง ด้านอัตลักษณ์แห่งความล้มเหลว (failure identity) ลักษณะคือมีความคับข้องใจ หลีกเลี่ยงความเป็นจริงจากสิ่งรอบ ๆ ตัว ปฏิเสธแล้วไม่รับรู้สิ่งต่าง ๆ รอบ ๆ ตัวตามความเป็นจริง ยอมแพ้ หรือล้มเลิกสิ่งต่าง ๆ ได้โดยง่าย คิดและวิจารณ์ตนเอง ไม่มีเหตุผล รู้สึกว่าตนเอง ไม่เป็นที่ต้องการ ไร้

คุณค่า ไม่เป็นที่รัก และช่วยเหลือตนเองไม่ได้ จึงไม่สามารถที่จะรับผิดชอบต่อตนเองหรือทำตามกฎเกณฑ์ใด ๆ หมดหวังในดำเนินในทางชีวิตที่ดีกว่า ยอมให้บุคคลอื่นและสภาพแวดล้อมอื่นมีอิทธิพลและควบคุมชีวิตของตนเอง

ดังนั้นข้อมูลดังกล่าวได้แสดงให้เห็นว่าพฤติกรรมที่บุคคลแสดงออกมานั้นไม่ได้มีสาเหตุมาจากสถานการณ์ภายนอก หรือสิ่งเร้าที่มากระทบ แต่เกิดจากสิ่งที่ถูกผลักดันจากสถานการณ์ภายใน เพื่อที่จะควบคุมการรับรู้ของตนเองต่อสถานการณ์สิ่งเร้านั้น ดังนั้นการที่จะปรับเปลี่ยนพฤติกรรมจะต้องให้บุคคลนั้นเผชิญ และยอมรับความเป็นจริงว่าพฤติกรรมนั้นเป็นผลของการเลือกกระทำของเขาเอง แล้วเขาจะต้องเป็นผู้รับผิดชอบในการเปลี่ยนแปลง

2.4. ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบยึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง

จากการศึกษาเอกสาร ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบยึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง ผู้วิจัยได้นำประเด็นต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย มาเรียบเรียงตามรายละเอียดดังนี้

2.4.1 เป้าหมายของการให้คำปรึกษากลุ่มแบบยึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง

พัชราภรณ์ ศรีสวัสดิ์ (2561) ได้ระบุว่าทฤษฎียึดบุคคลเป็นศูนย์กลางมีวัตถุประสงค์เพื่อก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเมื่อบุคคลได้ผ่านประสบการณ์กลุ่มด้วยความสำเร็จ ดังนี้

1) สมาชิกกลุ่มจะเปิดเผย และมีความซื่อสัตย์มากขึ้น ทั้งนี้เพราะสมาชิกกลุ่มมีความรู้สึกที่ตนเองได้รับความเข้าใจ และการยอมรับมากขึ้น ดังนั้น สมาชิกกลุ่มจะลดการป้องกันตนเอง และการสวมหน้ากาก และเต็มใจที่จะเป็นตัวของตัวเองมากขึ้น

2) สมาชิกกลุ่มจะตระหนักรู้ต่อความรู้สึกของตนเองมากขึ้น อยู่ในโลกของความเป็นจริง และมีความชัดเจนในตนเองมากขึ้น

3) สมาชิกกลุ่มจะปรับเปลี่ยนเจตคติที่มีต่อตนเองและผู้อื่น ทั้งนี้เพราะบรรยากาศของความรู้สึกปลอดภัยภายในกลุ่ม ทำให้สมาชิกกลุ่มไม่เกิดความรู้สึกที่ตนเองถูกคุกคามได้โดยง่าย และสมาชิกกลุ่มจะเข้าใจและยอมรับในสิ่งที่ผู้อื่นเป็นมากยิ่งขึ้น

4) สมาชิกกลุ่มจะเกิดความรู้สึกซาบซึ้งต่อตนเองในสิ่งที่ตนเองเป็น และเปลี่ยนแปลงตนเองตามทิศทางที่ตนเองกำหนด

5) สมาชิกวงจะสร้างพลังให้แก่ตนเองด้วยวิธีการใหม่ ๆ แล้วจะเกิดความไว้วางใจในตนเองมากขึ้น

6) สมาชิกกลุ่มจะเกิดความคิดสร้างสรรค์มากขึ้น และมีความเต็มใจที่จะยอมรับเอกลักษณ์ของตนเอง และเกิดการตระหนักรู้ว่าการเปลี่ยนแปลงชีวิตนั้นจะนำมาซึ่งทั้งความสุขและความเจ็บปวด

2.4.2 บทบาทผู้นำกลุ่มแบบยึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง

ผู้นำกลุ่มจะถูกเรียกว่าผู้ว่าอำนาจ (Facilitator) จึงมีบทบาทเปรียบเสมือนเพื่อนร่วมเดินทางเพื่อการค้นหาตนเอง ดังนั้น เพื่ออำนาจสำหรับกลุ่มควรมีคุณลักษณะดังต่อไปนี้

- 1) ผู้นำกลุ่มมีความเชื่อว่ากลุ่มสามารถขับเคลื่อนไปได้โดยปราศจากการให้ความช่วยเหลือแบบนำทาง
- 2) ผู้นำกลุ่มรับฟังด้วยความตั้งใจ และด้วยความไวต่อความรู้สึกของสมาชิกแต่ละคน
- 3) ผู้นำกลุ่มทำทุกสิ่งที่จะเป็นประโยชน์ในการสร้างสรรค์บรรยากาศที่ก่อให้เกิดความปลอดภัยทางด้านจิตใจสำหรับผู้รับคำปรึกษา
- 4) ผู้นำกลุ่มจะพยายามยอมรับ และทำความเข้าใจด้วยความเข้าใจอย่างลึกซึ้งทั้งต่อสมาชิกกลุ่มเป็นรายบุคคล และต่อสมาชิกกลุ่มทั้งหมด
- 5) ผู้นำกลุ่มปฏิบัติหน้าที่ด้วยประสบการณ์และความรู้สึกที่แท้จริงของตนเองในการแสดงปฏิกิริยาในขณะปัจจุบัน
- 6) ผู้นำกลุ่มให้ข้อมูลย้อนกลับแก่สมาชิก อย่างเหมาะสมอาจชี้ให้สมาชิกเห็นถึงพฤติกรรมเฉพาะของสมาชิกโดยไม่มี การตัดสินแต่แสดงให้เห็นว่าพฤติกรรมของสมาชิกดังกล่าวส่งผลกระทบต่อสมาชิกคนอื่น ๆ อย่างไรบ้าง

2.4.3 เทคนิคการให้คำปรึกษากลุ่มแบบยึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง

Corey (2012) กล่าวว่าในระยะแรกโรเจอร์สให้ยึดการสะท้อนความรู้สึกเป็นสิ่งสำคัญ แต่หลังจากที่มีการพัฒนาทักษะในการบำบัดแล้วไม่มีการปรับเปลี่ยนจากการให้ความสำคัญกับเทคนิคต่าง ๆ ไปสู่คุณสมบัติส่วนตัวความเชื่อเจตคติของผู้ให้คำปรึกษาและการสร้างสัมพันธภาพกับผู้รับคำปรึกษาเป็นหลัก ดังนั้นเทคนิคต่าง ๆ ไม่ได้ทำหน้าที่แยกออกจากการเป็นบุคคลของผู้อำนาจกลุ่ม การปรับเปลี่ยนดังกล่าวเป็นการสนับสนุนให้นำไปสู่รูปแบบของการให้คำปรึกษาที่มีความหลากหลายมากขึ้น โดยที่ผู้นำกลุ่มไม่จำเป็นต้องจำกัดตนเองโดยการใช้เพียงแบบอย่างของโรเจอร์ส แต่จำเป็นจะต้องค้นหาวิธีการของตนเองโดยการพัฒนารูปแบบที่เป็น

เอกลักษณ์ของตนเอง โดยที่วิธีการที่นำมาใช้ควรจะได้รับ การปรับให้มีความเหมาะสมกับสมาชิก กลุ่มรวมไปถึงความต้องการของกลุ่มด้วย นอกจากนี้วิธีการนำกลุ่มก็ควรที่จะมีความเหมาะสม กับบุคลิกภาพและรูปแบบของผู้นำกลุ่มด้วยเช่นกัน

เช่นเดียวกับที่ Cain (2002) กล่าวว่าเจตคติและคุณสมบัติที่มีความสำคัญต่อ การสร้างสัมพันธภาพที่น่าพึงปรารถนา ได้แก่ ความจริงแท้ ความโปร่งใส การเอาใจใส่โดยไม่ ตัดสิน การให้รางวัล การให้ความนับถือ และความสนใจทางบวกอย่างไม่มีเงื่อนไข ดังนั้นผู้นำกลุ่ม จึงมีอิสระมากขึ้นในการเข้าไปมีส่วนร่วมด้วยการสร้างสัมพันธภาพอย่างกระตือรือร้น จึงเกิดความ หลากหลายนวัตกรรม และความเป็นปัจเจกบุคคลในการปฏิบัติ สมาชิกกลุ่มมีแนวโน้มจะให้ความ ช่วยเหลือสมาชิกคนอื่น ๆ ได้เช่นเดียวกับผู้เชื่ออำนาจ และยังสามารถนำทางและร่วมมือกันในการ ดำเนินกระบวนการความก้าวหน้าของกลุ่มด้วย ดังที่ Bozarth, Zimring, and Tausch (2002) กล่าวว่า หลักการพื้นฐานนั้น มีความสำคัญมากในการให้สมาชิกกลุ่มให้เป็นศูนย์กลางในกลุ่ม หน้าที่ของผู้ให้คำปรึกษาหรือผู้เพื่ออำนาจด้วยการสัมผัสกับกรอบแห่งการรับรู้ของสมาชิกกลุ่มจะ ก่อให้เกิดการเคารพต่อทิศทางและแนวทางของผู้รับคำปรึกษา ดังนั้น เจตคติและความเชื่อของ ผู้นำกลุ่มที่มีต่อศักยภาพภายในตัวของสมาชิกกลุ่มนั้นจะก่อให้เกิดบรรยากาศการให้คำปรึกษา เพื่อความมั่งคั่งได้ ดังนั้นเทคนิคเบื้องต้นสามารถสรุปได้ดังนี้

1. ฟังอย่างตั้งใจ (Active Listening) หัวใจของการให้คำปรึกษาที่ชี้ให้เห็น ความสำคัญ และใส่ใจกับผู้รับคำปรึกษา เพื่อรับรู้อารมณ์ ความรู้สึก ความคิด ของผู้รับคำปรึกษา และแสดงการตอบรับต่อผู้รับคำปรึกษาอย่างเหมาะสม

2. การเงียบ (Silence) คือช่วงที่หยุดนิ่ง ไม่มีการสื่อสารทางคำพูดต่อในการ ให้คำปรึกษา เปิดโอกาสให้ผู้รับคำปรึกษาได้ใช้ความคิด ได้อยู่กับตัวเอง ได้สัมผัสอารมณ์ ได้รับรู้ ความรู้สึกของตน ที่จะทำให้ผู้รับการปรึกษามีความเข้าใจตนเอง และเข้าใจปัญหาของตนเองมาก ขึ้น

3. การสะท้อนความรู้สึก (Reflection of Feeling) คือการที่ผู้ให้คำปรึกษา ได้รับรู้ถึงอารมณ์ รวมไปถึงความรู้สึกนึกคิดของผู้รับคำปรึกษาที่แสดงออกมาโดยภาษาพูด ท่าทางของร่างกาย และสะท้อนความรู้สึกนั้นกลับไปให้ผู้รับคำปรึกษาด้วยคำพูดที่เหมาะสม ชัดเจน

4. การทำให้กระจ่าง (Clarification) จะช่วยทำให้เนื้อแท้ ของอารมณ์และ เรื่องราว เนื้อหา แสดงออกได้ชัดเจน ให้เข้าใจง่าย เพื่อช่วยให้สมาชิกเข้าใจในเรื่องราว และ อารมณ์ที่ต้องการจะสื่อมากยิ่งขึ้น

5. การยอมรับอย่างไม่มีเงื่อนไข (Unconditional positive regard) คือการยอมรับโดยไม่ตัดสินทั้งความรู้สึก ความคิด หรือพฤติกรรมว่าดีหรือไม่ดีด้วยการสื่อสารทางบวกกับสมาชิก

6. ลักษณะการรับฟังในแบบที่ดีและในแบบไม่ดี (Poor and good listening characteristics) เป็นเทคนิคที่แสดงให้เห็นถึงลักษณะการฟังที่ดี คือ การถามคำถาม การทวนคำพูด การสบตา การตอบรับโดยผงกศีรษะ และการแสดงท่าทางให้ความสนใจ ลักษณะการฟังที่ไม่ดี คือ การพูดแทรกขัดจังหวะ ดูโทรศัพท์ พูดเรื่องของตนเอง แสดงท่าที่เบื่อหน่าย หัวเราะหรือพยายามคุยเรื่องอื่น

7. รับฟังด้วยความเข้าใจ (Listening with empathy) เป็นเทคนิคที่ใช้เพื่อทำความเข้าใจในเรื่องความรู้สึกของผู้รับคำปรึกษาจากสิ่งที่ได้ฟัง ความเข้าใจ (empathy) เป็นทักษะที่สามารถนำไปปฏิบัติ ตั้งใจฟังผู้พูด และรับรู้ว่าคุณมีความรู้สึกอย่างไร

8. การตอบสนองอย่างเหมาะสม (Assertive response) เป็นการกล้าในการติดต่อสื่อสาร และมีความก้าวร้าวน้อย

9. การแสดงความเข้าใจ (Empathy assertion) คือเทคนิคที่ใช้ในการแสดงออกถึงความรู้สึกที่มีต่อผู้อื่นโดยมี 2 ขั้น คือ เป็นการคำนึงถึงคนอื่น แล้วแสดงถึงความเชื่อและความคิดเห็นของตนเองที่มีต่อบุคคลอื่น

สรุปได้ว่าแนวคิดสำคัญ คือ ความไว้วางใจในกระบวนการกลุ่ม เงื่อนไขการบำบัดเพื่อความงอกงาม ยังมีเป้าหมายเพื่อสร้างบรรยากาศแห่งความปลอดภัยเพื่อให้สมาชิกได้สามารถสำรวจ เปิดเผยความรู้สึก และประสบการณ์ของตนเอง ส่งเสริมให้สมาชิกตระหนักรู้ มีความชัดเจนในตนเอง รวมทั้งมีเจตคติที่ดีต่อตนเองและผู้อื่นด้วย

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการให้คำปรึกษากลุ่ม

จากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการให้คำปรึกษากลุ่ม ผู้วิจัยได้เรียบเรียง และนำเสนอรายละเอียดต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

2.5.1 งานวิจัยในต่างประเทศ

Kim Jong-Un (2006) ได้ศึกษาผลของการให้คำปรึกษากลุ่มแบบเผชิญความจริงเพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบและลดการเป็นเหยื่อการข่มเหงรังแกในเด็กประเทศเกาหลี ผลการวิจัยพบว่า 1) หลังการให้คำปรึกษากลุ่มแบบเผชิญความจริงเด็กมีค่าเฉลี่ยความรับผิดชอบเพิ่มสูงขึ้นและมีการเป็นเหยื่อการข่มเหงรังแกลดลง และ 2) กลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่ม

ควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่กลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยการเป็นเหยื่อการถูกข่มเหง รังแกสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

Vassilopoulos and Brouzos (2012) ได้ศึกษาผลของการให้คำปรึกษากลุ่ม ตามทฤษฎียึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง ในเรื่องความวิตกกังวลทางสังคมและการเห็นคุณค่าในตนเอง ของนักศึกษาในระดับอุดมศึกษา จำนวน 13 คน ผลการวิจัยพบว่า หลังการให้คำปรึกษากลุ่มตาม แนวทฤษฎียึดบุคคลเป็นศูนย์กลางนักศึกษาจะมีความวิตกกังวลทางสังคมลดลงและมีการเห็นคุณค่าในตนเองเพิ่มขึ้น

Ersever and Yilmaz (2015) ได้ศึกษาผลของการให้คำปรึกษากลุ่มแบบเผชิญ ความจริงเพื่อการจัดการอารมณ์โกรธของวัยรุ่น โดยแบ่งวัยรุ่นออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มควบคุม จำนวน 7 คน และ กลุ่มทดลอง จำนวน 7 คน หลังการทดลองพบว่า 1) วัยรุ่นกลุ่มทดลองมี ระยะเวลาที่แตกต่างกันมีค่าเฉลี่ยในการจัดการความโกรธแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .01 ซึ่งหลังการให้คำปรึกษากลุ่มแบบเผชิญความจริงมีค่าเฉลี่ยการจัดการความโกรธสูงกว่า ก่อนการให้คำปรึกษากลุ่ม และติดตามผลการให้คำปรึกษากลุ่มแบบเผชิญความจริงมีเฉลี่ยการ จัดการความโกรธสูงกว่าก่อนการให้คำปรึกษากลุ่ม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ 2) วัยรุ่นในกลุ่มที่แตกต่างกันมีค่าเฉลี่ยการจัดการอารมณ์โกรธแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05

Zakaria and Ishak (2016) ได้ศึกษาผลของการให้คำปรึกษากลุ่มแบบเผชิญ ความจริงเพื่อสร้างการรู้จัก และการตระหนักรู้ทางวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนในรัฐเกดะห์ ประเทศมาเลเซีย โดยมีการแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 60 คน พบว่า 1) หลังการให้คำปรึกษากลุ่มนักเรียนมีค่าเฉลี่ยการรู้จักและตระหนักรู้ทางวิชาคณิตศาสตร์ โดยรวมและทุกด้าน ประกอบด้วย การเปิดรับความความรู้ด้านกระบวนการ ความรู้ตามเงื่อนไข การวางแผน การจัดการข้อมูล ความเข้าใจการรับรู้ถึงข้อบอบกพร่องและการประเมินผลเพิ่มสูงขึ้น และ 2) กลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยการรู้จักและการตระหนักรู้ทางวิชาคณิตศาสตร์โดยรวมและทุกด้าน สูงกว่ากลุ่มควบคุม

Khaleghi, Amiri, and Taheri (2017) ได้ศึกษาถึงผลของการให้คำปรึกษากลุ่ม แบบเผชิญความจริงเพื่อลดความวิตกกังวลทางสังคม การตีความอย่างมีอคติ และความสัมพันธ์ ส่วนบุคคลในวัยรุ่นจำนวน 24 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 12 คน ผลการวิจัยพบว่า 1) หลังการให้คำปรึกษากลุ่มแบบเผชิญความจริงวัยรุ่นมีค่าเฉลี่ยความวิตก กังวลทางสังคม การตีความอย่างมีอคติ และความสัมพันธ์ส่วนบุคคลลดลงอย่างมีนัยสำคัญทาง

สถิติที่ระดับ .05 และ 2) กลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยความวิตกกังวลทางสังคมการตีความอย่างมือคติ และความสัมพันธ์ส่วนตัวต่ำกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

Tumlu, Akdogan, and Turkum (2017) ได้ทำการศึกษากระบวนการกลุ่มแบบเผชิญความจริงในครอบครัวที่มีเด็กพิเศษ โดยแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมกลุ่มละ 9 คน หลังการทดลองพบว่า 1) หลังการใช้กระบวนการกลุ่มแบบเผชิญความจริง กลุ่มทดลองครอบครัวที่มีเด็กพิเศษมีค่าเฉลี่ยความสิ้นหวัง สภาพความวิตกกังวล และลักษณะความวิตกกังวลลดลงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนการรับรู้และการสนับสนุนทางสังคมเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 2) กลุ่มที่แตกต่างกันมีค่าเฉลี่ยสภาพความวิตกกังวลนั้นมีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 05 และกลุ่มที่แตกต่างกันมีค่าเฉลี่ยความสิ้นหวัง ลักษณะความวิตกกังวลและการรับรู้การสนับสนุนทางสังคมมีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

2.5.2 งานวิจัยในประเทศ

วรรณรา พงษ์สิน (2550) ได้ศึกษาผลของการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยมที่มีผลต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านบักดอง จังหวัดศรีสะเกษ ผลพบว่า หลังการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยม นักเรียนกลุ่มทดลอง มีวินัยในตนเองเพิ่มขึ้นจากก่อนใช้กิจกรรมแนะแนวตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 และนักเรียนในกลุ่มทดลองมีวินัยในตนเองสูงกว่ากลุ่มควบคุมหลังจากการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ชญาภา วิชชาวณิชนันท์ (2553) ได้ทำการศึกษาการใช้การให้คำปรึกษากลุ่มแบบเผชิญความจริงเพื่อเสริมสร้างความมุ่งมั่นในการทำงานของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 6 คน โดยให้คำปรึกษากลุ่มแบบเผชิญความจริงทั้งหมด 12 ครั้ง ผลการศึกษาพบว่า หลังการให้คำปรึกษากลุ่มแบบเผชิญความจริงนักเรียนมีคะแนนความมุ่งมั่นในการทำงานสูงขึ้นกว่าก่อนการให้คำปรึกษากลุ่มอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีขึ้นด้วย

ภักดี อ่องมะลิ (2553) ได้ศึกษาผลการใช้โปรแกรมการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามแนวทฤษฎีเผชิญความจริง ต่อพฤติกรรมรับผิดชอบด้านการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ประยุกต์ของนักเรียนในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 2 โรงเรียนดรุณาภาจนบุรีบริหารธุรกิจ ผลการศึกษาพบว่า หลังการทดลองกลุ่มทดลองมีพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อการเรียนสูงกว่าก่อน

ทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และหลังการทดลอง 1 สัปดาห์ กลุ่มทดลองมีพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อการเรียนสูงกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ปาริญา ราพา (2554) ได้ศึกษาการให้คำปรึกษากลุ่มตามแนวทฤษฎีเผชิญความจริงและใช้ตัวแบบสัญลักษณ์ เพื่อพัฒนาความรับผิดชอบต่อตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ของแก่น จังหวัดขอนแก่น กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 20 คน แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 10 คน ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มทดลองมีคะแนนความรับผิดชอบต่อตนเองสูงกว่าก่อนการทดลอง และมีคะแนนสูงกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สุพจน์ เปลี่ยวสงัด (2557) ได้ทำการศึกษาผลของการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่มตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยมที่มีต่อการเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักศึกษาวิทยาลัยเทคโนโลยีภาคใต้จังหวัดนครศรีธรรมราช ของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 ปีการศึกษา 2/2556 ผลการวิจัยพบว่ากลุ่มทดลองมีคะแนนจิตสาธารณะหลังการทดลองสูงกว่าระยะก่อนทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีคะแนนจิตสาธารณะหลังการทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

กัญญ์ณณัฐ นันตะวงษ์ (2016) ได้ศึกษาผลของการให้คำปรึกษากลุ่มตามทฤษฎียึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง ต่อการพัฒนาทักษะด้านการจัดการกับอารมณ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนเชียงใหม่พิทยาคม จังหวัดมหาสารคาม พบว่าหลังการทดลองกลุ่มทดลอง มีคะแนนทักษะด้านการจัดการกับอารมณ์สูงกว่าก่อนการทดลอง และมีคะแนนสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

วรรณวี ธีสุระ (2016) ได้ทำการศึกษาผลของการให้คำปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีเผชิญความจริงเพื่อพัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเองของวัยรุ่นอายุระหว่าง 15-18 ปี ผลวิจัยพบว่า 1) การให้คำปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีเผชิญความจริงเพื่อพัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ขอนแก่น อายุระหว่าง 15-18 ปี โดยเปรียบเทียบคะแนนการเห็นคุณค่าในตนเองก่อนและหลังการเข้าร่วมการทดลอง พบว่า หลังการทดลอง กลุ่มทดลองมีคะแนนการเห็นคุณค่าในตนเองเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) เมื่อเปรียบเทียบการเห็นคุณค่าในตนเองหลังการทดลองระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม พบว่า หลังการทดลอง กลุ่มทดลองมีคะแนนแบบวัดการเห็นคุณค่าในตนเองสูงกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

นิตยา ศรีภูธร (2016) ได้ศึกษาผลการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามแนวทฤษฎีเผชิญความจริงเพื่อพัฒนาความรับผิดชอบต่อตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนศรีกระนวนวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 พบว่า 1) ความรับผิดชอบต่อตนเองกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) ความรับผิดชอบต่อตนเองกลุ่มทดลองหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยการให้คำปรึกษากลุ่ม” โดยมีวิธีดำเนินการวิจัยในแต่ละระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

1.1 กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เพื่อศึกษาองค์ประกอบความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหาร ครู และนักจิตวิทยา จำนวน 5 คน

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร เขตบางกอกน้อย ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 ทั้งหมดจำนวน 15 โรงเรียน มีนักเรียน จำนวน 469 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร เขตบางกอกน้อย ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 ทั้งหมดจำนวน 469 คน และทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างโดยการเปรียบเทียบตารางของ (Yamane, 1973) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ได้นักเรียนจำนวน 211 คน

ตาราง 1 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาองค์ประกอบความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

โรงเรียน	จำนวนนักเรียน	
	(ประชากร)	(กลุ่มตัวอย่าง)
โรงเรียนวัดบางขุนนนท์	14	13

ตาราง 1 (ต่อ)

โรงเรียน	จำนวนนักเรียน	
	(ประชากร)	(กลุ่มตัวอย่าง)
โรงเรียนวัดวิเศษการ	30	15
โรงเรียนวัดเจ้าอาม	19	13
โรงเรียนวัดโพธิ์เรียง	19	13
โรงเรียนวัดยางสุทธาราม	73	20
โรงเรียนวัดศรีสุदारาม	19	15
โรงเรียนวัดบางเสาชง	17	13
โรงเรียนวัดสุวรรณาราม	74	14
โรงเรียนวัดพระยาทำ	7	6
โรงเรียนวัดดงมูลเหล็ก	15	10
โรงเรียนวัดอัมพวา	35	15
โรงเรียนวัดสุวรรณคีรี	26	15
โรงเรียนวัดดุสิตาราม	60	17
โรงเรียนวัดปฐมบุตริศาราม	19	15
โรงเรียนวัดมะลิ	42	17
รวม	469	211

1.2 การสร้างเครื่องมือแบบสอบถามความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบต่อสังคม

1.2.1 ผู้วิจัยได้ดำเนินการขอ และได้รับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ เลขที่ SWUEC-G-027/2562E และทำการเก็บข้อมูลเพื่อศึกษาความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

1.2.2 ศึกษาองค์ความรู้เกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จากเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และทำการสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนด

องค์ประกอบความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 5 คน ได้แก่ ครู จำนวน 2 คน ผู้บริหารจำนวน 2 คน และนักจิตวิทยาจำนวน 1 คน

1.2.3 ผู้วิจัยได้นำข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่ได้จากการศึกษาเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และการสัมภาษณ์ และองค์ประกอบความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มาสร้างข้อคำถามตามองค์ประกอบ โดยแบบสอบถามความรับผิดชอบต่อสังคมจะมีลักษณะเป็นมาตรวัดแบบประมาณค่า (Rating Scale) โดยแบ่งออกเป็น 5 ระดับ ได้แก่ จริงมากที่สุด จริงมาก ปานกลาง จริงน้อย จริงน้อยที่สุด

1.2.4 ผู้วิจัยนำข้อคำถามในแบบสอบถามความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 32 ข้อ ให้ผู้เชี่ยวชาญเพื่อพิจารณาหาค่าความเที่ยงตรงตามเนื้อหา จำนวน 3 ท่าน ได้แก่ อาจารย์ ดร.อสมมา คัมภีรานนท์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สาทร ใจตรง และ อาจารย์ ดร.สรรเสริญ หุ่นแสน แล้วนำมาวิเคราะห์เพื่อหาค่าความสอดคล้อง (Index of Consistency: IOC) อยู่ระหว่าง 0.67 – 1.00 และปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

1.2.5 ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 แล้วนำไปทดลองใช้กับนักเรียนที่ใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง เพื่อดูเวลาที่ใช้ในการตอบแบบสอบถามความรับผิดชอบต่อสังคม และสัมภาษณ์ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเข้าใจในภาษาที่ใช้ในข้อคำถามต่าง ๆ ในแบบสอบถามความรับผิดชอบต่อสังคม

1.2.6 ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ไปหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ โดยใช้การหาค่าความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (Item-Total Correlation) ได้ค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 0.23-0.61 รวม 29 ข้อ โดยแบบสอบถามความรับผิดชอบต่อสังคมมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .85

1.2.7 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา ทำการจัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปเก็บข้อมูลกับนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาต่อไป

ตัวอย่าง แบบสอบถามความรับผิดชอบต่อสังคม

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องหลังข้อความที่ตรงกับความคิด ความรู้สึก และการกระทำของนักเรียนมากที่สุด

จริงมากที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นสอดคล้องกับความเป็นจริงเกี่ยวกับนักเรียนมากที่สุด
จริงมาก	หมายถึง	ข้อความนั้นสอดคล้องกับความเป็นจริงเกี่ยวกับนักเรียนมาก
ปานกลาง	หมายถึง	ข้อความนั้นสอดคล้องกับความเป็นจริงเกี่ยวกับนักเรียนปานกลาง
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นสอดคล้องกับความเป็นจริงเกี่ยวกับนักเรียนน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นสอดคล้องกับความเป็นจริงเกี่ยวกับนักเรียนน้อยที่สุด

คำถาม	จริงมากที่สุด	จริงมาก	ปานกลาง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
ด้านการปฏิบัติตามกฎระเบียบ					
0 ฉันปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียน					
ด้านการดูแลรักษาทรัพย์สินของส่วนรวม					
0 ฉันคอยดูแลรักษาของใช้ส่วนรวม					
ด้านความเสียสละ					
0 ฉันทำงานร่วมกับผู้อื่น และช่วยเหลืออย่างเต็มความสามารถ					

เกณฑ์การให้คะแนน

ตาราง 2 เกณฑ์การให้คะแนน กำหนดไว้ 2 ลักษณะ คือ ข้อความทางบวก และข้อความทางลบ

คำถาม	จริงมากที่สุด	จริงมาก	ปานกลาง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
ข้อความทางบวก	5	4	3	2	1
ข้อความทางลบ	1	2	3	4	5

เกณฑ์การแปลผล

เกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ยคะแนนความรับผิดชอบทางสังคม มีดังนี้
(บุญใจ ศรีสถิตยัณราภรณ์, 2555)

- 4.21 – 5.00 หมายถึง นักเรียนมีความรับผิดชอบต่อสังคมในระดับสูงมาก
- 3.41 – 4.20 หมายถึง นักเรียนมีความรับผิดชอบต่อสังคมในระดับสูง
- 2.61 – 3.40 หมายถึง นักเรียนมีความรับผิดชอบต่อสังคมในระดับปานกลาง

1.81 – 2.60 หมายถึง นักเรียนมีความรับผิดชอบต่อสังคมในระดับน้อย

1.00 – 1.80 หมายถึง นักเรียนมีความรับผิดชอบต่อสังคมในระดับน้อยมาก

1.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลตามขั้นตอนดังนี้

1.3.1 ติดต่อบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อทำหนังสือขออนุญาตผู้บริหารโรงเรียนในการเก็บข้อมูลจากนักเรียน

1.3.2 นำแบบสอบถามความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาไปเก็บข้อมูลกับนักเรียน จากนั้นนำแบบสอบถามที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลมาตรวจสอบและคัดเลือกรูปแบบที่สมบูรณ์ แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติต่อไป

ระยะที่ 2 เสริมสร้างความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษา

2.1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อสังคม เป็นนักเรียนโรงเรียนวัดวิเศษการ กรุงเทพมหานคร ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 ซึ่งได้มาโดยพิจารณาจากนักเรียนที่มีคะแนนความรับผิดชอบต่อสังคมตั้งแต่เปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 ลงมา จากกลุ่มตัวอย่างระยะที่ 1 และมีความสมัครใจที่จะเข้าร่วมการเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อสังคม จำนวน 16 คน โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) และดำเนินการสุ่มเข้ากลุ่มโดยการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) แบ่งออกเป็นกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 8 คน โดยใช้เกณฑ์ในการกำหนดของกลุ่มจาก Corey and Marianne (2006) ที่อธิบายว่า ขนาดของกลุ่มที่มีประสิทธิผลมากที่สุดนั้น ควรจะมีสมาชิกจำนวน 8 คน

2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

โปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อสังคม

ศึกษาค้นเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างโปรแกรมโดยใช้การให้คำปรึกษากลุ่ม เพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา โดยกำหนดเนื้อหาและขั้นตอนการให้คำปรึกษาให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้า

2.2.1 สร้างโปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา และนำโปรแกรมไปให้ผู้เชี่ยวชาญเพื่อพิจารณา แล้วนำมา

วิเคราะห์เพื่อหาค่าความสอดคล้อง อยู่ระหว่าง 0.67 – 1.00 จากนั้นปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

2.2.2 ผู้วิจัยนำโปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา ไปทดลองใช้กับนักเรียนที่มีคุณลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 8 คนเพื่อปรับปรุงและพัฒนาโปรแกรมก่อนนำไปทดลองจริงกับกลุ่มตัวอย่าง

ตาราง 3 โปรแกรมการให้คำปรึกษาการเสริมสร้างความรู้ความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่

ครั้งที่	เรื่อง	วัตถุประสงค์	ทฤษฎี	เทคนิค
1	ปฐมนิเทศ และสร้างสัมพันธ์ภาพ	<ol style="list-style-type: none"> 1. เพื่อสร้างสัมพันธ์ภาพและความไว้วางใจระหว่างผู้ให้คำปรึกษากับ สมาชิกกลุ่ม และระหว่างสมาชิกกับสมาชิก 2. เพื่อให้ชี้แจงวัตถุประสงค์ของการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อสังคม 3. เพื่อให้สมาชิกทำความเข้าใจและร่วมกันสร้างข้อตกลง ข้อควรปฏิบัติ ในการเข้าร่วมกลุ่ม และบทบาทหน้าที่ในภาคเรียนสมาชิกกลุ่ม 	<ul style="list-style-type: none"> - ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบยืดหยุ่นบุคคลเป็นศูนย์กลาง 	<ul style="list-style-type: none"> - การฟังอย่างตั้งใจ - การเปิดเผยตนเอง - การตั้งคำถาม
2	การเคารพผู้อื่น	<ol style="list-style-type: none"> 1. เพื่อให้สมาชิกกลุ่มได้รู้ และเห็นถึงความสำคัญของการเคารพผู้อื่น 2. เพื่อให้สมาชิกกลุ่มได้วางแผนปฏิบัติการเคารพผู้อื่น 	<ul style="list-style-type: none"> - ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบยืดหยุ่นบุคคลเป็นศูนย์กลาง - ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบเผชิญความจริง 	<ul style="list-style-type: none"> - การฟังอย่างตั้งใจ - การตั้งคำถาม - กระบวนการ WDEP
3	การมีวินัยต่อตนเอง	<ol style="list-style-type: none"> 1. เพื่อให้สมาชิกกลุ่มได้ตระหนัก และเห็นถึงความสำคัญของ การมีวินัยต่อตนเอง 2. เพื่อให้สมาชิกกลุ่มได้สำรวจความต้องการหาแนวทาง รวมพลังการ ประเมินตนเอง และวางแผนที่ต้องการพัฒนาการมีวินัยต่อตนเองได้ 	<ul style="list-style-type: none"> - ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบเผชิญความจริง - ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบพฤติกรรมนิยม 	<ul style="list-style-type: none"> - การฟังอย่างตั้งใจ - การตั้งคำถาม - กระบวนการ WDEP - การเสริมแรง

ตาราง 3 (ต่อ)

ครั้งที่	เรื่อง	วัตถุประสงค์	ทฤษฎี	เทคนิค
4	การยอมรับข้อผิดพลาด	<p>1. เพื่อให้สมาชิกกลุ่มได้รู้ และเห็นถึงความสำคัญของการยอมรับข้อผิดพลาด</p> <p>2. เพื่อให้สมาชิกกลุ่มได้วางแผนพัฒนาการยอมรับข้อผิดพลาดของตนเองได้</p>	<p>- ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบยึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง</p> <p>- ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบเผชิญความจริง</p>	<p>- การฟังอย่างตั้งใจ</p> <p>- การตั้งคำถาม</p> <p>- การยอมรับทางบวก</p> <p>- อย่างไม่มีเงื่อนไข</p> <p>- กระบวนการ WDEP</p>
5	การมีสัมมาคารวะ	<p>1. เพื่อให้สมาชิกกลุ่มได้รู้ความหมายของการมีสัมมาคารวะ</p> <p>2. เพื่อให้สมาชิกกลุ่มได้ตระหนักถึงความสำคัญถึงความสำคัญของการมีสัมมาคารวะ</p> <p>3. เพื่อให้สมาชิกกลุ่มได้วางแผนปฏิบัติการการมีสัมมาคารวะ</p>	<p>- ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบเผชิญความจริง</p>	<p>- การฟังอย่างตั้งใจ</p> <p>- การตั้งคำถาม</p> <p>- กระบวนการ WDEP</p>
6	ความมุ่งมั่นในการปฏิบัติ	<p>1. เพื่อให้สมาชิกกลุ่มได้รู้ และเห็นถึงความสำคัญของความมุ่งมั่นในการปฏิบัติ</p> <p>2. เพื่อให้สมาชิกกลุ่มได้ค้นหาความต้องการการสำรวจแนวทางประเมินตนเอง และวางแผนพัฒนาความมุ่งมั่นของตนเองได้</p>	<p>- ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบเผชิญความจริง</p> <p>- ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบพฤติกรรมนิยม</p>	<p>- การฟังอย่างตั้งใจ</p> <p>- การตั้งคำถาม</p> <p>- กระบวนการ WDEP</p> <p>- การเสริมแรง</p> <p>- การเริ่มต้นแบบที่เป็นสัญลักษณ์</p>

ตาราง 3 (ต่อ)

ครั้งที่	เรื่อง	วัตถุประสงค์	ทฤษฎี	เทคนิค
7	ความมุ่งมั่นในการปฏิบัติ (ต่อ)	<p>1. เพื่อให้สมาชิกกลุ่มได้รู้ และเห็นถึงความสำคัญของความมุ่งมั่นในการปฏิบัติ</p> <p>2. เพื่อให้สมาชิกกลุ่มได้ค้นหาความต้องการ สัจจแนวทาง ประเมินตนเอง และวางแผนพัฒนาความมุ่งมั่นของตนเองได้</p>	<p>- ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบเผชิญความจริง</p> <p>- ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบพฤติกรรมนิยม</p>	<p>- การฟังอย่างตั้งใจ</p> <p>- การตั้งคำถาม</p> <p>- กระบวนการ WDEP</p> <p>- การเสริมแรง</p>
8	ยุติการให้คำปรึกษา	<p>1. เพื่อให้สมาชิกกลุ่มได้มั่นใจได้แสดงความรู้สึก และความความคิดเห็นต่อการให้คำปรึกษากลุ่ม</p> <p>2. เพื่อให้สรุปสิ่งที่ได้รับจากการให้คำปรึกษากลุ่ม</p> <p>3. เพื่อให้เห็นการเรียนรู้ได้นำสิ่งที่ได้เรียนรู้เรื่องความรับผิดชอบต่อสังคม และนำไปประยุกต์ใช้ได้ในชีวิตประจำวัน</p>	<p>- ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบพฤติกรรมนิยม</p>	<p>- การฟังอย่างตั้งใจ</p> <p>- การเสริมแรง</p>

2.3 การเก็บรวบรวมข้อมูลและการดำเนินการทดลอง

2.3.1 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ติดต่อบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อทำหนังสือขออนุญาตผู้บริหารโรงเรียนในการเก็บข้อมูลจากนักเรียน

2. เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างตรงและให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดเพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

2.3.2 การดำเนินการทดลอง

ผู้วิจัยดำเนินการทดลองตามขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นก่อนการทดลอง

1.1 ผู้วิจัยได้นำคะแนนจากการทำแบบสอบถามความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 211 คน เก็บคะแนนไว้เป็นคะแนนก่อนการทดลอง (Pretest)

1.2 ผู้วิจัยคัดเลือกแบบเจาะจงนักเรียนที่มีคะแนนความรับผิดชอบต่อสังคมตั้งแต่เปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 ลงมา และมีความสมัครใจเข้าร่วมการให้คำปรึกษา จำนวน 16 คน

1.3 ผู้วิจัยได้แบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 2 กลุ่ม โดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย กลุ่มละ 8 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม

2. ขั้นดำเนินการทดลอง

ผู้วิจัยได้ให้กลุ่มทดลองเข้าร่วมการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างความรู้รับผิดชอบต่อสังคม ทั้งหมด 8 ครั้ง ครั้งละ 1 ชั่วโมง หลังเลิกเรียน เวลา 15.30 – 16.30 นาฬิกา แบ่งเป็นสัปดาห์ละ 2 ครั้ง วันอังคารและวันศุกร์

3. ขั้นหลังการทดลอง

เมื่อสิ้นสุดการทดลอง ให้กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมจำนวน 16 คน ทำการทดสอบ โดยการใช้แบบสอบถามความรับผิดชอบต่อสังคมอีกครั้ง แล้วนำคะแนนที่ได้ให้เป็นคะแนนหลังการทดลอง (Posttest) นำคะแนนก่อนการทดลองและหลังการทดลองมาวิเคราะห์ทางสถิติเพื่อทดสอบสมมติฐานต่อไป

4. หลังจบการทดลองแล้ว ผู้วิจัยได้ให้ความรู้เรื่องความรับผิดชอบต่อสังคมแก่กลุ่มควบคุม

2.3.3 การวิเคราะห์ข้อมูล

แบบแผนการทดลอง

การทดลองครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองโดยใช้แบบการวิจัยกึ่งทดลอง Randomized Pretest-Posttest Control Group Design (องอาจ นัยพัฒน์, 2551) คือ มีกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมอย่างละ 1 กลุ่ม ทำการทดสอบก่อนการทดลองและหลังการทดลองทั้งสองกลุ่ม ซึ่งมีแบบแผนการทดลองดังนี้

ตาราง 4 แบบแผนการทดลอง

กลุ่มตัวอย่าง	สอบก่อน	ทดลอง	สอบหลัง
R (E)	Y_1	X	Y_2
R (C)	Y_1	~	Y_2

R	แทน	การกำหนดกลุ่มด้วยวิธีการสุ่ม (Random)
E	แทน	กลุ่มทดลอง (Experimental Group)
C	แทน	กลุ่มควบคุม (Control Group)
Y_1	แทน	การสอบก่อนที่จะจัดกระทำทดลอง (Pretest)
Y_2	แทน	การสอบหลังจากที่จะจัดกระทำทดลอง (Posttest)
X	แทน	การจัดกระทำ (Treatment) โดยรูปแบบการให้คำปรึกษากลุ่ม
~	แทน	ไม่ได้รับการจัดกระทำ (Treatment) โดยรูปแบบการให้คำปรึกษากลุ่ม

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการต่อไปนี้

1. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1.1 สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1.1.1 การหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยใช้สูตรวัดดัชนีความสอดคล้อง (Index of Consistency: IOC)

1.1.2 การหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อของข้อคำถามความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา โดยการหาค่าความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับ

ภาพรวม (Item Total Correction) ซึ่งหาได้จากสูตรสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Product-Moment Coefficient Correlation)

1.1.3 การหาค่าความเชื่อมั่นของความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา หาได้จากสูตรสัมประสิทธิ์ของแอลฟาของครอนบาค (Coefficient Cronbach's Alpha)

1.2 วิเคราะห์สถิติพื้นฐานของแบบสอบถามความรับผิดชอบต่อสังคม ดังนี้

1.2.1 ค่าเฉลี่ย (Mean)

1.2.2 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

1.3 สถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐาน

1.3.1 เปรียบเทียบคะแนนความรับผิดชอบต่อสังคมก่อนและหลังการให้คำปรึกษาของกลุ่มของกลุ่มทดลอง วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าสถิติ t-test for Dependent Samples

1.3.2 เปรียบเทียบคะแนนความรับผิดชอบต่อสังคม ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าสถิติ t-test for Independent Samples

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยข้อมูล ผู้วิจัยแสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามหัวข้อดังนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
2. การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
3. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลและแปลความหมายของผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้

n	แทน	จำนวนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย (Mean)
SD	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
*	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. การนำเสนอการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำเสนอการวิเคราะห์ข้อมูล 4 ขั้นตอนดังนี้

ตอนที่ 1 การศึกษาความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของแบบสอบถามความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลจากแบบสอบถามความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 รายด้านของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 211 คน มาหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานดังนี้

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานแบบสอบถามความรับผิดชอบต่อสังคมของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกเป็นรายด้าน (n=211)

ความรับผิดชอบต่อสังคม	$\bar{X}$	SD	แปลผล
1. การเคารพผู้อื่น	3.67	.79	สูง
2. การมีวินัยต่อตนเอง	3.57	.97	สูง
3. การยอมรับข้อผิดพลาด	3.84	.73	สูง
4. การมีสัมมาคารวะ	3.81	.81	สูง
5. ความมุ่งมั่นในการปฏิบัติ	3.63	.95	สูง
รวม	3.70	.85	สูง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามตาราง 5 พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยรวมมีค่าเฉลี่ย 3.70 อยู่ในระดับสูงทั้ง 5 ด้าน และมีคะแนนอยู่ในช่วง 3.51 – 4.50 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .85 เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยของคะแนนสูงที่สุดคือ ด้านการยอมรับข้อผิดพลาด ($\bar{X} = 3.84$, $SD = .73$) รองลงมาคือ ด้านการมีสัมมาคารวะ ($\bar{X} = 3.81$, $SD = .81$) ด้านการเคารพผู้อื่น ($\bar{X} = 3.67$, $SD = .79$) ด้านความมุ่งมั่นในการปฏิบัติ ($\bar{X} = 3.63$, $SD = .95$) และด้านการมีวินัยต่อตนเอง ($\bar{X} = 3.57$, $SD = .97$) ตามลำดับ

ตอนที่ 2 การเปรียบเทียบความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เข้าร่วมการให้คำปรึกษากลุ่ม ก่อนและหลังการทดลอง

การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาพรวม และรายด้านของกลุ่มทดลอง

ผู้วิจัยได้นำคะแนนแบบสอบถามความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 รายด้าน และโดยรวม ก่อนและหลังการทดลองจำนวน 8 คน เพื่อหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 (n=8)

ความรับผิดชอบต่อสังคม	กลุ่มทดลอง					
	ก่อนทดลอง			หลังทดลอง		
	$\bar{X}$	SD	แปลผล	$\bar{X}$	SD	แปลผล
1. การเคารพผู้อื่น	3.23	.83	ปานกลาง	3.77	.80	สูง
2. การมีวินัยต่อตนเอง	3.08	.84	ปานกลาง	3.42	.76	ปานกลาง
3. การยอมรับข้อผิดพลาด	3.40	.79	ปานกลาง	3.58	.80	สูง
4. การมีสัมมาคารวะ	3.31	.80	ปานกลาง	3.73	.74	สูง
5. ความมุ่งมั่นในการปฏิบัติ	3.52	.78	สูง	3.71	.75	สูง
รวม	3.31	.81	ปานกลาง	3.57	.77	สูง

จากตาราง 6 พบว่าคะแนนความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยรวมก่อนการทดลอง อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.31$, $SD = .81$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับสูงมี 1 ด้าน คือ ด้านความมุ่งมั่นในการปฏิบัติ ($\bar{X} = 3.52$, $SD = .78$) ด้านที่มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลางมี 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการเคารพผู้อื่น ($\bar{X} = 3.23$, $SD = .83$) ด้านการมีวินัยต่อตนเอง ($\bar{X} = 3.08$, $SD = .84$) ด้านการยอมรับข้อผิดพลาด ($\bar{X} = 3.40$, $SD = .79$) และด้านการมีสัมมาคารวะ ($\bar{X} = 3.31$, $SD = .80$) คะแนนความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยรวมหลังการทดลอง อยู่ในระดับสูง ($\bar{X} = 3.57$, $SD = .77$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับสูงมี 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการเคารพผู้อื่น ($\bar{X} = 3.77$, $SD = .80$) ด้านการยอมรับข้อผิดพลาด ($\bar{X} = 3.58$, $SD = .80$) ด้านการมีสัมมาคารวะ ($\bar{X} = 3.73$, $SD = .74$) และด้านความมุ่งมั่นในการปฏิบัติ ($\bar{X} = 3.71$, $SD = .75$) ด้านที่มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลางมี 1 ด้าน คือ ด้านการมีวินัยต่อตนเอง ($\bar{X} = 3.42$, $SD = .76$)

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบคะแนนความรับผิดชอบต่อสังคม ก่อนและหลังการให้คำปรึกษาของกลุ่มของกลุ่มทดลองวิเคราะห์โดยหาค่าสถิติ t-test for Dependent Samples

การตรวจสอบข้อตกลงเบื้องต้น ด้วยวิธีการแจกแจงแบบปกติ (Test of Normality)

การตรวจสอบข้อตกลงเบื้องต้น ด้วยวิธีการแจกแจงแบบปกติ (Test of Normality) โดยใช้สถิติ Shapiro-Wilk test พบว่าคะแนนความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในกลุ่มทดลองก่อนการให้คำปรึกษากลุ่ม มีนัยสำคัญทางสถิติเท่ากับ .23 คะแนนความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในกลุ่มควบคุมก่อนการทดลอง มีนัยสำคัญทางสถิติเท่ากับ .08 แสดงถึง คะแนนความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เป็นการแจกแจงแบบปกติซึ่งไม่เป็นการฝ่าฝืนข้อตกลงเบื้องต้นของสถิติ t-test ดังนั้นผู้วิจัยจึงนำสถิติ t-test ทั้งแบบไม่เป็นอิสระต่อกัน (t-test for dependent samples) และแบบเป็นอิสระต่อกัน (t-test for independent samples) มาใช้ทดสอบเปรียบเทียบคะแนนความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ตาราง 7 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test for Dependent Samples และระดับนัยสำคัญทางสถิติในการทดสอบเปรียบเทียบคะแนนก่อนและหลังการให้คำปรึกษา

	n	$\bar{X}$	SD	t	p
ก่อนทดลอง	8	3.31	.84	-4.06*	.00
หลังทดลอง	8	3.57	.79		

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 7 พบว่า ก่อนการทดลองกลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.31 และหลังการทดลองมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.57 เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระหว่างก่อนการทดลอง และหลังการทดลองแล้ว พบว่า ค่าเฉลี่ยหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตอนที่ 4 การเปรียบเทียบความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม หลังการทดลองการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อสังคม วิเคราะห์โดยหาค่าสถิติ t-test for independent Samples

ตาราง 8 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test for Independent Samples และระดับนัยสำคัญทางสถิติในการทดสอบเปรียบเทียบคะแนนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมหลังการให้คำปรึกษา

	n	$\bar{X}$	SD	t	p
กลุ่มทดลอง	8	3.57	.79	5.25*	.00
กลุ่มควบคุม	8	3.47	.84		

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 8 พบว่า ค่าเฉลี่ยความรับผิดชอบต่อสังคมของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยค่าเฉลี่ยของกลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.57 ค่าเฉลี่ยของกลุ่มควบคุมที่มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.47 พบว่า ค่าเฉลี่ยกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยการให้คำปรึกษากลุ่ม โดยกำหนดความมุ่งหมายในการวิจัยในไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
2. เพื่อเปรียบเทียบความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนและหลังการเข้าร่วมการให้คำปรึกษากลุ่ม
3. เพื่อเปรียบเทียบความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เข้าร่วมการให้คำปรึกษากลุ่ม และนักเรียนที่ไม่ได้เข้าร่วมการให้คำปรึกษากลุ่ม

สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า

1. นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เข้าร่วมการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อสังคม มีความรับผิดชอบต่อสังคมสูงขึ้นภายหลังการให้คำปรึกษากลุ่ม
2. นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เข้าร่วมการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อสังคม มีความรับผิดชอบต่อสังคมสูงกว่านักเรียนที่ไม่ได้เข้าร่วมการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อสังคม

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

การวิจัยครั้งนี้แบ่งเป็น 2 ระยะดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษา
กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เพื่อศึกษาองค์ประกอบความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหาร ครู และนักจิตวิทยา จำนวน 5 คน

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย เป็นนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร เขตบางกอกน้อย ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 ทั้งหมดจำนวน 15 โรงเรียน มีนักเรียน จำนวน 469 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย เป็นนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร เขตบางกอกน้อย ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 ทั้งหมดจำนวน 469 คน และทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างโดยการเปรียบเทียบตารางของ (Yamane, 1973) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ได้นักเรียนจำนวน 211 คน

ระยะที่ 2 เสริมสร้างความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษา

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อสังคม เป็นนักเรียนโรงเรียนวัดวิเศษการ กรุงเทพมหานคร ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 ซึ่งได้มาโดยพิจารณาจากนักเรียนที่มีคะแนนความรับผิดชอบต่อสังคมตั้งแต่เปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 ลงมา จากกลุ่มตัวอย่างระยะที่ 1 และมีความสมัครใจที่จะเข้าร่วมการเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อสังคม จำนวน 16 คน โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) และดำเนินการสุ่มเข้ากลุ่มโดยการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) แบ่งออกเป็นกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 8 คน โดยใช้เกณฑ์ในการกำหนดของกลุ่มจาก (Corey & Marianne, 2006) ที่อธิบายว่า ขนาดของกลุ่มที่มีประสิทธิผลมากที่สุดนั้น ควรจะมีสมาชิกจำนวน 8 คน

เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย มีดังนี้

1. แบบสอบถามความรับผิดชอบต่อสังคม
2. การเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยการให้คำปรึกษากลุ่ม

1. แบบสอบถามความรับผิดชอบต่อสังคม

แบบสอบถามความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นนั้นเป็นแบบวัดมาตราส่วนประเมินค่า (Rating scale) มี 5 ระดับ คือ จริงมากที่สุด จริงมาก ปานกลาง จริงน้อย และจริงน้อยที่สุด มีทั้งหมด 5 องค์ประกอบ จำนวน 29 ข้อ โดยมีค่าอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง .218 - .613 และมีความเชื่อมั่นขอบแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ

2. การเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยการให้คำปรึกษากลุ่ม

การเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยการให้คำปรึกษากลุ่ม รวมทั้งหมด 8 ครั้ง ดังนี้

ครั้งที่ 1 ปฐมนิเทศ

ครั้งที่ 2 การเคารพผู้อื่น

ครั้งที่ 3 การมีวินัยต่อตนเอง

ครั้งที่ 4 การยอมรับข้อผิดพลาด

ครั้งที่ 5 การมีสัมมาคารวะ

ครั้งที่ 6 ความมุ่งมั่นในการปฏิบัติ

ครั้งที่ 7 ความมุ่งมั่นในการปฏิบัติ

ครั้งที่ 8 ยุติการให้คำปรึกษา

การเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยการให้คำปรึกษากลุ่ม ได้รับการตรวจสอบประเมินความสอดคล้องของรูปแบบ สื่อ และกิจกรรมที่ใช้ รวมทั้งประเมินความเหมาะสมจากผู้เชี่ยวชาญตามวัตถุประสงค์

การดำเนินการวิจัย

1. การศึกษาความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

1.1 ผู้วิจัยได้ดำเนินการขอ และได้รับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ เลขที่ SWUEC-G-027/2562E และทำการเก็บข้อมูลเพื่อศึกษาความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

1.2 นำแบบทดสอบความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 29 ข้อ ไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 211 คน ซึ่งเป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร เขตบางกอกน้อย ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 ทั้งหมดจำนวน 15 โรงเรียน

1.3 นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในข้อ 1.2 ไปวิเคราะห์ผลทางสถิติ

2. การดำเนินการทดลองการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ในการดำเนินการทดลองการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง โดยใช้แบบแผนการทดลองแบบ Randomized Pretest-Posttest Control Group Design (องอาจ นัยพัฒน์, 2551) คือ มีกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมอย่างละ 1 กลุ่ม ทำการทดสอบก่อนการทดลองและหลังการทดลองทั้งสองกลุ่ม

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการทำวิจัย การศึกษา และการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

1. ศึกษาความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ผู้วิจัยได้ทำแบบสอบถามความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ฉบับที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ไปทดสอบกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 211 คนและนำมาวิเคราะห์ผลทางสถิติ เพื่อหาความเชื่อมั่น และความเที่ยงตรงของแบบทดสอบ

2. การเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยการให้คำปรึกษากลุ่ม

ผู้วิจัยได้พิจารณาจากนักเรียนที่มีคะแนนความรับผิดชอบต่อสังคมตั้งแต่เปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 ลงมา จากกลุ่มตัวอย่างระยะที่ 1 และมีความสมัครใจที่จะเข้าร่วมการเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อสังคม จำนวน 16 คน โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) และดำเนินการสุ่มเข้ากลุ่มโดยการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) แบ่งออกเป็นกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 8 คน โดยใช้เกณฑ์ในการกำหนดของกลุ่มจาก (Corey & Marianne, 2006) ที่อธิบายว่า ขนาดของกลุ่มที่มีประสิทธิผลมากที่สุดนั้น ควรจะมีสมาชิกจำนวน 8 คน

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้ทำการวิเคราะห์สถิติพื้นฐาน หาความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ และเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของความรับผิดชอบต่อสังคม กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ก่อนและหลังการให้คำปรึกษา

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ สรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. การศึกษาความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 อยู่ในระดับ สูง
2. ความรับผิดชอบต่อสังคมกลุ่มทดลองมีคะแนนหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน ได้แก่ ด้านการเคารพผู้อื่น ด้านการมีวินัยต่อตนเอง ด้านการยอมรับความผิดพลาด ด้านการมีสัมมาคารวะ และด้านการมีความมุ่งมั่นในการปฏิบัติ สูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. ความรับผิดชอบต่อสังคมกลุ่มทดลองมีคะแนนหลังการทดลองสูงกว่า กลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง การเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 อภิปรายผลดังนี้

1. การศึกษาความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

การศึกษาการเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีความรับผิดชอบต่อสังคมโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับสูง และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ด้านการยอมรับข้อผิดพลาด ด้านการมีสัมมาคารวะ ด้านการเคารพผู้อื่น ด้านความมุ่งมั่นในการปฏิบัติ และด้านการมีวินัยต่อตนเอง ตามลำดับ เป็นเพราะว่า นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เป็นวัยที่เริ่มพัฒนาความรับผิดชอบต่อตนเอง และนำไปสู่การรับผิดชอบต่อสังคม ตามแนวคิดของ Glasser (1965) ที่กล่าวว่าบุคคลเป็นผู้รับผิดชอบต่อชีวิตของตนเอง และสามารถเลือกสร้างสรรชีวิตที่ดีกว่าได้ บุคคลที่มีสุขภาพจิตดี คือบุคคลที่มีความรับผิดชอบต่อรวมทั้งหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553) ได้กำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้เพื่อส่งเสริมคุณภาพของผู้เรียน ซึ่งเน้นปลูกฝังคุณลักษณะดังกล่าวให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาในภาพรวม โดยครูผู้สอนมีหน้าที่อบรม ปลูกฝัง รวมถึงสอดแทรกคุณลักษณะอันพึงประสงค์ลงในขั้นตอนการเรียนการสอนด้วย ซึ่งนักเรียนระดับชั้นชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เป็นวัยที่สามารถพัฒนาตนเองในด้านจริยธรรมได้ สอดคล้องกับ Kohlberg and Lickona (1976) ที่กล่าวไว้ว่า ในพัฒนาการทางด้านจริยธรรมระดับที่ 2 ที่เกิดขึ้นกับบุคคลอายุ 11-16 ปี คือ เด็กในขั้นนี้ยังไม่เป็นตัวของตัวเอง จะคล้อยตามการชักจูงจากผู้อื่น และยังไม่รู้จักหน้าที่ ทำตามระเบียบของสังคม มีแนวโน้มยอมทำตาม

เพื่อหลีกเลี่ยงการถูกตำหนิ หรือการทำโทษ และมีความพยายามปฏิบัติตนให้เหมาะกับบทบาทของตนในสังคม นอกจากนี้ครอบครัวก็เป็นสิ่งสำคัญในการปลูกฝังความรับผิดชอบต่อสังคม ด้งานวิจัยของ สาวิตรี แสงศิลป์ (2551) ได้ศึกษาว่าครอบครัวมีบทบาทในการพัฒนาพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสังคม โดยรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูที่ส่งผลให้มีการพัฒนาความรับผิดชอบต่อสังคมมากที่สุด คือ การอบรมเลี้ยงดูโดยผู้ปกครองเป็นแบบอย่างให้กับลูก เลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล อบรมสั่งสอนเพื่อปลูกฝังพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสังคม จะเห็นได้จากแนวคิดและทฤษฎีดังกล่าวได้สอดคล้องผลการศึกษาความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ภาพรวมและรายด้านนั้นอยู่ในระดับสูง

2. ผลของการเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ผลจากการวิจัยการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า หลังจากนักเรียนได้รับการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อสังคมมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1 และเมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน ได้แก่ ด้านการเคารพผู้อื่น ด้านการมีวินัยต่อตนเอง ด้านการยอมรับข้อผิดพลาด ด้านการมีสัมมาคารวะ และด้านความมุ่งมั่นในการปฏิบัติ มีคะแนนสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 งานวิจัยในครั้งนี้พบว่านักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในกลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยสูงกว่านักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2 และเมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน ได้แก่ ด้านการเคารพผู้อื่น ด้านการมีวินัยต่อตนเอง ด้านการยอมรับข้อผิดพลาด ด้านการมีสัมมาคารวะ และด้านความมุ่งมั่นในการปฏิบัติของกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 งานวิจัยนี้แสดงให้เห็นว่าการให้คำปรึกษากลุ่มสามารถเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ได้ ทั้งนี้เนื่องจากการให้คำปรึกษากลุ่มเป็นกระบวนการที่ช่วยทำให้นักเรียนได้ตระหนักถึงความสำคัญในแต่ละด้าน ทำให้นักเรียนได้สำรวจ และตระหนักถึงความต้องการของตนเอง สามารถบอกได้ถึงแนวทางเพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายของตน ยังสามารถประเมินตนเองได้ว่าการกระทำของตนเองนั้นสามารถส่งผลให้ไปถึงเป้าหมายที่ได้ตั้งไว้หรือไม่ และนักเรียนยังสามารถวางแผนในการพัฒนาตนเอง รวมถึงการสร้างข้อตกลงในการทำตามแผนการที่ตนเองได้วางไว้ ซึ่งงานวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปาริญา ราพา (2554) ที่ศึกษาความรับผิดชอบต่อสังคมจากการให้คำปรึกษากลุ่มตามแนวทฤษฎีเผชิญความจริง และพัฒนาความรับผิดชอบต่อตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 พบว่า กลุ่มทดลองหลังการทดลองมีคะแนนความรับผิดชอบต่อสังคมสูงกว่ากลุ่มควบคุม

อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังนั้นจะเห็นได้ว่าการให้คำปรึกษากลุ่มสามารถเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อสังคมได้ และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่านักเรียนได้รับการเสริมสร้างดังนี้

2.1 ด้านการเคารพผู้อื่น

การให้คำปรึกษากลุ่มในครั้งนี้ คือ ด้านการเคารพผู้อื่น ซึ่งเป็นองค์ประกอบแรก ของความรับผิดชอบต่อสังคม หลังจากการให้คำปรึกษากลุ่มแล้ว พบว่านักเรียนมีความเคารพผู้อื่นสูงขึ้น อาจเป็นเพราะการใช้กระบวนการ WDEP ตามทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบเผชิญความจริง (Reality Counseling Theory) โดยให้นักเรียนได้สำรวจความต้องการของตนเองต่อการพัฒนาในเรื่องการเคารพผู้อื่น และนำไปสู่การสำรวจแนวทางการปฏิบัติถึงวิธีการว่านักเรียนควรปฏิบัติตนอย่างไรในการเคารพผู้อื่น ให้นักเรียนได้ประเมินตนเองว่าการเคารพผู้อื่นส่งผลดีต่อตนเอง และส่งผลดีต่อผู้อื่นอย่างไร จากนั้นให้นักเรียนได้วางแผนการปฏิบัติในการพัฒนาตนเองตามลำดับ (พัชราภรณ์ ศรีสวัสดิ์, 2561) ร่วมกับการใช้ทักษะและเทคนิคของทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบยึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง (Person-Centered Counseling Theory) โดยการตั้งคำถาม ทำให้นักเรียนได้ทบทวนตนเองจากประสบการณ์ที่ผ่านมา ส่งผลให้นักเรียนมีทิศทางในการปฏิบัติที่ชัดเจนมากขึ้นในการวางแผนเพื่อพัฒนาตนเองเรื่องการเคารพผู้อื่น ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ดวงนภา มิ่งขวัญ (2560) ได้นำทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบการเผชิญความจริง เพื่อเสริมสร้างสุนทรีย์แห่งตน ในองค์ประกอบของการเห็นคุณค่าผู้อื่น ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลายพบว่า การเห็นคุณค่าผู้อื่นเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จากการสรุปผลการให้คำปรึกษาในครั้งที่ 2 พบว่าสมาชิกกลุ่มสามารถรับรู้เข้าใจในอารมณ์ความรู้สึกของผู้อื่น การเคารพและเข้าใจในความแตกต่างระหว่างบุคคล ต้องปฏิบัติตนโดยให้เกียรติผู้อื่น ตัวอย่างเช่น

นักเรียนคนที่ 1 “เวลาที่ รบภ. เปิดประตูให้ ผมจะบอกขอบคุณครับ”

นักเรียนคนที่ 3 “หนูวางแผนไว้ว่าจะไม่ดูถูกใคร ไม่ว่าเค้าจะเป็นยังไง ให้เท่าเทียมกันหมดทุกคน”

นักเรียนคนที่ 7 “ผมจะไม่ล้อเลียนเพื่อนครับ”

2.2 ด้านการมีวินัยต่อตนเอง

นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีความรับผิดชอบต่อสังคม ด้านการมีวินัยต่อตนเองสูงขึ้นหลังจากการให้คำปรึกษากลุ่ม อาจเป็นเพราะว่าในการให้คำปรึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยมีกิจกรรมให้สมาชิกได้ร่วมกันร้องเพลง “หนูมีวินัย” โดยผู้วิจัยเป็นผู้เล่นดนตรีประกอบการร้องเพลง พบว่า สมาชิกกลุ่มให้ความร่วมมือ และสนุกสนานกับการร้องเพลงร่วมกัน มีใบหน้าที่ยิ้มแย้ม ผ่อน

คล้ายในขณะที่ยังเพลง ซึ่งวิธีนี้สอดคล้องกับ Davis and Pereira (2013) ที่กล่าวว่าปัจจัยสำคัญในการทำงานกับเด็ก คือ การเลือกใช้วิธีการให้คำปรึกษาที่เหมาะสมกับพัฒนาการของเด็ก ใช้เทคนิคอย่างสร้างสรรค์ในการสื่อสารเพื่อให้ได้รับความร่วมมือต่อกิจกรรม ในการให้คำปรึกษา ผู้วิจัยใช้ทักษะและเทคนิคของทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบเผชิญความจริง โดยใช้กระบวนการ WDEP กระตุ้นให้นักเรียนได้ตระหนักถึงผลที่เกิดขึ้นถ้าหากนักเรียนขาดการมีวินัยต่อตนเอง ค้นหาแนวทางที่จะไปสู่เป้าหมาย และวางแผนพัฒนาการมีวินัยต่อตนเอง ดังที่ Corey (2004) ได้กล่าวว่า การวางแผนอย่างเฉพาะเจาะจงที่จะลงมือปฏิบัติเพื่อเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมให้เหมาะสม และวางข้อตกลงกับตนเองที่จะดำเนินการตามแผนนั้น ๆ ให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้ ซึ่งงานวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ วรณภา พงษ์สิน (2550) ที่ได้ศึกษาผลของการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยมที่มีต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 พบว่าหลังการทดลอง นักเรียนมีวินัยในตนเองเพิ่มขึ้นมากกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ร่วมกับ ทักษะและเทคนิคของทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบพฤติกรรมนิยม (Behavior Counseling Theory) โดยให้การเสริมแรงในชั้นยุดิกลุ่ม คือ เปิดโอกาสให้สมาชิกได้ให้กำลังใจซึ่งกันและกัน เพื่อเป็นแรงใจในการปฏิบัติตามแผนที่วางไว้ จะเห็นได้ว่าการให้คำปรึกษากลุ่มในครั้งนี้สามารถพัฒนาและเสริมสร้างการมีวินัยต่อตนเองได้เพิ่มขึ้น ตัวอย่างเช่น

นักเรียนคนที่ 1 “ติดเพื่อนจนไม่อยากเข้าบ้านครับ ครั้งต่อไปจะเข้าบ้านให้ไวขึ้น และก็ไม่ติดเพื่อนจนเกินไป ”

นักเรียนคนที่ 2 “ติดโทรศัพท์จนนอนดึกเลยไม่มีเวลาทำอะไรเลย ครั้งต่อไปแบ่งแยกเวลาเล่น และก็เวลาทำงานค่ะ”

2.3 ด้านการยอมรับข้อผิดพลาด

ผลการวิจัยหลังการให้คำปรึกษากลุ่ม พบว่า ความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ด้านการยอมรับข้อผิดพลาดเพิ่มขึ้น อาจเป็นเพราะการให้คำปรึกษากลุ่มในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้ทักษะและเทคนิคของทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบยึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง (Person-Centered Theory) คือ การยอมรับทางบวกอย่างไม่มีเงื่อนไข โดยอธิบายให้สมาชิกได้เข้าใจว่าการทำผิดพลาดในเรื่องต่าง ๆ นั้นเป็นเรื่องที่ปกติ และทุกคนล้วนเคยทำผิดพลาดกันมาทั้งสิ้น ทั้งด้วยความไม่ตั้งใจ หรือเกิดจากการคิดไตร่ตรองอย่างไม่รอบคอบ แต่ละคนก็รับมือกับความผิดพลาดเหล่านั้นแตกต่างกันออกไป และจึงนำเข้าสู่กระบวนการ WDEP ผู้วิจัยได้สำรวจความต้องการของสมาชิกโดยใช้เทคนิคการตั้งคำถามถึงประสบการณ์ความ

ผิดพลาดที่เคยเกิดขึ้นในอดีต ภายใต้บรรยากาศที่ยอมรับ และอบอุ่น ส่งผลให้สมาชิกลดการป้องกันตนเอง และเต็มใจที่จะเป็นตัวเองมากขึ้น ส่งผลให้สมาชิกกล้าแบ่งปันประสบการณ์ด้านลบในเรื่องความผิดพลาดของตนเองออกมา จากนั้นสมาชิกสำรวจหาแนวทางปฏิบัติ และวางแผนที่สมาชิกสามารถปฏิบัติได้จริง จึงทำให้สมาชิกได้รับประสบการณ์ตรง ทั้งนี้การให้คำปรึกษากลุ่มเป็นกระบวนการเพื่อช่วยให้นักเรียนสามารถเข้าใจตนเอง และยอมรับปัญหาของตนเองจนสามารถคิดวิธีแก้ไขปัญหานั้นด้วยการตัดสินใจด้วยตนเอง ช่วยในการวางแผน เพื่อนำไปสู่การบรรลุตามเป้าหมายในเรื่องของความรับผิดชอบต่อสังคมด้วย (ลักขณา สรวิวัฒน์, 2560) ซึ่งงานวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ Carbonero et al. (2017) ได้ศึกษาการเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อตนเอง และความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษา ซึ่งการยอมรับข้อผิดพลาดเป็นองค์ประกอบหนึ่งของการรับผิดชอบต่อสังคม ผลการทดลอง พบว่าหลังการทดลองการยอมรับข้อผิดพลาดของนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาเพิ่มสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ จะเห็นได้ว่าการให้คำปรึกษากลุ่มในครั้งนี้ สมาชิกกลุ่มมีความพัฒนาด้านการยอมรับข้อผิดพลาดได้เพิ่มขึ้น ตัวอย่างเช่น

นักเรียนคนที่ 2 “ผมจะระมัดระวังให้มากขึ้น”

นักเรียนคนที่ 5 “ไม่โกหก และยอมรับความผิดครับ”

2.4 ด้านการมีสัมมาคารวะ

การให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า องค์ประกอบด้านการมีสัมมาคารวะสูงขึ้น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้วิจัยได้ใช้การให้คำปรึกษากลุ่มที่นำกระบวนการ WDEP ตามทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบเผชิญความจริง โดยใช้เทคนิคการตั้งคำถามให้สมาชิกได้ทบทวนว่าตนเองว่าต้องการพัฒนาการมีสัมมาคารวะในเรื่องใด ซึ่งในครั้งนี้สมาชิกใช้เวลาไม่นานในการสำรวจความต้องการ เพราะเป็นเรื่องใกล้ตัวที่พบเจอได้ในชีวิตประจำวัน รวมทั้งใช้เทคนิคการฟังอย่างตั้งใจ จับประเด็นที่สมาชิกได้แบ่งปันว่าถ้าสามารถพัฒนาการมีสัมมาคารวะได้จะเกิดผลอย่างไร และสรุปความเพื่อความชัดเจนและย้ำสมาชิกถึงผลดีที่จะเกิดขึ้น การให้คำปรึกษากลุ่มครั้งนี้ได้ ใช้แนวคิดของ Glasser (1969) ที่กล่าวไว้ว่า เด็กจะเรียนรู้ผ่านทางความสัมพันธ์กับบุคคลที่เกี่ยวข้องที่เป็นตัวแบบอาจหมายถึง พ่อแม่ ครู เพื่อน และผู้ที่มีความเกี่ยวข้องอื่น ๆ ในการให้คำปรึกษากลุ่มครั้งนี้ผู้วิจัยได้เลือกต้นแบบมาใช้ คือ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9 ซึ่งเป็นบุคคลสำคัญที่นักเรียนทุกคนรู้จัก และมีพระราชดำริถึงการมีสัมมาคารวะในการอยู่ร่วมกันในสังคม สอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม (Social Learning Theory) ปารีญา ราพา (2554) ได้อธิบายไว้ว่าการเรียนรู้

ส่วนมากเป็นการเรียนรู้โดยการสังเกตหรือเลียนแบบจากผู้อื่นแล้วจดจำอย่างคร่าว ๆ นำมาเป็นแนวทางของตนเอง และพฤติกรรมส่วนใหญ่ของมนุษย์เกิดจากการเรียนรู้ผ่านการสังเกตจากตัวแบบ (Modeling) ซึ่งงานวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ Carbonero et al. (2017) ได้ศึกษาการเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อตนเอง และความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษา ซึ่งองค์ประกอบที่มีสัมมาคารวะเช่นเดียวกับงานวิจัยนี้ พบว่าหลังการทดลองการมีสัมมาคารวะของนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาเพิ่มสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ การให้คำปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบเผชิญความจริง ในกระบวนการ WDEP นั้นสามารถช่วยให้นักเรียนวางแผนเพื่อนำไปสู่การบรรลุตามเป้าหมายได้ จากสรุปการให้คำปรึกษากลุ่มครั้งที่ 5 มีตัวอย่างเช่น

นักเรียนคนที่ 4 “การพูดอาจทำให้เรามีมารยาทมากขึ้น และการทักทายแบบสุภาพคือ ผู้ใหญ่เค้าจะดูว่าเราเป็นคนมีมารยาทครับ”

นักเรียนคนที่ 8 “เป็นคนมีมารยาทพูดจาไม่หยาบคาย ผู้ใหญ่ก็จะรักเรา”

2.5 ด้านความมุ่งมั่นในการปฏิบัติ

การให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อสังคมด้านความมุ่งมั่นในการปฏิบัติในครั้งที่ 6 – 7 ผู้วิจัยได้เลือกวิธีการสร้างสรรคมาประยุกต์ใช้ในการให้คำปรึกษา โดยการนำภาพตัวละครที่มาจากภาพยนตร์แอนิเมชันเรื่อง “ก้านกล้วย” รวมถึงเรื่องราวของตัวละครที่มีความมุ่งมั่นในการฝึกฝนอดทนจนไปสู่เป้าหมายมาใช้ในการให้คำปรึกษากลุ่มครั้งที่ 6 และได้นำเพลงประกอบภาพยนตร์แอนิเมชันเรื่อง “ก้านกล้วย” ที่ถ่ายทอดเรื่องราวความมุ่งมั่น ความพยายามในการปฏิบัติตน การฝึกฝนเพื่อให้ตนนั้นไปถึงเป้าหมายในที่สุด มาเปิดให้นักเรียนได้ฟังในการให้คำปรึกษากลุ่มครั้งที่ 7 ซึ่งสอดคล้องกับ Davis and Pereira (2013) ที่ได้กล่าวว่าปัจจัยที่สำคัญที่สุดในการทำงานกับเด็กคือ การเลือกใช้วิธีการให้คำปรึกษาที่เหมาะสมกับพัฒนาการของเด็ก ควรที่จะต้องใช้เทคนิคอย่างสร้างสรรค์ในการสื่อสารกับเด็ก เพื่อให้ได้รับความร่วมมือต่อกิจกรรม ในการนำตัวละครมาใช้เป็นต้นแบบในการให้คำปรึกษากลุ่มด้านความมุ่งมั่นในการปฏิบัติครั้งนี้สอดคล้องกับ Prout and Wadkins (2014) ที่กล่าวว่ากระบวนการและผลเชิงบวกสามารถสร้างโอกาสให้กับสมาชิกให้เกิดการรับรู้และการเรียนรู้ผ่านต้นแบบได้ ผู้วิจัยได้นำกระบวนการ WDEP ตามทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบเผชิญความจริงมาใช้ โดยให้สมาชิกได้คิดถึงเพลงที่ตนเองชอบ เพลงที่มีเนื้อหาพูดถึงความมุ่งมั่นในการปฏิบัติ กิจกรรมนี้สมาชิกให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี และมีบรรยากาศที่สนุกสนาน ร่วมกับการเสริมแรงทางบวก ตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยม ในขั้นตอนการวางแผนในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม โดยเปิดโอกาสให้สมาชิก

ภายในกลุ่มรวมถึงผู้วิจัยได้ให้กำลังใจซึ่งกันและกัน เพื่อให้สมาชิกมีแรงใจไปปฏิบัติตามแผนที่วางไว้ การให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อสังคมด้านความมุ่งมั่นในการปฏิบัติในครั้งนี้ พบว่านักเรียนมีความรับผิดชอบต่อสังคมด้านความมุ่งมั่นในการปฏิบัติเพิ่มขึ้น ซึ่งงานวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชญาภา วิชาวณิชนันท์ (2553) ที่ศึกษาการใช้การให้คำปรึกษากลุ่มแบบเผชิญความจริงเพื่อเสริมสร้างความมุ่งมั่นในการทำงานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ผลการวิจัยพบว่าหลังการการให้คำปรึกษากลุ่มแบบเผชิญความจริง มีความมุ่งมั่นในการทำงานสูงขึ้นกว่าก่อนการเข้าร่วมการให้คำปรึกษากลุ่ม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จากการสรุปผลการให้คำปรึกษากลุ่มครั้งที่ 6 – 7 พบว่าสมาชิกกลุ่มมีความพัฒนาในด้านความมุ่งมั่นในการปฏิบัติเพิ่มขึ้น

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยดังกล่าว ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1.1 จากงานวิจัยพบว่าการเสริมสร้าง และพัฒนาความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ควรพัฒนาให้ครบทั้ง 5 องค์ประกอบ ได้แก่ การเคารพผู้อื่น การมีวินัยต่อตนเอง การยอมรับข้อผิดพลาด การมีสัมมาคารวะ และความมุ่งมั่นในการปฏิบัติ เนื่องจากทุกองค์ประกอบมีความสำคัญที่จะสามารถพัฒนาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.2 ผู้ที่ให้คำปรึกษากลุ่มควรใช้สื่อประกอบการให้คำปรึกษาที่น่าสนใจ และเหมาะสมกับวัยของนักเรียน ได้แก่ ตัวละครจากภาพยนตร์ การ์ตูน เกมส์ หรือเพลงที่นักเรียนกำลังสนใจ

1.3 ในกระบวนการ WDEP เมื่อนักเรียนสามารถปฏิบัติได้ตามแผนที่ได้วางไว้ ผู้นำกลุ่มควรใช้เทคนิคการเสริมแรงตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยม เพื่อให้เกิดความคงทนของพฤติกรรมมากขึ้น

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 จากงานวิจัยในครั้งนี้พบว่า ความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีคะแนนเฉลี่ยความรับผิดชอบต่อสังคมแตกต่างกันออกไป ดังนั้นควรมีการเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อสังคมในแบบอื่น เช่น การให้คำปรึกษารายบุคคล การจัดกิจกรรมแนะแนว การจัดกิจกรรมกลุ่ม การฝึกอบรม

2.2 ควรมีการติดตามผลความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนที่เข้าร่วมการให้คำปรึกษากลุ่ม หลังจากจบการให้คำปรึกษากลุ่มไปแล้ว เพื่อศึกษาความคงทนของการพัฒนาความรับผิดชอบต่อสังคมต่อไป

2.3 ควรนำการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อสังคมไปทดลองกับนักเรียนในระดับชั้นอื่น เช่น นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น เพื่อพัฒนาและเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนในระดับชั้นอื่นต่อไป

บรรณานุกรม

- Bandura, A. (1978). Social learning theory of aggression. *Journal of communication*, 28(3), 12-29.
- Bozarth, J. D., Zimring, F. M., & Tausch, R. (2002). *Client-centered therapy: The evolution of a revolution*. Washington, DC: American Psychological Association.
- Cain, D. J. (2002). *Humanistic psychotherapies: Handbook of research and practice*. Washington, DC: American Psychological Association.
- Carbonero, M. A., Martín-Antón, L. J., Otero, L., & Monsalvo, E. (2017). Program to Promote Personal and Social Responsibility in the Secondary Classroom. *Frontiers in Psychology*, 8(809).
- Charters, W., & Good, C. V. (1945). The Dictionary of Education. *The Phi Delta Kappan*, 27(1), 5-7.
- Corey, G. (1995). *Student manual for theory and practice of group counseling* (4th). California: Brooks/Cole publishing company, Pacific Grove.
- Corey, G. (2004). *Theory & Practice of Group Counseling* (6th): Brook/Cole Thomson Learning.
- Corey, G. (2009). *Theory and practice of counseling and psychotherapy*. Belmont, CA: Brooks. In: Cole Publishing.
- Corey, G. (2012). *Case approach to counseling and psychotherapy*: Nelson Education.
- Corey, G., & Marianne, S. (2006). *Groups: Processes and practice*. In: Pacific Grove, CA: Brooks/Cole.
- Davis, E. S., & Pereira, J. K. (2013). Combining Reality Therapy and Play Therapy in Work with Children. *International Journal of Choice Theory and Reality Therapy*, 33(1), 78.
- Ersever, & Yilmaz. (2015). The Effects of the Anger Management Program and the Group Counseling on the Anger Management Skills of Adolescents(4), 27.
- Flippo, E. B. (1956). *Principle of Personal Development* (2nd). New York: Allyn and Bacon.
- Glasser, W. (1965). *Reality Therapy: A New Approach to Psychiatry*. In: Harper.

- Glasser, W. (1969). *Schools without failure*. England: Harper & Row.
- Glasser, W. (1976). *Positive addiction* Harper & Row. New York: NY.
- Glasser, W. (1984). *Take effective control of your life*: Harper & Row New York.
- Glasser, W., & Zunin, L. M. (1973). Reality therapy. *Current psychotherapies*. Itasca, IL: Peacock.
- Khaleghi, N., Amiri, M., & Taheri, E. (2017). Effectiveness of group reality therapy on symptoms of social anxiety, interpretation bias and interpersonal relationships in adolescents, 79. <https://www.semanticscholar.org/> website:
- Kim Jong-Un. (2006). *The Effect of A Bullying Prevention Program on Responsibility and Victimization of Bullied Children in Korea*.
- Kohlberg, L., & Lickona, T. (1976). Moral development and behavior: Theory, research and social issues. *Moral development and behavior: Theory, research and social issues*.
- Krumboltz, J. D. (1994). The career beliefs inventory. *Journal of Counseling & Development*, 72(4), 424-428.
- Martín-Antón, L. J., Carbonero, M. A., Valdivieso, J. A., & Monsalvo, E. (2020). Influence of Some Personal and Family Variables on Social Responsibility Among Primary Education Students. *Frontiers in Psychology*, 11(1124).
- Parritt, T. (2003). *Extending Corporate Accountability in the Context of Economic, Social and Cultural Rights?: Obstacles and Opportunities in Southeast Asia*. University of Essex.
- Parrott, L. (2002). *Counseling and psychotherapy* (2nd). United States: McGraw-Hill Education, Inc. Belmont, CA.
- Prout, T. A., & Wadkins, M. J. (2014). *Essential interviewing and counseling skills: An integrated approach to practice*: Springer Publishing Company.
- Schmidt, J. J. (2008). *Counseling in Schools: Comprehensive Programs of Responsive Services for All Students* 5th
- Trotter, J. P. (2006). *Counselor and The Group: Integrating Theory, Training, and Practice* (4th): RoutledgeTaylor & Francis Group.

- Tumlu, G. O., Akdogan, R., & Turkum, A. (2017). The process of group counseling based on reality therapy applied to the parents of children with disabilities. *International journal of early childhood special education*, 9(2).
- Vassilopoulos, S. P., & Brouzos, A. (2012). A pilot person-centred group counselling for university students: Effects on social anxiety and self-esteem. *Hellenic Journal of Psychology*, 9, 222-239.
- Yamane, T. (1973). *Statistics: an introductory analysis-3*. New York: Harper and Row Publication.
- Zakaria, & Ishak. (2016). Reality Therapy Group Counseling Approach On Metacognitive Awareness In Mathematics(23), 117. <https://www.semanticscholar.org/> website:
- กมลรัตน์ ทวีชาติวิทยากุล. (2531). การวิเคราะห์องค์ประกอบของความรับผิดชอบของนิสิตปริญญาตรี สาขา สังคมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ตามการรับรู้ของนิสิตและอาจารย์. บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต (วิจัยการศึกษา)).
- กรมการศาสนา. (2525). คู่มือการศึกษาจริยธรรมระดับอุดมศึกษา ตอนที่ 2. กรุงเทพฯ: กรมการศาสนา.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2542a). การวิเคราะห์รูปแบบการพัฒนาศักยภาพของเด็กไทยด้านความรับผิดชอบและมี วินัยในตนเอง. กรุงเทพฯ: กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2542b). การสังเคราะห์รูปแบบการพัฒนาศักยภาพของเด็กไทยด้านการควบคุมตนเองได้ และความรับผิดชอบ. กรุงเทพฯ: กรมวิชาการกระทรวงศึกษาธิการ.
- กัญญ์ณฉวี นันตวงษ์. (2016). ผลของการให้คำปรึกษากลุ่มตามแนวทฤษฎียึดบุคคลเป็นศูนย์กลางต่อการ พัฒนาทักษะการจัดการ กับอารมณ์ของนักเรียน. *Journal of Education Khon Kaen University (Graduate Studies Research)*.
- แก้ว พรหมแก้ว. (2559). การให้คำปรึกษากลุ่มแบบเผชิญความจริงเพื่อเสริมสร้างการตั้งเป้าหมายในชีวิตของผู้ใช้ สารเสพติด. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ. (ปริญญาโท กศ.ม. (การวิจัย และพัฒนาศักยภาพมนุษย์)).
- คณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2560). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12, 65. http://www.nesdb.go.th/ewt_dl_link.php?nid=6422
- จริญญา เฉลาประโคน. (2545). การพัฒนาแบบประเมินจริยธรรมรับผิดชอบสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น. (ม.ป.ท.).
- จิรเมธธร ยุวรัตน์, คงคาเขตร ขวัญนา, แจ่มจรัส จันทิมา, เบาเนิด สมสกุล, & ศิริวงศ์ พิทักษ์. (2016). การให้ ความหมาย ที่มาของความหมาย และการดำเนินกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียน ชายรัก

- ชาย โรงเรียนทวีธาภิเศก กรุงเทพมหานคร. *Veridian e-Journal* ฉบับภาษาไทย สาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ และฉบับ *International Humanities, Social Sciences and arts*.
- ชญาภา วิชชาวณิชนันท์. (2553). การใช้การให้คำปรึกษากลุ่มแบบเผชิญความจริงเพื่อเสริมสร้างความมุ่งมั่น ใน การทำงานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- ณัฐภณ สุเมธธิดิคม, ฉันทนา ปาปัดถา, & ปิติพงษ์ พิมพ์พิเศษ. (2555). ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมความ รับผิดชอบต่อสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยรัฐในเขตกรุงเทพมหานคร. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชม งคลพระนคร, กรุงเทพฯ.
- ดวงนภา มิ่งขวัญ. (2560). การให้คำปรึกษากลุ่มแบบเผชิญความจริงเพื่อเสริมสร้างสุนทรีย์แห่งตนของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาตอนปลาย. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ. (ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. (การวิจัยและพัฒนาศึกษาศาสตร์มนุษย)).
- นิตยา ศรีภูธร. (2016). ผลของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามแนวทฤษฎีเผชิญความจริง เพื่อพัฒนาความ รับผิดชอบต่อตนเองของ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนศรีกระนวนวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25. *Journal of Education Khon Kaen University (Graduate Studies Research)*.
- นุชรรัตน์ นุชประยูร. (2559). การพัฒนารูปแบบการสอนเพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อตนเอง สำหรับนักศึกษา ปริญญาตรี. มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี. (ดุษฎีนิพนธ์ ปว.ด. (เทคโนโลยีการศึกษา)).
- บัญญัติ ทาทอง. (2556). ศึกษาการใช้หลักอิทธิบาท 4 พัฒนาความรับผิดชอบต่อตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอยุธยาวิทยาลัย. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, กรุงเทพฯ. (วิทยานิพนธ์ พธ.ม. (การบริหารการศึกษา)).
- บาทหลวงเทพประสิทธิ์ ทอแสงธรรม. (2554). การศึกษาความรับผิดชอบต่อสังคมตามหลักโรงเรียนคาทอลิกของ นักเรียนที่จบการศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ปีการศึกษา 2548-2551 โรงเรียนพระมารดานิจ จานุเคราะห์ กรุงเทพฯ. วารสารวิชาการวิทยาลัยแสงธรรม ปีที่ 3, ฉบับที่ 2 (ก.ค.-ธ.ค. 2554), หน้า 12-30.
- บุญใจ ศรีสถิตยัณราภูร. (2555). การพัฒนาและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย : คุณสมบัตินิเทศเชิงจิตวิทยา. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปาริญา ราพา. (2554). การให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามแนวทฤษฎีเผชิญความจริงและใช้ตัวแบบสัญลักษณ์เพื่อ พัฒนาความรับผิดชอบต่อตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น. มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น.
- พงษ์พันธ์ พงษ์โสภา. (2544). ทฤษฎีและเทคนิคการให้คำปรึกษา = *Theories and techniques of counseling* (พิมพ์ครั้งที่ 3.). กรุงเทพฯ: พัฒนาศึกษา.

- พนม ลีมาอารีย์. (2548). การให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม. มหาสารคาม: ภาควิชาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว, คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- พัชราภรณ์ ศรีสวัสดิ์. (2561). การให้คำปรึกษากลุ่ม *Group Counseling* (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ: แดเน็ก อินเทอร์เน็ตเซอร์เวอร์ไรชั่น.
- เพ็ญภา กุลนภาค. (2560). การให้การปรึกษาวัยรุ่น *Adolscents Counseling* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัดประยูรศาสน์ไทยการพิมพ์.
- ภักดี อ่องมะลิ. (2553). ผลของโปรแกรมการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามแนวทฤษฎีเผชิญความจริงต่อพฤติกรรม รับผิดชอบด้านการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ประยุกต์ ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 2 โรงเรียนตรุณากาญจนบุรีบริหารธุรกิจ. วิทยานิพนธ์ (วท.ม.(จิตวิทยาการศึกษา)) -- มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2553.
- มณฑา พลรักษ์. (2559). การพัฒนาตัวบ่งชี้ความรับผิดชอบต่อสังคมด้านจริยธรรมของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ในสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า. วิทยานิพนธ์ (กศ.ด. (การบริหารการศึกษา)) -- มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2559.
- ลักขณา ศรีวัฒน์. (2560). ทฤษฎีและเทคนิคการให้การปรึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์
- วรรณณ เอื้ออาภรณ์. (2555). *DNA CSR* แบบไทยๆ ตามกระแสโลก (พิมพ์ครั้งที่ 1..). กรุงเทพฯ: ฟาร์ตนะ มงคล.
- วรรณรา พงษ์สิน. (2550). ผลของการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวตามหลักการของทฤษฎีพฤติกรรมนิยม ที่มีต่อความ มีวินัยในตนเอง ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านบักดอง จังหวัดศรีสะเกษ. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- วรรณวี ธีสุระ. (2016). ผลการให้คำปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีเผชิญความจริงเพื่อพัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเอง ของวัยรุ่นอายุระหว่าง 15-18 ปี. *Journal of Education Khon Kaen University (Graduate Studies Research)*.
- วัชร ทรัพย์มี. (2556). กระบวนการปรึกษา : ขั้นตอน สัมพันธภาพ ทักษะ = *The counseling process : stages, rapport, skills* (พิมพ์ครั้งที่ 3..). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วายุ กาญจนศร. (2551). ความรับผิดชอบต่อสังคมของนักศึกษา สาขาวิชาพลศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น. In: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สวนีย์ สุขเจริญ. (2553). ผลของการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อจัดการความโกรธของวัยรุ่น. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ. (วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว)).
- สาวิตรี แสงศิลป์. (2551). บทบาทของครอบครัวและสถานศึกษาในการพัฒนาพฤติกรรมรับผิดชอบต่อสังคมของ นักศึกษา. มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น.

- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2553). เอกสารประกอบหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (พิมพ์ครั้งที่ 2..). กรุงเทพฯ: สำนักงาน.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2534). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่เจ็ด พ.ศ. 2535-2539. กรุงเทพฯ: กรุงเทพฯ : สำนักงาน.
- สุพจน์ เปลี๋ยวงค์. (2557). ผลของการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่มตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยมที่มีต่อการเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักศึกษาวิทยาลัยเทคโนโลยีภาคใต้ จังหวัดนครศรีธรรมราช. In: วิทยาลัยเทคโนโลยีภาคใต้.
- สุรางค์ โค้วตระกูล. (2544). จิตวิทยาการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 5 (ฉบับปรับปรุงแก้ไข)..). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุวิมล ว่องวานิช. (2546). รวมบทความการประเมินผลการเรียนรู้แนวใหม่. กรุงเทพฯ: ศูนย์ตำราและเอกสารทางวิชาการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- องอาจ นัยพัฒน์. (2551). การออกแบบการวิจัย : วิธีการเชิงปริมาณ เชิงคุณภาพ และผสมผสานวิธีการ = *Research design : quantitative, qualitative, and mixed methods approaches* (พิมพ์ครั้งที่ 1..). กรุงเทพฯ: ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ก

หนังสือขอความอนุเคราะห์เชิญบุคลากรในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญ และ
รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

ในการตรวจสอบแบบสอบถามความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และโปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่ม

อาจารย์ ดร. อสมา คัมภีรานนท์

อาจารย์ประจำสาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว

คณะศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สาธร ใจตรง

อาจารย์ประจำสาขาวิชาจิตวิทยา

คณะศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม

อาจารย์ ดร. สรรเสริญ หุ่นแสน

อาจารย์ประจำสาขาวิชาจิตวิทยา

คณะครุศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรเวศน์

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน งานบริหารและธุรการ บัณฑิตวิทยาลัย โทร. 15644

ที่ อว 8718.1/1102

วันที่ 25 พฤษภาคม 2563

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เชิญบุคลากรในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

เนื่องด้วย นายชโลธร โสมศิริญ์ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญาโท เรื่อง “การเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยการให้คำปรึกษากลุ่ม” โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.มณฑิรา จารุเพ็ง และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พัชราภรณ์ ศรีสวัสดิ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโท

ในการนี้ นิสิตขอเรียนเชิญ อาจารย์ ดร.อสมมา คัมภีรานนท์ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจ 1) แบบสอบถามความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยการให้คำปรึกษากลุ่ม และ 2) โปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ทั้งนี้ นิสิตได้ติดต่อประสานงานเบื้องต้นกับบุคลากรของท่านแล้ว และจะประสานงานในรายละเอียดดังกล่าวต่อไป และสามารถสอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ โทร. 085 912 4113

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์บุคลากรในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นายชโลธร โสมศิริญ์ และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ที่ อว 8718/1103

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
114 สุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ
เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

25 พฤษภาคม 2563

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เชิญบุคลากรในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน คณบดีคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม

เนื่องด้วย นายชโลธร โสมศิริคุณ นิสิตรระดับปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “การเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยการให้คำปรึกษากลุ่ม” โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.มณฑิรา จารุเพ็ง และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พัชราภรณ์ ศรีสวัสดิ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สาธิต ใจตรง เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจ
1) แบบสอบถามความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยการให้คำปรึกษากลุ่ม และ
2) โปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ทั้งนี้ นิสิตได้ติดต่อประสานงานเบื้องต้นกับบุคลากรของท่านแล้ว และจะประสานงานในรายละเอียดดังกล่าวต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์บุคลากรในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นายชโลธร โสมศิริคุณ และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 085 912 4113

ที่ อว 8718/1103

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
114 สุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ
เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

25 พฤษภาคม 2563

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เชิญบุคลากรในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน คณบดีคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์

เนื่องด้วย นายชโลธร โสมหิรัญ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “การเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยการให้คำปรึกษากลุ่ม” โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.มณฑิรา จารุเพ็ง และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พัชราภรณ์ ศรีสวัสดิ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ อาจารย์ ดร.สรรเสริญ หุ่นแสน เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจ
1) แบบสอบถามความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยการให้คำปรึกษากลุ่ม และ
2) โปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ทั้งนี้ นิสิตได้ติดต่อประสานงานเบื้องต้นกับบุคลากรของท่านแล้ว และจะประสานงานในรายละเอียดดังกล่าวต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์บุคลากรในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นายชโลธร โสมหิรัญ และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 085 912 4113

ภาคผนวก ข

ใบรับรองจริยธรรม และ

หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

ที่ ศธ 6918/ 119

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

1 6 พ.ค. 2562

เรื่อง ขออนุญาตผลการพิจารณาโครงการวิจัยเลขที่ SWUEC-G- 027/2562E
เรียน นายชโลธร โสมศิริชัย
สิ่งที่ส่งมาด้วย ใบรับรองโครงการวิจัย SWUEC/E/G-027/2562

ตามที่ท่านได้ส่งโครงการวิจัยเรื่อง การเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยการให้คำปรึกษากลุ่ม โครงการวิจัยเลขที่ SWUEC-G 027/2562E เพื่อรับการพิจารณาจากคณะกรรมการจริยธรรมสำหรับพิจารณาโครงการวิจัยที่ทำในมนุษย์ นั้น

คณะกรรมการจริยธรรมสำหรับพิจารณาโครงการวิจัยที่ทำในมนุษย์ ได้พิจารณาโครงการวิจัยดังกล่าว บัดนี้คณะกรรมการฯ ให้การรับรองโครงการวิจัยดังกล่าวแล้วเมื่อวันที่ 18 เมษายน 2562 รายละเอียดดังนี้

Certificate Number	SWUEC/E/G-027/2562
Date of Approval	18 เมษายน 2562 (อายุใบรับรองโครงการวิจัย 12 เดือน)
Date of Expiration	18 เมษายน 2563
Continuing Review	ทุก 12 เดือน (ครบกำหนดส่งรายงานครั้งแรก วันที่ 18 เมษายน 2563)

ในการนี้ คณะกรรมการจริยธรรมสำหรับพิจารณาโครงการวิจัยที่ทำในมนุษย์ ใ้ขอความกรุณาให้ผู้วิจัยส่งรายงานความก้าวหน้าของการวิจัยและต่ออายุการรับรองก่อนกำหนดวันหมดอายุ 30 วัน เพื่อให้เป็นไปตามวิธีดำเนินการมาตรฐาน (SOPs version 2.0) ของคณะกรรมการฯ ทั้งนี้รายละเอียดของเอกสารที่ให้การรับรองตามที่ปรากฏใน Certificate of Approval (Certificate Number SWUEC/E/G-027/2562) ที่แนบมาพร้อมนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(แพทย์หญิงสุธีพร ภัทรสุวรรณ)

ประธานคณะกรรมการจริยธรรมสำหรับพิจารณาโครงการวิจัยที่ทำในมนุษย์

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
โทรศัพท์ 0-2649-5000 ต่อ 12430
โทรสาร 0-2259-1822

MF-04-version-2.0

วันที่ 18 ต.ค. 61

ใบรับรองจริยธรรมการวิจัยของข้อเสนอการวิจัย
เอกสารข้อมูลคำอธิบายสำหรับผู้เข้าร่วมการวิจัยและไบนินยอม

หมายเลขข้อเสนอการวิจัย SWUEC-G 027/2562E (ต่อใบรับรองครั้งที่ 1)

ข้อเสนอการวิจัยนี้และเอกสารประกอบของข้อเสนอการวิจัยตามรายการแสดงด้านล่าง ได้รับการพิจารณาจาก คณะกรรมการจริยธรรมสำหรับพิจารณาโครงการวิจัยที่ทำในมนุษย์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒแล้ว คณะกรรมการฯ มีความเห็นว่าข้อเสนอการวิจัยที่ดำเนินการมีความสอดคล้องกับหลักจริยธรรมสากล ตลอดจนกฎหมาย ข้อบังคับและ ข้อกำหนดภายในประเทศ จึงเห็นสมควรให้ดำเนินการวิจัยตามข้อเสนอการวิจัยนี้ได้

ชื่อโครงการวิจัยเรื่อง : การเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยการให้คำปรึกษากลุ่ม

ชื่อผู้วิจัยหลัก : นายชโลธร โสมหิรัญ

สังกัด : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

เอกสารที่เสนอพิจารณาทบทวน :

แบบรายงานความก้าวหน้าของการวิจัย เพื่อขอต่ออายุการรับรอง ฉบับลงวันที่ 16 มีนาคม 2563

วันที่ประชุม : 17 มิถุนายน 2563 การประชุมครั้งที่ : 6/2563

ผลการพิจารณา : รับรอง

ข้อเสนอแนะ : โปรดปฏิบัติตามแนวปฏิบัติการดำเนินงานโครงการวิจัยในมนุษย์ช่วงที่มีการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019 (COVID-19)

(ลงชื่อ).....

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ทนตแพทย์หญิงณภา เอี่ยมจิรุกุล)

กรรมการและเลขานุการคณะกรรมการจริยธรรมสำหรับพิจารณาโครงการวิจัยที่ทำในมนุษย์

(ลงชื่อ).....

(แพทย์หญิงสุรีพร ภัทรสุวรรณ)

ประธานคณะกรรมการจริยธรรมสำหรับพิจารณาโครงการวิจัยที่ทำในมนุษย์

หมายเลขรับรอง : SWUEC/E/G-027/2562

วันที่ให้การรับรอง : 19/04/2563

วันหมดอายุใบรับรอง : 18/04/2564

ที่ อว 8718/1652

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
114 สุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ
เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

13 สิงหาคม 2563

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดบางขุนนนท์

เนื่องด้วย นายชโลธร โสมศิริคุณ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญาโท เรื่อง “การเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อสังคม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยการให้คำปรึกษากลุ่ม” โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.มณชิรา จารุเพ็ง และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พัชราภรณ์ ศรีสวัสดิ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโท

ในการนี้ นิสิตขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูล โดยใช้ แบบสอบถาม เรื่อง ความรับผิดชอบ ต่อสังคมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กับนักเรียนระดับประถมศึกษา ชั้นปีที่ 6 จำนวน 13 คน เพื่อเป็นข้อมูล ในการวิจัย และขอใช้สถานที่โรงเรียนของท่าน ในเดือนสิงหาคม 2563 ทั้งนี้ นิสิตจะเป็นผู้ประสานงาน ในรายละเอียดดังกล่าวต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาขอความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)

รักษาการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 085 912 4113

ที่ อว 8718/1652

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
114 สุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ
เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

13 สิงหาคม 2563

เรื่อง ขออนุญาตเผยแพร่ข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดวิเศษการ

เนื่องด้วย นายชโลธร โสมศิริคุณ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อสังคม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยการให้คำปรึกษากลุ่ม” โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.มณชิรา จารุเพ็ง และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พัชราภรณ์ ศรีสวัสดิ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ในการนี้ นิสิตขออนุญาตเผยแพร่ข้อมูล โดยใช้ แบบสอบถาม เรื่อง ความรับผิดชอบ ต่อสังคมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กับนักเรียนระดับประถมศึกษา ชั้นปีที่ 6 จำนวน 40 คน เพื่อเป็นข้อมูล ในการวิจัย และขอใช้สถานที่โรงเรียนของท่าน ในเดือนสิงหาคม 2563 ทั้งนี้ นิสิตจะเป็นผู้ประสานงาน ในรายละเอียดดังกล่าวต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาขออนุญาต และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์อัครชัย เอกปัญญาสกุล)

รักษาการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 085 912 4113

ที่ อว 8718/1652

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
114 สุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ
เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

13 สิงหาคม 2563

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดเจ้าอาาม

เนื่องด้วย นายชโลธร โสมทิรัญญ์ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญาโท เรื่อง “การเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อสังคม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยการให้คำปรึกษากลุ่ม” โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.มณทิรา จารุเพ็ง และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พัชราภรณ์ ศรีสวัสดิ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโท

ในการนี้ นิสิตขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูล โดยใช้ แบบสอบถาม เรื่อง ความรับผิดชอบ ต่อสังคมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กับนักเรียนระดับประถมศึกษา ชั้นปีที่ 6 จำนวน 15 คน เพื่อเป็นข้อมูล ในการวิจัย และขอใช้สถานที่โรงเรียนของท่าน ในเดือนสิงหาคม 2563 ทั้งนี้ นิสิตจะเป็นผู้ประสานงาน ในรายละเอียดดังกล่าวต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาขอความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)

รักษาการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 085 912 4113

ที่ อว 8718/1652

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
114 สุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ
เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

13 สิงหาคม 2563

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดโพธิ์เรียง

เนื่องด้วย นายชโลธร โสมทิรัญญ์ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญาโท เรื่อง “การเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อสังคม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยการให้คำปรึกษากลุ่ม” โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.มณทิรา จารุเพ็ง และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พัชราภรณ์ ศรีสวัสดิ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโท

ในการนี้ นิสิตขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูล โดยใช้ แบบสอบถาม เรื่อง ความรับผิดชอบ ต่อสังคมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กับนักเรียนระดับประถมศึกษา ชั้นปีที่ 6 จำนวน 20 คน เพื่อเป็นข้อมูล ในการวิจัย และขอใช้สถานที่โรงเรียนของท่าน ในเดือนสิงหาคม 2563 ทั้งนี้ นิสิตจะเป็นผู้ประสานงาน ในรายละเอียดดังกล่าวต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาขอความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์อัครชัย เอกปัญญาสกุล)

รักษาการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 085 912 4113

ที่ อว 8718/1652

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
114 สุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ
เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

13 สิงหาคม 2563

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดยางสุทธาราม

เนื่องด้วย นายชโลธร โสมศิริคุณ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญาโท เรื่อง “การเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อสังคม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยการให้คำปรึกษากลุ่ม” โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.มณทิรา จารุเพ็ง และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พัชราภรณ์ ศรีสวัสดิ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโท

ในการนี้ นิสิตขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูล โดยใช้ แบบสอบถาม เรื่อง ความรับผิดชอบ ต่อสังคมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กับนักเรียนระดับประถมศึกษา ชั้นปีที่ 6 จำนวน 24 คน เพื่อเป็นข้อมูล ในการวิจัย และขอใช้สถานที่โรงเรียนของท่าน ในเดือนสิงหาคม 2563 ทั้งนี้ นิสิตจะเป็นผู้ประสานงาน ในรายละเอียดดังกล่าวต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาขอความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์อัครชัย เอกปัญญาสกุล)

รักษาการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 085 912 4113

ที่ อว 8718/1652

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
114 สุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ
เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

13 สิงหาคม 2563

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดศรีสุดาราม

เนื่องด้วย นายชโลธร โสมศิริคุณ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญาโท เรื่อง “การเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อสังคม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยการให้คำปรึกษากลุ่ม” โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.มณฑิรา จารุเพ็ง และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พัชราภรณ์ ศรีสวัสดิ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโท

ในการนี้ นิสิตขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูล โดยใช้ แบบสอบถาม เรื่อง ความรับผิดชอบ ต่อสังคมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กับนักเรียนระดับประถมศึกษา ชั้นปีที่ 6 จำนวน 18 คน เพื่อเป็นข้อมูล ในการวิจัย และขอใช้สถานที่โรงเรียนของท่าน ในเดือนสิงหาคม 2563 ทั้งนี้ นิสิตจะเป็นผู้ประสานงาน ในรายละเอียดดังกล่าวต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาขอความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์อัครชัย เอกปัญญาสกุล)

รักษาการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 085 912 4113

ที่ อว 8718/1652

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
114 สุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ
เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

13 สิงหาคม 2563

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดบางเสาธง

เนื่องด้วย นายชโลธร โสมทิรัญญ์ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญาโท เรื่อง “การเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อสังคม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยการให้คำปรึกษากลุ่ม” โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.มณทิรา จารุเพ็ง และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พัชราภรณ์ ศรีสวัสดิ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโท

ในการนี้ นิสิตขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูล โดยใช้ แบบสอบถาม เรื่อง ความรับผิดชอบ ต่อสังคมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กับนักเรียนระดับประถมศึกษา ชั้นปีที่ 6 จำนวน 12 คน เพื่อเป็นข้อมูล ในการวิจัย และขอใช้สถานที่โรงเรียนของท่าน ในเดือนสิงหาคม 2563 ทั้งนี้ นิสิตจะเป็นผู้ประสานงาน ในรายละเอียดดังกล่าวต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาขอความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์อัครชัย เอกปัญญาสกุล)

รักษาการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 085 912 4113

ที่ อว 8718/1652

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
114 สุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ
เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

13 สิงหาคม 2563

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดสุวรรณาราม

เนื่องด้วย นายชโลธร โสมศิริคุณ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อสังคม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยการให้คำปรึกษากลุ่ม” โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.มณฑิรา จารุเพ็ง และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พัชราภรณ์ ศรีสวัสดิ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ในการนี้ นิสิตขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูล โดยใช้ แบบสอบถาม เรื่อง ความรับผิดชอบ ต่อสังคมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กับนักเรียนระดับประถมศึกษา ชั้นปีที่ 6 จำนวน 15 คน เพื่อเป็นข้อมูล ในการวิจัย และขอใช้สถานที่โรงเรียนของท่าน ในเดือนสิงหาคม 2563 ทั้งนี้ นิสิตจะเป็นผู้ประสานงาน ในรายละเอียดดังกล่าวต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาขอความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์อัครชัย เอกปัญญาสกุล)

รักษาการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 085 912 4113

ที่ อว 8718/1652

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
114 สุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ
เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

13 สิงหาคม 2563

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดพระยาทำ

เนื่องด้วย นายชโลธร โสมศิริคุณ นิสิตรระดับปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญาโท เรื่อง “การเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อสังคม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยการให้คำปรึกษากลุ่ม” โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.มณทิรา จารุเพ็ง และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พัชราภรณ์ ศรีสวัสดิ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโท

ในการนี้ นิสิตรขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูล โดยใช้ แบบสอบถาม เรื่อง ความรับผิดชอบ ต่อสังคมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กับนักเรียนระดับประถมศึกษา ชั้นปีที่ 6 จำนวน 7 คน เพื่อเป็นข้อมูล ในการวิจัย และขอใช้สถานที่โรงเรียนของท่าน ในเดือนสิงหาคม 2563 ทั้งนี้ นิสิตรจะเป็นผู้ประสานงาน ในรายละเอียดดังกล่าวต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาขอความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์อัครชัย เอกปัญญาสกุล)

รักษาการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 085 912 4113

ที่ อว 8718/1652

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
114 สุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ
เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

13 สิงหาคม 2563

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดดงมูลเหล็ก

เนื่องด้วย นายชโลธร โสมศิริคุณ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญาโท เรื่อง “การเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อสังคม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยการให้คำปรึกษากลุ่ม” โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.มณทิรา จารุเพ็ง และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พัชราภรณ์ ศรีสวัสดิ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโท

ในการนี้ นิสิตขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูล โดยใช้ แบบสอบถาม เรื่อง ความรับผิดชอบ ต่อสังคมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กับนักเรียนระดับประถมศึกษา ชั้นปีที่ 6 จำนวน 8 คน เพื่อเป็นข้อมูล ในการวิจัย และขอใช้สถานที่โรงเรียนของท่าน ในเดือนสิงหาคม 2563 ทั้งนี้ นิสิตจะเป็นผู้ประสานงาน ในรายละเอียดดังกล่าวต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาขอความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์อัครชัย เอกปัญญาสกุล)

รักษาการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 085 912 4113

ที่ อว 8718/1652

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
114 สุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ
เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

13 สิงหาคม 2563

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดอัมพวา

เนื่องด้วย นายชโลธร โสมทิรัญ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญาโท เรื่อง “การเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อสังคม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยการให้คำปรึกษากลุ่ม” โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.มณฑิรา จารุเพ็ง และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พัชราภรณ์ ศรีสวัสดิ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโท

ในการนี้ นิสิตขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูล โดยใช้ แบบสอบถาม เรื่อง ความรับผิดชอบ ต่อสังคมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กับนักเรียนระดับประถมศึกษา ชั้นปีที่ 6 จำนวน 15 คน เพื่อเป็นข้อมูล ในการวิจัย และขอใช้สถานที่โรงเรียนของท่าน ในเดือนสิงหาคม 2563 ทั้งนี้ นิสิตจะเป็นผู้ประสานงาน ในรายละเอียดดังกล่าวต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาขอความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์อัครชัย เอกปัญญาสกุล)

รักษาการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 085 912 4113

ที่ อว 8718/1652

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
114 สุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ
เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

13 สิงหาคม 2563

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดสุวรรณคีรี

เนื่องด้วย นายชโลธร โสมทิรัญญ์ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญาโท เรื่อง “การเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อสังคม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยการให้คำปรึกษากลุ่ม” โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.มณทิรา จารุเพ็ง และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พัชราภรณ์ ศรีสวัสดิ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโท

ในการนี้ นิสิตขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูล โดยใช้ แบบสอบถาม เรื่อง ความรับผิดชอบ ต่อสังคมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กับนักเรียนระดับประถมศึกษา ชั้นปีที่ 6 จำนวน 18 คน เพื่อเป็นข้อมูล ในการวิจัย และขอใช้สถานที่โรงเรียนของท่าน ในเดือนสิงหาคม 2563 ทั้งนี้ นิสิตจะเป็นผู้ประสานงาน ในรายละเอียดดังกล่าวต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาขอความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์อัครชัย เอกปัญญาสกุล)

รักษาการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 085 912 4113

ที่ อว 8718/1652

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
114 สุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ
เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

13 สิงหาคม 2563

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดดุสิตาราม

เนื่องด้วย นายชโลธร โสมศิริ ญ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญาโท เรื่อง “การเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อสังคม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยการให้คำปรึกษากลุ่ม” โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.มณทิรา จารุเพ็ง และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พัชราภรณ์ ศรีสวัสดิ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโท

ในการนี้ นิสิตขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูล โดยใช้ แบบสอบถาม เรื่อง ความรับผิดชอบ ต่อสังคมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กับนักเรียนระดับประถมศึกษา ชั้นปีที่ 6 จำนวน 15 คน เพื่อเป็นข้อมูล ในการวิจัย และขอใช้สถานที่โรงเรียนของท่าน ในเดือนสิงหาคม 2563 ทั้งนี้ นิสิตจะเป็นผู้ประสานงาน ในรายละเอียดดังกล่าวต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาขอความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์อัครชัย เอกปัญญาสกุล)

รักษาการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 085 912 4113

ที่ อว 8718/1652

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
114 สุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ
เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

13 สิงหาคม 2563

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดปฐมบุตรนคราราม

เนื่องด้วย นายชโลธร โสมทิรัญญ์ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญาโท เรื่อง “การเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อสังคม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยการให้คำปรึกษากลุ่ม” โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.มณชิรา จารุเพ็ง และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พัชราภรณ์ ศรีสวัสดิ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโท

ในการนี้ นิสิตขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูล โดยใช้ แบบสอบถาม เรื่อง ความรับผิดชอบ ต่อสังคมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กับนักเรียนระดับประถมศึกษา ชั้นปีที่ 6 จำนวน 15 คน เพื่อเป็นข้อมูล ในการวิจัย และขอใช้สถานที่โรงเรียนของท่าน ในเดือนสิงหาคม 2563 ทั้งนี้ นิสิตจะเป็นผู้ประสานงาน ในรายละเอียดดังกล่าวต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาขอความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์อัครชัย เอกปัญญาสกุล)

รักษาการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 085 912 4113

ที่ อว 8718/1652

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
114 สุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ
เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

13 สิงหาคม 2563

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดมะลิ

เนื่องด้วย นายชโลธร โสมทิรัญ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญาโท เรื่อง “การเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อสังคม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยการให้คำปรึกษากลุ่ม” โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.มณทิรา จารุเพ็ง และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พัชราภรณ์ ศรีสวัสดิ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโท

ในการนี้ นิสิตขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูล โดยใช้ แบบสอบถาม เรื่อง ความรับผิดชอบ ต่อสังคมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กับนักเรียนระดับประถมศึกษา ชั้นปีที่ 6 จำนวน 15 คน เพื่อเป็นข้อมูล ในการวิจัย และขอใช้สถานที่โรงเรียนของท่าน ในเดือนสิงหาคม 2563 ทั้งนี้ นิสิตจะเป็นผู้ประสานงาน ในรายละเอียดดังกล่าวต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาขอความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

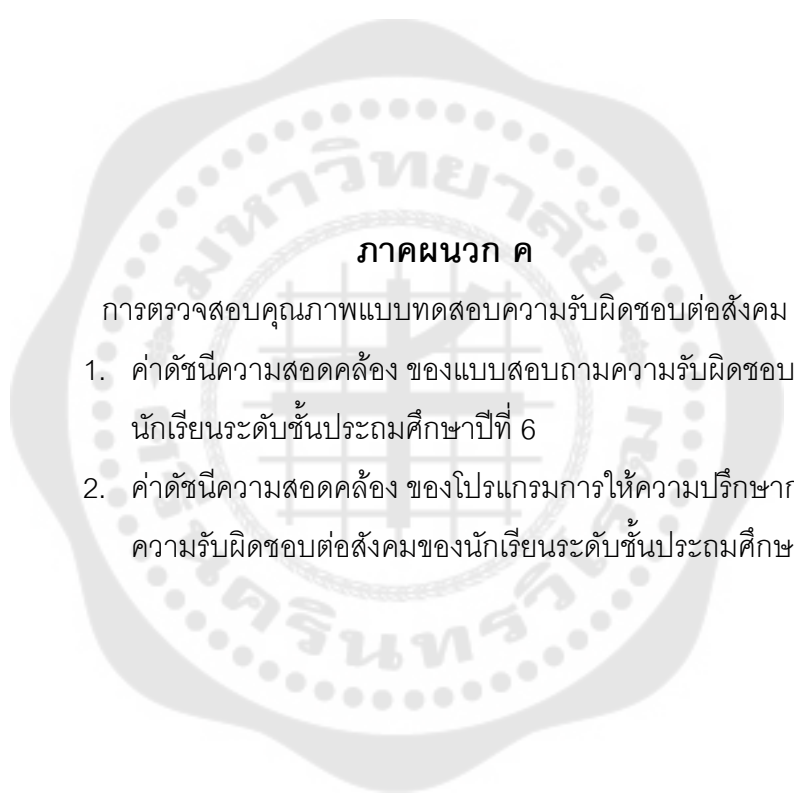
(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์อัครชัย เอกปัญญาสกุล)

รักษาการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 085 912 4113

ภาคผนวก ค

การตรวจสอบคุณภาพแบบทดสอบความรับผิดชอบต่อสังคม

1. ค่าดัชนีความสอดคล้อง ของแบบสอบถามความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
2. ค่าดัชนีความสอดคล้อง ของโปรแกรมการให้ความปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ตาราง 9 ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถามความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ข้อ	ผลการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญ			ดัชนีค่า IOC	ผล
	1	2	3		
การเคารพผู้อื่น					
1	1	1	1	1.00	ผ่านเกณฑ์
2	1	1	0	0.67	ผ่านเกณฑ์
3	1	1	1	1.00	ผ่านเกณฑ์
4	1	1	0	0.67	ผ่านเกณฑ์
5	1	1	1	1.00	ผ่านเกณฑ์
6	1	0	1	0.67	ผ่านเกณฑ์
7	1	1	1	1.00	ผ่านเกณฑ์
การมีวินัยต่อตนเอง					
1	1	1	1	1.00	ผ่านเกณฑ์
2	1	1	1	1.00	ผ่านเกณฑ์
3	1	0	1	0.67	ผ่านเกณฑ์
4	1	1	1	1.00	ผ่านเกณฑ์
5	0	0	1	0.33	คัดออก
6	1	1	1	1.00	ผ่านเกณฑ์
7	1	1	1	1.00	ผ่านเกณฑ์
การยอมรับข้อผิดพลาด					
1	1	1	1	1.00	ผ่านเกณฑ์
2	1	1	1	1.00	ผ่านเกณฑ์
3	1	1	1	1.00	ผ่านเกณฑ์
4	1	0	1	0.67	ผ่านเกณฑ์
5	1	1	0	0.67	ผ่านเกณฑ์
6	1	-1	1	0.33	คัดออก
7	1	0	1	0.67	ผ่านเกณฑ์

ตาราง 9 (ต่อ)

ข้อ	ผลการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญ			ดัชนีค่า IOC	ผล
	1	2	3		
การมีสัมมาคารวะ					
1	1	1	1	1.00	ผ่านเกณฑ์
2	1	1	0	0.67	ผ่านเกณฑ์
3	1	1	1	1.00	ผ่านเกณฑ์
4	1	1	1	1.00	ผ่านเกณฑ์
5	1	-1	1	0.33	คัดออก
6	1	0	1	0.67	ผ่านเกณฑ์
7	1	1	1	1.00	ผ่านเกณฑ์
ความมุ่งมั่นในการปฏิบัติ					
1	1	1	1	1.00	ผ่านเกณฑ์
2	1	1	1	1.00	ผ่านเกณฑ์
3	1	0	1	0.67	ผ่านเกณฑ์
4	1	1	1	1.00	ผ่านเกณฑ์
5	1	1	1	1.00	ผ่านเกณฑ์
6	1	0	1	0.67	ผ่านเกณฑ์
7	1	1	1	1.00	ผ่านเกณฑ์

หมายเหตุ : เกณฑ์พิจารณาค่าดัชนี IOC ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป

ตาราง 10 ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของโปรแกรมการเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อสังคม
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ครั้งที่	ด้านการประเมิน	ผลการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญ			ดัชนีค่า IOC	ผล
		1	2	3		
1	ปฐมนิเทศ และสร้างสัมพันธภาพ					
	วัตถุประสงค์	1	1	1	1.00	ผ่านเกณฑ์
	ทฤษฎี	1	1	1	1.00	ผ่านเกณฑ์
	ขั้นตอน	1	1	1	1.00	ผ่านเกณฑ์
2	การเคารพผู้อื่น					
	วัตถุประสงค์	1	1	1	1.00	ผ่านเกณฑ์
	ทฤษฎี	1	1	1	1.00	ผ่านเกณฑ์
	ขั้นตอน	1	0	1	0.67	ผ่านเกณฑ์
3	การมีวินัยต่อตนเอง					
	วัตถุประสงค์	1	1	1	1.00	ผ่านเกณฑ์
	ทฤษฎี	1	1	1	1.00	ผ่านเกณฑ์
	ขั้นตอน	1	0	1	0.67	ผ่านเกณฑ์
4	การยอมรับข้อผิดพลาด					
	วัตถุประสงค์	1	0	1	0.67	ผ่านเกณฑ์
	ทฤษฎี	1	1	1	1.00	ผ่านเกณฑ์
	ขั้นตอน	1	1	1	1.00	ผ่านเกณฑ์
5	การมีสัมมาคารวะ					
	วัตถุประสงค์	1	1	1	1.00	ผ่านเกณฑ์
	ทฤษฎี	1	1	1	1.00	ผ่านเกณฑ์
	ขั้นตอน	1	1	0	0.67	ผ่านเกณฑ์
6	ความมุ่งมั่นในการปฏิบัติ					
	วัตถุประสงค์	1	0	1	0.67	ผ่านเกณฑ์
	ทฤษฎี	1	1	1	1.00	ผ่านเกณฑ์
	ขั้นตอน	1	1	1	1.00	ผ่านเกณฑ์

ตาราง 10 (ต่อ)

ครั้งที่	ด้านการประเมิน	ผลการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญ			ดัชนีค่า IOC	ผล
		1	2	3		
7	ความมุ่งมั่นในการปฏิบัติ (ต่อ)					
	วัตถุประสงค์	1	1	1	1.00	ผ่านเกณฑ์
	ทฤษฎี	1	1	1	1.00	ผ่านเกณฑ์
	ขั้นตอน	1	1	1	1.00	ผ่านเกณฑ์
8	ยุติการให้คำปรึกษา					
	วัตถุประสงค์	1	1	1	1.00	ผ่านเกณฑ์
	ทฤษฎี	1	1	1	1.00	ผ่านเกณฑ์
	ขั้นตอน	1	1	1	1.00	ผ่านเกณฑ์

หมายเหตุ : เกณฑ์พิจารณาค่าดัชนี IOC ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป

ภาคผนวก ง

ค่าอำนาจจำแนก ค่าความเชื่อมั่น ของแบบสอบถามความรับผิดชอบต่อสังคม
ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ตาราง 11 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถามความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 6

ที่	ค่าอำนาจจำแนก	ผล
การเคารพผู้อื่น		
1	.343	นำไปใช้
2	.360	นำไปใช้
3	.247	นำไปใช้
4	.259	นำไปใช้
5	.536	นำไปใช้
6	.017	ตัดทิ้ง
7	.381	นำไปใช้
การมีวินัยต่อตนเอง		
8	.419	นำไปใช้
9	.443	นำไปใช้
10	.462	นำไปใช้
11	.257	นำไปใช้
12	.218	นำไปใช้
13	.403	นำไปใช้
การยอมรับข้อผิดพลาด		
14	.414	นำไปใช้
15	.474	นำไปใช้
16	.578	นำไปใช้
17	.341	นำไปใช้
18	.254	นำไปใช้
19	.024	ตัดทิ้ง

ตาราง 11 (ต่อ)

ที่	ค่าอำนาจจำแนก	ผล
การมีสัมมาคารวะ		
20	.552	นำไปใช้
21	.285	นำไปใช้
22	.433	นำไปใช้
23	.547	นำไปใช้
24	.607	นำไปใช้
25	.567	นำไปใช้
ความมุ่งมั่นในการปฏิบัติ		
26	.345	นำไปใช้
27	.331	นำไปใช้
28	.563	นำไปใช้
29	.385	นำไปใช้
30	.613	นำไปใช้
31	.238	นำไปใช้
32	.046	ตัดทิ้ง

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนชั้นประถมศึกษา
ปีที่ 6 ทั้งฉบับ = .84

ภาคผนวก จ
เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย

แบบสอบถามความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

คำชี้แจง

แบบสอบถามฉบับนี้มีทั้งหมด 3 หน้า

1. แบบสอบถามฉบับนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อการศึกษาเท่านั้น ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาการแนะแนว บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

2. คำตอบของนักเรียนไม่มีถูกหรือผิด และไม่มีผลกระทบต่อนักเรียนแต่อย่างใด โดยคำตอบของนักเรียนจะเป็นประโยชน์ และมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการศึกษา และการวิจัย เพื่อให้ให้นักเรียนได้รู้จักและเข้าใจตนเองมากขึ้น

3. ขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามของนักเรียนทุกข้อตามความเป็นจริง อย่างเป็นทางการตรงมา ตรงตามความรู้สึกและการกระทำให้มากที่สุด

ขอขอบคุณที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามครั้งนี้

นายชโลธร โสมหิรัญ

นิสิตปริญญาโท มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องหลังข้อความที่ตรงกับความคิด ความรู้สึก และ การกระทำของนักเรียนมากที่สุด

จริงมากที่สุด หมายถึง ข้อความนั้นสอดคล้องกับความเป็นจริงเกี่ยวกับนักเรียนมากที่สุด

จริงมาก หมายถึง ข้อความนั้นสอดคล้องกับความเป็นจริงเกี่ยวกับนักเรียนมาก

ปานกลาง หมายถึง ข้อความนั้นสอดคล้องกับความเป็นจริงเกี่ยวกับนักเรียนปานกลาง

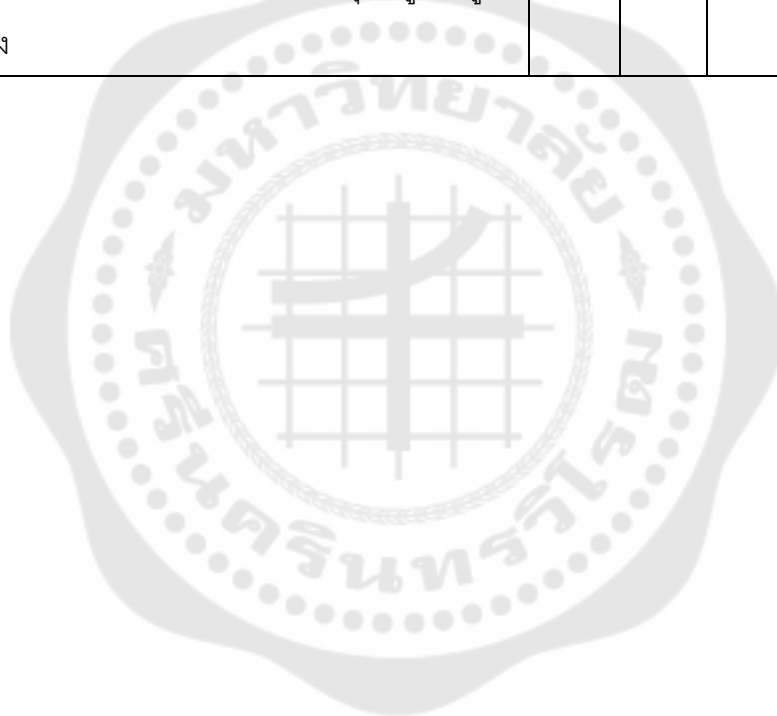
จริงน้อย หมายถึง ข้อความนั้นสอดคล้องกับความเป็นจริงเกี่ยวกับนักเรียนน้อย

จริงน้อยที่สุด หมายถึง ข้อความนั้นสอดคล้องกับความเป็นจริงเกี่ยวกับนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อ	คำถาม	จริง มาก ที่สุด	จริง มาก	ปาน กลาง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
	การเคารพผู้อื่น					
1.	นักเรียนให้กำลังใจเมื่อเห็นเพื่อนกำลังไม่สบายใจ					
2.	นักเรียนรับฟังเพื่อนเมื่อเพื่อนมีเรื่องไม่สบายใจ					
3.	นักเรียนสามารถอยู่ร่วมกับคนต่างเชื้อชาติ ต่างศาสนาได้อย่างมีความสุข					
4.	นักเรียนตักเตือนเพื่อนเมื่อเพื่อนกำลังจะทำความผิด					
5.	นักเรียนเชื่อฟัง และปฏิบัติตามคำสอนของพ่อแม่ และคุณครู					
6.	นักเรียนปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียน					
	การมีวินัยต่อตนเอง					
7.	แม้เป็นช่วงเวลาที่พักกลางวัน นักเรียนจะทำงานที่ได้รับมอบหมายจนเสร็จ					
8.	นักเรียนทำการบ้านที่ได้รับมอบหมายจนเสร็จก่อนที่จะเล่นกับเพื่อน					
9.	นักเรียนไม่ส่งเสียงดังขณะที่อยู่ในห้องสมุด					

ข้อ	คำถาม	จริง มาก ที่สุด	จริง มาก	ปาน กลาง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
10.	นักเรียนช่วยเหลืองานบ้านตามที่ได้รับมอบหมายจากผู้ปกครอง					
11.	นักเรียนมาโรงเรียนทันเวลา และเข้าเรียนทันเวลา					
12.	เมื่อชุมชนขอความร่วมมือในการทำกิจกรรม นักเรียนให้ความร่วมมือทุกครั้ง					
13.	การยอมรับข้อผิดพลาด เมื่อเกิดข้อผิดพลาด นักเรียนสามารถระบุสาเหตุของข้อผิดพลาดได้					
14.	เมื่อนักเรียนทำผิด นักเรียนจะกล่าวคำว่าขอโทษ					
15.	นักเรียนยอมรับผิดเมื่อกระทำความผิด					
16.	เมื่อพบข้อผิดพลาด นักเรียนหาวิธีปรับปรุง และแก้ไข					
17.	หากนักเรียนถูกตัดคะแนนเพราะทำความผิด นักเรียนยอมรับผลของการกระทำนั้น					
18.	การมีสัมมาคารวะ เมื่อนักเรียนรับของจากผู้ใหญ่ หรือเพื่อนนักเรียน กล่าวขอบคุณ ครับ - ค่ะ					
19.	นักเรียนมักพูดมีหางเสียงลงท้ายด้วยคำว่า ครับ - ค่ะ					
20.	นักเรียนเดินค้อมศีรษะเมื่อเดินผ่านผู้ใหญ่					
21.	นักเรียนนั่งด้วยท่าทางที่เรียบร้อยเมื่ออยู่ต่อหน้าผู้ใหญ่					
22.	นักเรียนมักช่วยเหลือผู้สูงอายุ เช่น ช่วยถือของ ช่วยพาข้ามถนน					
23.	นักเรียนแต่งกายเหมาะสมกับกิจกรรม และสถานที่					
24.	ความมุ่งมั่นในการปฏิบัติ นักเรียนทิ้งขยะลงถังขยะเสมอ					
25.	นักเรียนแต่งกายตามกฎ และระเบียบของโรงเรียน					

ข้อ	คำถาม	จริง มาก ที่สุด	จริง มาก	ปาน กลาง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
26.	นักเรียนประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับ เพื่อน ๆ และ น้อง ๆ					
27.	นักเรียนตั้งใจทำงานที่ได้รับมอบหมายด้วยความ ตั้งใจ					
28.	นักเรียนปฏิบัติตามข้อตกลงในห้องเรียนได้					
29.	นักเรียนทานขนมในห้องเรียนเมื่อคุณครูไม่อยู่ใน ห้อง					

ตัวอย่างการให้คำปรึกษากลุ่มเรื่องการเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อสังคม

ครั้งที่ 1

เรื่อง ปฐมนิเทศและสร้างสัมพันธภาพ

ระยะเวลา 60 นาที

แนวคิดสำคัญ

การให้คำปรึกษากลุ่ม คือ การปฏิสัมพันธ์ภายในกลุ่มที่เกิดจากความร่วมมือ การแบ่งปันประสบการณ์จากการให้ข้อมูลทั้งด้านบวกและด้านลบ ภายใต้บรรยากาศที่อบอุ่น ก่อให้เกิดความเชื่อใจ การยอมรับ การเคารพซึ่งกันและกัน ช่วยเหลือกัน ส่งเสริมให้สมาชิกได้พัฒนาตนเอง มีการป้องกันแก้ไขในประเด็นปัญหา (พัชราภรณ์ ศรีสวัสดิ์, 2557)

การให้คำปรึกษากลุ่มในครั้งนี้ใช้ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบยึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง (Person-Centered Group Counseling) ในกระบวนการการให้คำปรึกษากลุ่มนี้มีเป้าหมายคือ เพื่อสร้างบรรยากาศของการยอมรับและความไว้วางใจ ให้สมาชิกรู้สึกปลอดภัย เข้าใจและยอมรับในสิ่งที่ตนเองเป็นมากขึ้น เป็นอิสระ รู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม ให้สมาชิกเต็มใจที่จะเปิดเผยตนเอง และยังให้ความสำคัญกับการรักษาความลับภายในกลุ่ม (Corey, 2004) โดยผู้วิจัยใช้ทักษะการฟังอย่างตั้งใจ (Active Listening) เพื่อให้แสดงถึงการให้ความใส่ใจกับผู้รับคำปรึกษา เพื่อรับรู้ถึงความคิด อารมณ์ ความรู้สึกของผู้รับคำปรึกษา และมีการตอบรับอย่างเหมาะสม การเปิดเผยตนเอง (Self-disclosure) เพื่อแบ่งปันความรู้สึก ความคิด และประสบการณ์ของตนเองกับสมาชิก เพื่อเป็นการสร้างสัมพันธภาพซึ่งกันและกัน การตั้งคำถาม (Questioning) ที่เป็นคำถามปลายเปิด ไม่ระบุประเด็นที่ชัดเจนจนเกินไป เพื่อให้สมาชิกกลุ่มเกิดความเข้าใจในตนเอง

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสร้างสัมพันธภาพและความไว้วางใจระหว่างผู้ให้คำปรึกษากับสมาชิกกลุ่ม และระหว่างสมาชิกกับสมาชิก
2. เพื่อให้ชี้แจงวัตถุประสงค์ของการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อสังคม

3. เพื่อให้สมาชิกทำความเข้าใจและร่วมกันสร้างข้อตกลง ข้อควรปฏิบัติในการเข้าร่วมกลุ่ม และบทบาทหน้าที่ในการเป็นสมาชิกกลุ่ม
4. เพื่อให้สมาชิกได้ทราบรายละเอียดเกี่ยวกับตารางวัน เวลา ระยะเวลา จำนวนครั้งในการเข้าร่วมกลุ่ม

สื่อ / อุปกรณ์

1. สมุดประจำตัว
2. อคูเลเล่

วิธีดำเนินการ

ในการให้คำปรึกษาในกลุ่มครั้งแรกใช้ทฤษฎีการให้คำปรึกษาแบบยึดบุคคลเป็นศูนย์กลางครั้งที่ 1 ดำเนินตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. ขั้นเริ่มต้นกลุ่ม

ผู้นำกลุ่มกล่าวต้อนรับและทักทายสมาชิกในกลุ่ม พร้อมทั้งแนะนำตนเองให้สมาชิกทุกคนได้รู้จัก เพื่อเริ่มสร้างสัมพันธภาพระหว่างผู้นำกลุ่มกับสมาชิกกลุ่ม

2. ขั้นดำเนินการ

1. ผู้นำกลุ่มได้เตรียมที่นั่งให้สมาชิกกลุ่มนั่งเป็นวงกลม ผู้นำกลุ่มเริ่มสร้างสัมพันธภาพด้วยการแนะนำตนเองให้สมาชิกกลุ่ม และให้สมาชิกกลุ่มแนะนำตัวโดยใช้การร้องเพลง “ชื่อของเธอ” โดยผู้นำกลุ่มเป็นผู้เล่นดนตรี (อคูเลเล่) และร้องให้ฟังเป็นตัวอย่างก่อน แล้วให้สมาชิกกลุ่มร้องร่วมกัน และแนะนำตนเองจนครบทุกคน

2. ผู้นำกลุ่มชี้แจงให้สมาชิกในกลุ่มทราบถึงวัตถุประสงค์ของการเข้าร่วมกลุ่มเพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อสังคม และชี้แจงระยะเวลา จำนวนครั้ง สถานที่ ตลอดจนจบโปรแกรมการให้คำปรึกษา

3. ผู้นำกลุ่มชี้แจงให้สมาชิกทราบว่าทุกคนมีความแตกต่างกัน ขอให้สมาชิกทุกคนเปิดใจยอมรับกันและกัน สมาชิกทุกคนมีความเท่าเทียมกัน และในการอยู่ร่วมกันนั้นสมาชิกสามารถแสดงความคิดเห็นได้อย่างเต็มที่

4. ผู้นำกลุ่มให้สมาชิกได้เสนอข้อตกลงร่วมกันภายในกลุ่ม และเน้นย้ำถึงความสำคัญของการรักษาความลับของสมาชิกในกลุ่ม สิ่งใดที่ทางกลุ่มได้ลงความคิดเห็นแล้วว่าเป็นข้อตกลงขอให้สมาชิกทุกคนยอมรับและปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด

5. ผู้นำกลุ่มเปิดโอกาสให้สมาชิกได้พูดคุยสอบถามเรื่องราวของกันและกัน แต่สมาชิกทุกคนต้องเคารพสิทธิ์ของกันและกัน ถ้าหากมีคำถามใดที่ไม่สามารถตอบได้ก็มีสิทธิ์ที่จะขออนุญาตไม่ตอบได้ โดยไม่ถือว่าเป็นความผิด เพื่อเป็นการสร้างความคุ้นเคยอันดีกับสมาชิกทุกคนในกลุ่ม

3. ชั้นยุติกลุ่ม

1. ผู้นำกลุ่มให้สมาชิกทุกคนช่วยกันสรุปประเด็นสำคัญที่ได้พูดคุยร่วมกัน
2. ผู้นำกลุ่มเพิ่มเติมจากสิ่งที่สมาชิกได้สรุป และเน้นย้ำเรื่องการรักษาความลับของสมาชิกในกลุ่ม
3. ผู้นำกลุ่มเปิดโอกาสให้สมาชิกได้ซักถามข้อสงสัย และนัดหมายการเข้าร่วมกลุ่มครั้งต่อไป

การประเมินผล

1. สังเกตจากความตั้งใจ และการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นของสมาชิกกลุ่ม
2. การสรุปประเด็นสำคัญของสมาชิกกลุ่ม

ตัวอย่างการให้คำปรึกษากลุ่มเรื่องการเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อสังคม

ครั้งที่ 2

เรื่อง การเคารพผู้อื่น

ระยะเวลา 60 นาที

แนวคิดสำคัญ

การเคารพผู้อื่น หนึ่งในองค์ประกอบของความรับผิดชอบต่อสังคม เป็นการรับรู้เข้าใจใน อารมณ์ ความรู้สึกของผู้อื่น การเคารพและเข้าใจในความแตกต่างระหว่างบุคคล ต้องปฏิบัติตน โดยให้เกียรติ และมีเจตนาที่จะส่งเสริมผู้อื่น เชื่อฟัง ปฏิบัติตนตามกฎหมายเกณฑ์ของสังคม ความเคารพเป็นคุณลักษณะพื้นฐานที่สำคัญของมนุษย์ในการดำรงชีวิตร่วมกับผู้อื่นในสังคม ลิคโอน่า (Lickona, 1991) ได้กล่าวไว้ว่าความเคารพนับถือและความรับผิดชอบต่อสังคม จัดว่าเป็นหัวใจของ ศีลธรรมของประชาชนที่เป็นสากล โดยมีจุดประสงค์เพื่อส่งเสริมความดีของบุคคลและคุณความดี ของชุมชน สอดคล้องกับทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรม ที่กล่าวถึงการจำแนกพัฒนาการทาง จริยธรรมของบุคคลในช่วงอายุ 11-16 ปี ในระดับที่ 2 ระดับตามเกณฑ์ (Conventional Level) ใน ขั้นที่ 4 คือบุคคลที่รู้ถึงการแสดงความเคารพ (เพ็ญนภา กุลนภาดล, 2560)

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้สมาชิกกลุ่มได้รู้ และเห็นถึงความสำคัญของการเคารพผู้อื่น
2. เพื่อให้สมาชิกกลุ่มได้วางแผนฝึกปฏิบัติการเคารพผู้อื่น

สื่อ / อุปกรณ์

1. สมุดประจำตัว
2. ดินสอ ยางลบ
3. เอกสารประกอบการให้คำปรึกษากลุ่มครั้งที่ 2

วิธีดำเนินการ

ในการให้คำปรึกษากลุ่มครั้งนี้ เป็นเรื่องของการเคารพผู้อื่น โดยให้สมาชิกได้อ่านเรื่องสั้น ที่เนื้อเรื่องเกี่ยวข้องกับการเคารพผู้อื่นในการให้คำปรึกษากลุ่ม และใช้กระบวนการตามทฤษฎีการ ให้คำปรึกษากลุ่มแบบเผชิญความจริง คือ กระบวนการ WDEP ซึ่งเป็นการสำรวจความต้องการ

ของตนเอง และนำไปสู่การสำรวจแนวทางการปฏิบัติว่าสมาชิกควรปฏิบัติอย่างไร จากนั้นให้สมาชิกกลุ่มได้ประเมินตนเองจากการสำรวจความต้องการของตนเอง และแนวทางการปฏิบัติก่อนหน้านี้ ซึ่งนำไปสู่การวางแผนการปฏิบัติ (พัชราภรณ์ ศรีสวัสดิ์, 2561: 190) ร่วมกับทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบยึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง โดยใช้ทักษะการตั้งคำถามเพื่อสำรวจความต้องการที่ชัดเจนของสมาชิก การฟังอย่างตั้งใจ เพื่อจับประเด็นความต้องการของสมาชิก และก่อนสิ้นสุดการให้คำปรึกษากลุ่มในครั้งนี้ ผู้นำกลุ่มและสมาชิกกลุ่มได้ร่วมกันวางแผน เพื่อพัฒนาในสิ่งที่ต้องการจะเปลี่ยนแปลง โดยให้สมาชิกได้บันทึกลงในสมุดประจำตัว ตามขั้นตอนในการให้คำปรึกษากลุ่มดังนี้

1. ขั้นเริ่มต้นกลุ่ม

1. ผู้นำกลุ่มกล่าวทักทายสมาชิก ให้สมาชิก และพูดคุยเกี่ยวกับการให้คำปรึกษากลุ่มในครั้งที่ผ่านมา ทบทวนข้อตกลงต่าง ๆ ที่ได้สร้างขึ้นร่วมกัน
2. ผู้นำกลุ่มชี้แจงวัตถุประสงค์การให้คำปรึกษากลุ่มในครั้งนี้ เพื่อให้สมาชิกได้พัฒนา และหาแนวทางแนวทางการปฏิบัติของการเคารพผู้อื่น

2. ขั้นดำเนินการ

1. ผู้นำได้อ่านเรื่อง “ขอทานกับร้านซาลาเปา” ให้กับสมาชิกกลุ่มฟัง จากนั้นให้สมาชิกได้คิดถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นกับตนเอง
2. ผู้นำกลุ่มได้ให้สมาชิกได้ร่วมแบ่งปันประสบการณ์ของตนเองในเหตุการณ์ของตนเอง ให้ผู้นำกลุ่ม และสมาชิกในกลุ่มว่า “เป็นใครในเหตุการณ์นั้น และเหตุการณ์เป็นอย่างไร” ผู้นำกลุ่มกล่าวขอบคุณสมาชิกที่ร่วมแบ่งปันประสบการณ์
3. ผู้นำกลุ่มและสมาชิกกลุ่มร่วมกันแสดงความคิดเห็นว่าเพื่อนสมาชิกทำเหมาะสมหรือไม่ ถ้าไม่เหมาะสมต้องทำอย่างไร
4. ผู้นำกลุ่มได้นำเข้ากระบวนการ WDEP ตามทฤษฎีเผชิญความจริง ดังนี้

W (Wants) คือ การสำรวจความต้องการของสมาชิก โดยการตั้งคำถามเพื่อกระตุ้นให้สมาชิกได้คิด ไตร่ตรอง เพื่อค้นหาความต้องการ โดยใช้คำถามว่า

- จากเรื่องที่ได้อ่าน ทำให้ฉันรู้สึกอย่างไร
- ถ้าฉันเป็นพนักงานคนนั้น ฉันต้องทำอะไร

จากคำถามจุดประสงค์เพื่อให้สมาชิกกลุ่มได้สำรวจความต้องการของตนเองและการรับรู้ในตนเอง เพื่อให้ผู้นำกลุ่มได้เข้าถึงความต้องการ ความคิด ของสมาชิกกลุ่มมากขึ้น

D (Direction and Doing) คือ การสำรวจทิศทางและแนวทางการปฏิบัติ ที่จะช่วยให้สมาชิกกลุ่มเลือกวิถีทาง หรือแนวทางที่จะตอบสนองความต้องการที่พึงพอใจของตนเองได้มากขึ้น โดยใช้คำถามว่า

- ฉันจะอย่างไรได้บ้าง เพื่อที่ฉันจะมีความเคารพต่อผู้อื่น
- ในทุก ๆ วันฉันได้ทำอะไรบ้างที่แสดงออกถึงการเคารพ ให้เกียรติ ต่อผู้อื่น

ในขั้นตอนนี้สมาชิกกลุ่มจะได้ตระหนักว่าพฤติกรรมของตนเองนั้นตอบสนองความต้องการของตนหรือไม่ อย่างไร

E (Evaluation) คือ การที่สมาชิกกลุ่มได้ประเมินพฤติกรรมด้วยตนเอง ว่าพฤติกรรมนั้นจะนำไปสู่ทิศทางที่สมาชิกกลุ่มต้องการหรือไม่ โดยใช้คำถามว่า

- คิดว่าการเคารพผู้อื่นนั้นมีผลดีกับตนเองอย่างไร มีผลดีกับผู้อื่นอย่างไร และเกิดผลดีกับสังคมที่เราอยู่อย่างไร

เพื่อให้สมาชิกกลุ่มนั้นได้ประเมินพฤติกรรม ความต้องการของตนเองโดยการถามเพื่อให้สมาชิกนั้นได้ประเมินตนเอง และนำไปสู่ความต้องการในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม

P (Planning) คือ การวางแผน เมื่อสมาชิกกลุ่มได้ตัดสินใจแล้วว่าอะไรคือสิ่งที่ต้องการเปลี่ยนแปลง ขั้นตอนนี้สมาชิกกลุ่มจะวางแผนในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม เน้นแผนที่ง่ายสามารถปฏิบัติได้จริงในชีวิตประจำวัน โดยให้แผนอยู่ในระยะเวลาที่ไม่นานจนเกินไป เพื่อให้สมาชิกมีกำลังใจในการปฏิบัติตามแผน และตรวจสอบในครั้งต่อไป

5. ผู้นำกลุ่มขอให้สมาชิกบันทึกคำตอบของกระบวนการ WDEP ลงในสมุดประจำตัว

3. ชั้นยุติกลุ่ม

1. ผู้นำกลุ่มให้สมาชิกกลุ่มร่วมกันสรุปประเด็นสำคัญ และสิ่งที่ได้เรียนรู้จากการให้คำปรึกษากลุ่มในครั้งนี้ ผู้นำกลุ่มสรุปเพิ่มเติม
2. ผู้นำกลุ่มเน้นย้ำถึงความรับผิดชอบในการปฏิบัติตามแผนที่ได้เขียนไว้ของสมาชิกกลุ่ม และเรื่องข้อตกลงของกลุ่ม โดยเฉพาะเรื่องการรักษาความลับของกลุ่ม
3. ผู้นำกลุ่มเปิดโอกาสให้สมาชิกได้ซักถามข้อสงสัยต่าง ๆ และนัดหมายการเข้ารับคำปรึกษากลุ่มครั้งต่อไป

การประเมินผล

1. สังเกตจากความตั้งใจ และการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นของสมาชิกกลุ่ม
2. สังเกตจากความร่วมมือในการบันทึกคำตอบลงในสมุดประจำตัวของสมาชิกกลุ่ม
3. การสรุปประเด็นสำคัญของสมาชิกกลุ่ม

เอกสารประกอบการให้คำปรึกษากลุ่ม ครั้งที่ 2

ขอทานกับร้านชาลาเปา

ร้านชาลาเปาร้านหนึ่ง มีกิจการดีมาก มีลูกค้าเข้าร้านตลอดทั้งวัน วันหนึ่ง มีขอทานสวมเสื้อผ้าเก่า ๆ ขาด ๆ เนื้อตัวสกปรกมาที่ประตูร้าน ทำให้ลูกค้าหลายคนพากันอุดจมูกเดินหนี พนักงานของร้านก็เข้ามาตอว่า และเอ่ยปากไล่ไปให้พ้นร้าน แต่ขอทานก็รีบอธิบาย

"คุณครับ ผมไม่ได้มาขอทานหรอก แต่จะมาซื้อชาลาเปา"

พร้อมก็นำเหรียญเศษสตางค์ ออกมานับด้วยสองมือ พนักงานรู้สึกรำคาญ จึงออกแรงปิดเหรียญทั้งหมดตกพื้น ขอทานตกใจรีบก้มลงเก็บเหรียญบาทบนพื้น แต่หาอย่างไรก็ขาดไป 1 บาทอยู่ที่

"เหรียญ 1 บาท นี่...คุณทำตกใช่ไหมครับ"

ขอทานเงยหน้ามองก็เห็นเจ้าของร้าน เขาไม่กล้าแม้แต่จะรับเงินจากเจ้าของร้าน และกำลังจะวิ่งหนีด้วยความกลัวลึกลับ แต่ก็ถูกเจ้าของร้านเรียกให้หยุดพร้อมพูดว่า

"ยินดีต้อนรับครับคุณลูกค้า ไม่ทราบว่าคุณต้องการชาลาเปาใส่อะไร"

ขอทานตะลึงงัน ผ่านไปสักพักจึงตอบกลับไปว่า "ผมอยากได้ชาลาเปาใส่หมู 1 ลูก"

เจ้าของร้านพูดว่า "ครับ...กรุณารอสักครู่"

แล้วหันไปสืบชาลาเปาใส่หมูออกจากซึ่งมา และยื่นให้ขอทานอย่างนอบน้อม และหันไปถามลูกจ้างว่า "นี่คือวิธีต้อนรับลูกค้าของเรงั้นหรือ"

"แต่เค้าเป็นแค่ขอทานคนหนึ่ง" ลูกจ้างอธิบาย

"ต่อให้เค้าเป็นขอทาน ก็เป็นลูกค้าของเรา เธอโดนไล่ออกแล้วละ" เจ้าของร้านกล่าว

จากนั้นเรื่องที่ทำให้คนในร้านตกใจยิ่งกว่าก็คือ เจ้าของร้านให้ขอทานคนนี้เป็นลูกจ้างในร้าน และเมื่อขอทานคนนี้ชำระร่างกายจนสะอาด เผยให้เห็นหน้าตาที่หล่อเหลาผิดคาด อีกทั้งยังขยันขันแข็งกลายเป็นผู้ช่วยของร้านได้อย่างดี

ภายหลังมีคนถามเจ้าของร้านด้วยความอยากรู้อยากเห็นว่าเจ้าของร้านได้ออกได้อย่างไรว่า แท้จริงแล้วขอทานคนนี้เป็นทองชั้นดี เจ้าของร้านตอบกลับมาว่า

"ที่จริงแล้วง่ายมาก เขาไม่ได้มาขอซาลาเปากิน แต่เขารวบรวมเงินอย่างอยากลำบาก มีเงินแล้วค่อยมาซื้อซาลาเปาของเรา แสดงให้เห็นว่าเขาเป็นคนที่เคารพตัวเอง การไม่เคารพผู้อื่น หมายถึงการไม่เคารพตัวเอง"

ที่มา :

<https://th.toluna.com/opinions/1791052/%25e0%25b9%2580%25e0%25b8%25a3%25e0%25b8%25b7%25e0%25b9%2588%25e0%25b8%25ad%25e0%25b8%2587%25e0%25b8>

ตัวอย่างการให้คำปรึกษากลุ่มเรื่องการเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อสังคม

ครั้งที่ 3

เรื่อง การมีวินัยต่อตนเอง

ระยะเวลา 60 นาที

แนวคิดสำคัญ

การมีวินัยต่อตนเอง คือการที่สามารถควบคุมการกระทำตนเองอย่างเข้มงวดด้วยความวิริยะอุตสาหะ สามารถจัดลำดับความสำคัญของสถานการณ์โดยตระหนักรู้ว่าสิ่งใดควรทำและไม่ควรทำ บังคับตนเองให้ปฏิบัติในสิ่งที่เหมาะสม รับผิดชอบต่อหน้าที่ของตน ตามบทบาทลูก บทบาทเพื่อน บทบาทนักเรียน และสมาชิกของชุมชน การมีวินัยมีรากฐานมาจากทัศนคติของบุคคลที่มีต่อสิ่งแวดล้อมรอบ ๆ ตัว ทั้งต่อตนเอง และต่อผู้อื่น การส่งเสริมความมีวินัยต่อตนเอง เป็นการสร้างภาพพจน์ที่ดีของตนเอง ผ่านการมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลรอบข้างในการอบรมเลี้ยงดู ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญในด้านอุปนิสัย (สืบศักดิ์ น้อยดัด, 2555) วินัยเป็นหนึ่งในองค์ประกอบของความรับผิดชอบต่อที่เด็กเรียนรู้จากต้นแบบ เช่น พ่อ แม่ ครู เพื่อน และผู้ที่มีความเกี่ยวข้องอื่น ๆ ซึ่งจะช่วยให้เด็กได้รับความนับถือตนเองโดยผ่านทางวินัย (Glasser, 1969)

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้สมาชิกกลุ่มได้ตระหนัก และเห็นถึงความสำคัญของการมีวินัยต่อตนเอง
2. เพื่อให้สมาชิกกลุ่มได้สำรวจความต้องการ หาแนวทาง รวมทั้งการประเมินตนเอง และวางแผนที่ต้องการพัฒนาการมีวินัยต่อตนเองได้

สื่อ / อุปกรณ์

1. สมุดประจำตัว
2. ดินสอ ยางลบ
3. อคูเลเล่
4. เอกสารประกอบการให้คำปรึกษากลุ่มครั้งที่ 3

วิธีดำเนินการ

ในการให้คำปรึกษากลุ่มในครั้งนี้ เป็นการให้คำปรึกษาเพื่อพัฒนาการมีวินัยต่อตนเอง เพื่อให้สมาชิกกลุ่มได้ตระหนักถึงความสำคัญของการมีวินัย คือสามารถควบคุมการกระทำของตนเองได้ บังคับให้ตนเองปฏิบัติในสิ่งที่ถูกต้องเหมาะสม และรับผิดชอบต่อหน้าที่ในบทบาทต่าง ๆ ได้ ในการดำเนินการให้คำปรึกษากลุ่มในครั้งนี้ ได้นำกระบวนการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม WDEP ตามทฤษฎีการการให้คำปรึกษากลุ่มแบบเผชิญความจริง เพื่อให้สมาชิกได้สำรวจความต้องการของตนเอง และหาแนวทางในการปฏิบัติ จากนั้นสมาชิกกลุ่มจะได้ประเมินตนเองจากกระบวนการที่ได้กล่าวไว้ข้างต้น และสมาชิกกลุ่มได้วางแผนพัฒนาพฤติกรรมเพื่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงตามที่สมาชิกกลุ่มได้ตั้งเป้าหมายไว้ ร่วมกับทฤษฎีการให้คำปรึกษาแบบพฤติกรรมนิยม จากการใช้เทคนิคการเสริมแรงด้วยคำพูดให้กำลังใจกับสมาชิกกลุ่ม และก่อนสิ้นสุดการให้คำปรึกษากลุ่มในครั้งนี้ ผู้นำกลุ่มและสมาชิกกลุ่มได้ร่วมกันสนทนาแลกเปลี่ยนข้อมูล และแสดงความคิดเห็นร่วมกัน ผู้นำกลุ่มได้ขอให้สมาชิกได้บันทึกกระบวนการ WDEP ลงในสมุดประจำตัว ซึ่งดำเนินการตามขั้นตอนในการให้คำปรึกษากลุ่มดังนี้

1. ขั้นเริ่มต้นกลุ่ม

1. ผู้นำกลุ่มกล่าวทักทายสมาชิก และพูดคุยเกี่ยวกับการให้คำปรึกษากลุ่มในครั้งนี้ที่ผ่านมา ทบทวนข้อตกลงต่าง ๆ ที่ได้สร้างขึ้นร่วมกัน และซักถามสมาชิกถึงการปฏิบัติตามแผนจากการให้คำปรึกษากลุ่ม ในครั้งที่ 2 ว่าทำได้หรือไม่ เป็นอย่างไรบ้าง ให้สมาชิกได้แบ่งปันกันในกลุ่ม ให้กำลังใจซึ่งกันและกัน ผู้นำกลุ่มร่วมให้กำลังใจและกล่าวชื่นชมในการปฏิบัติตามแผนที่วางไว้

2. ผู้นำกลุ่มชี้แจงวัตถุประสงค์การให้คำปรึกษากลุ่มในครั้งนี้ เพื่อให้สมาชิกได้ตระหนักถึงความมีวินัยต่อตนเอง หาแนวทาง และวางแผนในการปฏิบัติของการมีวินัยต่อตนเอง

2. ขั้นดำเนินการ

1. ผู้นำกลุ่มให้สมาชิกกลุ่มเปิดสมุดประจำตัวไปหน้าที่มีเนื้อเพลง “หนูมีวินัย” แล้วอ่านเนื้อเพลงไปพร้อม ๆ กัน 1 รอบ จากนั้นจึงชวนสมาชิกร้องเพลง “หนูมีวินัย” ด้วยทำนองเพลงช้าๆ โดยผู้นำกลุ่มเป็นผู้เล่นดนตรี (อคูเลเล่) และร่วมร้องไปกับสมาชิก ประมาณ 2-3 รอบ

2. ผู้นำกลุ่มชวนให้สมาชิกแลกเปลี่ยนความคิดเห็นจากเพลงที่ได้ร้องร่วมกัน ว่าเพลงได้กล่าวถึงเรื่องใดเป็นสำคัญ นอกจากคำว่าวินัยแล้วในเนื้อเพลงได้พูดถึงเรื่องอะไรอีกบ้าง

3. ผู้นำกลุ่มได้อธิบายเกี่ยวกับวินัยในตนเองให้กับสมาชิกกลุ่ม ว่าหมายถึงอะไร สำคัญอย่างไร และขอให้สมาชิกได้ลองยกตัวอย่างวินัยในตนเอง เพื่อความเข้าใจที่ตรงกันของสมาชิกกลุ่ม จากนั้นได้นำกระบวนการ WDEP จากทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบเผชิญความจริงมาใช้ดังขั้นตอนต่อไปนี้

สำรวจความต้องการ (W) ในกระบวนการนี้ ผู้นำกลุ่มได้ตั้งคำถามกับสมาชิกกลุ่มเพื่อค้นหาความต้องการของสมาชิกกลุ่ม โดยใช้คำถามว่า

- เมื่อไม่สามารถทำงานตามที่ได้รับมอบหมายจนเสร็จตามกำหนด จะเป็นอย่างไร

ผู้นำกลุ่มชวนให้สมาชิกกลุ่มร่วมกันตอบคำถาม และแสดงความคิดเห็น

สำรวจแนวทางการปฏิบัติ (D) ในกระบวนการนี้ ผู้นำกลุ่มให้สมาชิกได้สำรวจแนวทางที่สามารถตอบสนองความต้องการได้ โดยการตั้งคำถามกับสมาชิกว่า

- ในตอนนี้อะไรคืออุปสรรคต่อการมีวินัยต่อตนเองของฉัน
- ในครั้งต่อไปฉันต้องทำอย่างไรเมื่อพบอุปสรรค

ในขั้นตอนนี้สมาชิกกลุ่มจะได้ตระหนักว่าสิ่งที่เป็นแนวทางการตอบสนองความต้องการของตนเองควรทำอย่างไร

การประเมินตนเอง (E) ผู้นำกลุ่ม ให้สมาชิกกลุ่มได้ประเมินพฤติกรรมของตนเอง ว่าพฤติกรรมนั้นสามารถนำสมาชิกไปสู่เป้าหมายที่ต้องการได้หรือไม่ โดยการให้คำถามว่า

- การที่ฉันมีวินัยต่อตนเองนั้นจะส่งผลดี หรือผลเสียต่อฉัน และคนรอบข้างอย่างไร

ผู้นำกลุ่มได้เปิดโอกาสให้สมาชิกได้สนทนาร่วมกันในประเด็นดังกล่าว เพื่อนำไปสู่การวางแผนพัฒนาในกระบวนการต่อไป

การวางแผน (P) เมื่อผ่านกระบวนการข้างต้นมาแล้ว จะทำให้สมาชิกกลุ่มตัดสินใจได้แล้วว่าอะไรคือสิ่งที่ต้องการเปลี่ยนแปลง ขั้นตอนนี้สมาชิกกลุ่มจะร่วมกันวางแผนในการเปลี่ยนแปลง

พฤติกรรมที่นำไปสู่การมีวินัยต่อตนเอง เป็นแผนสามารถปฏิบัติได้จริงในชีวิตประจำวัน เพื่อให้สมาชิกมีกำลังใจในการปฏิบัติตามแผน และตรวจสอบการปฏิบัติตามแผนได้หรือไม่ในครั้งต่อไป

4. ผู้นำกลุ่มขอให้สมาชิกบันทึกคำตอบของกระบวนการ WDEP ลงในสมุดประจำตัว และพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ประเด็นที่สำคัญของการมีวินัยต่อตนเองรวมถึงแผนการของสมาชิกในกลุ่มที่จะไปปฏิบัติ

3. ขั้นยุติกลุ่ม

1. ผู้นำกลุ่มให้กำลังใจสมาชิกในกลุ่ม และให้สมาชิกให้กำลังใจกันและกัน เพื่อเป็นแรงใจในการปฏิบัติตามแผนที่วางไว้

2. ผู้นำกลุ่มให้สมาชิกกลุ่มร่วมกันสรุปประเด็นสำคัญ และสิ่งที่ได้เรียนรู้จากการให้คำปรึกษากลุ่มในครั้งนี้ ผู้นำกลุ่มสรุปเพิ่มเติม

3. ผู้นำกลุ่มเน้นย้ำถึงความรับผิดชอบในการปฏิบัติตามแผนที่ได้เขียนไว้ของสมาชิกกลุ่ม และเรื่องข้อตกลงของกลุ่ม โดยเฉพาะเรื่องการรักษาความลับของกลุ่ม

4. ผู้นำกลุ่มเปิดโอกาสให้สมาชิกได้ซักถามข้อสงสัยต่าง ๆ กล่าวขอบคุณสมาชิก และนัดหมายการเข้ารับคำปรึกษากลุ่มครั้งต่อไป

การประเมินผล

1. สังเกตจากความตั้งใจ และการมีส่วนร่วมในการแบ่งปันประสบการณ์ของสมาชิกกลุ่ม
2. สังเกตจากความร่วมมือในการบันทึกคำตอบลงในสมุดประจำตัวของสมาชิกกลุ่ม
3. การสรุปประเด็นสำคัญของสมาชิกกลุ่ม

เอกสารประกอบการให้คำปรึกษากลุ่มครั้งที่ 3

เพลงหนูมีวินัย

(ร้องเพลงโดยใช้ทำนองเพลง ช้าง)

หนู หนู หนู ยึดมั่นในระเบียบวินัย

หนู หนู หนู ยึดมั่นในระเบียบวินัย

ขอให้ปฏิบัตินั้นไซ้ร ให้มีวินัยต่อตนเอง

รู้จัก ระเบียบของโรงเรียน

ยินดีทำตามด้วยความเต็มใจ

หนู หนู หนู หนูมีวินัยหรือไม่

หนู หนู หนู หนูมีวินัยหรือไม่

รู้ไหมว่าทำอะไร อยู่ในขอบเขตของสังคม

ตั้งใจปฏิบัติให้นิยม น่ารักน่าชมชื่นใจ

ที่มา : ครูบุษบา <https://sites.google.com/site/krubussaba/book3>

สนใจโปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ E-mail : chalotorn49@gmail.com

ภาคผนวก จ
สรุปการให้คำปรึกษากลุ่ม

รายงานสรุปการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ครั้งที่ 1 ปฐมนิเทศและสร้างสัมพันธภาพ

ในขั้นเริ่มต้นการให้คำปรึกษากลุ่ม ผู้นำกลุ่มกล่าวต้อนรับ แนะนำตนเองต่อสมาชิกกลุ่ม และขอให้สมาชิกกลุ่มได้แนะนำตนเอง โดยร้องเพลงร่วมกันตามด้วยกล่าวแนะนำตนเองจนครบทุกคน ซึ่งสมาชิกได้ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี และมีความสุขในการร้องเพลงร่วมกัน จากนั้นผู้นำกลุ่มได้วางโครงสร้างชี้แจงวัตถุประสงค์ของการเข้าร่วมกลุ่มเพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อสังคม ผู้นำกลุ่มได้เตรียมก่อนหินให้สมาชิกเลือกก่อนหินที่ตนชอบเพื่อใช้เป็นสื่อให้สมาชิกได้เข้าใจถึงความแตกต่างกันของแต่ละคน ผ่านการเปรียบเทียบก่อนหิน ว่าก่อนหินแต่ละก้อนมีความแตกต่างกัน แต่ก็ยังคงเป็นหินเหมือนกัน ไม่ต่างกับสมาชิกกลุ่มที่มีความแตกต่างกัน แต่สมาชิกทุกคนมีความเท่าเทียมกัน ต้องเคารพซึ่งกันและกัน ในขั้นตอนนี้มีสมาชิกกลุ่มบางคนที่ยังคงรู้สึกไม่ปลอดภัย ยังไม่กล้าแสดงความคิดเห็น และสมาชิกกลุ่มบางคนได้คุยกันเอง ผู้นำกลุ่มจึงให้กำลังใจกับสมาชิกที่ยังคงไม่กล้าแสดงความคิดเห็น และขอให้สมาชิกทุกคนรับฟังสมาชิกคนอื่นที่กำลังแสดงความคิดเห็นอยู่ จากนั้นได้ขอให้สมาชิกได้สร้างข้อตกลงร่วมกันภายในกลุ่ม ข้อตกลงที่ได้มีทั้งหมด 4 ข้อ 1. การรักษาความลับของกลุ่ม 2. สมาชิกรับฟังกันและกัน ไม่เถียงกัน 3. รับฟังความคิดเห็นของสมาชิกคนอื่นโดยไม่ตัดสิน 4. เมื่อมีคนพูดต้องมีคนฟัง

ในช่วงท้ายของการให้คำปรึกษากลุ่ม ผู้นำกลุ่มได้เปิดโอกาสให้สมาชิกกลุ่มได้กล่าวถึงความรู้สึก และให้คะแนนในการเข้ากลุ่มครั้งนี้ โดยให้สมาชิกที่พร้อมได้พูดก่อน

นักเรียนคนที่ 1 “รู้สึกดีใจ เป็นโอกาสที่จะได้สนิทกับเพื่อนและได้เปิดใจมากขึ้น แต่ก็ยังอาย ๆ อยู่บ้างครับ”

นักเรียนคนที่ 2 “รู้สึกตื่นเต้นว่าไม่รู้จะเกิดอะไรขึ้น แต่พอเข้ามาแล้วรู้สึกสนุก”

นักเรียนคนที่ 3 “ที่แรกรู้สึกงง ๆ ว่า ได้ทำอะไรผิดหรือเปล่า พอหลังจากเข้ามาแล้วก็รู้สึกโล่งขึ้นครับ เพราะว่าได้ทำกิจกรรมสนุก ๆ เลยรู้สึกผ่อนคลายขึ้นครับ”

คะแนนที่สมาชิกกลุ่มใช้ในการให้คำปรึกษากลุ่มในครั้งนี้อยู่ที่ 8-10 คะแนน จากนั้นผู้นำและสมาชิกกลุ่มได้สรุปเรื่องราวในการให้คำปรึกษากลุ่มครั้งนี้ ผู้นำกลุ่มได้เปิดโอกาสให้สมาชิกกลุ่มได้ซักถามข้อสงสัย และได้นัดหมายการเข้าร่วมกลุ่มในครั้งต่อไป

ครั้งที่ 2 การเคารพผู้อื่น

การให้คำปรึกษากลุ่มในครั้งนี้อยู่ในเรื่องของการเคารพผู้อื่น เป็นหนึ่งในองค์ประกอบของความรับผิดชอบต่อสังคม โดยมีวัตถุประสงค์ คือ สมาชิกสามารถรับรู้เข้าใจในอารมณ์ความรู้สึกของผู้อื่น การเคารพและเข้าใจในความแตกต่างระหว่างบุคคล ต้องปฏิบัติตนโดยให้เกียรติและมีเจตนาที่จะส่งเสริมผู้อื่น เชื้อพัง ปฏิบัติตนตามกฎหมายเกณฑ์ของสังคม ความเคารพเป็นคุณลักษณะพื้นฐานที่สำคัญของมนุษย์ในการดำรงชีวิตร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้ โดยการใช้เรื่อง “ขอทานกับร้านซาลาเปา” เป็นตัวอย่างสถานการณ์

ในขั้นดำเนินการ ผู้นำกลุ่มได้เล่าเรื่อง “ขอทานกับร้านซาลาเปา” ให้กับสมาชิกกลุ่ม จากนั้นเปิดโอกาสให้สมาชิกกลุ่มได้แบ่งปันประสบการณ์ว่าตนเองเคยเป็นใครอยู่ในเหตุการณ์นั้น และเหตุการณ์เป็นอย่างไร โดยผู้นำกลุ่มเป็นผู้เริ่มแบ่งปันก่อน จากนั้นเป็นสมาชิกที่พร้อมตามลำดับ

นักเรียนคนที่ 1 “วันนั้นผมไปดูเรือราชพิธี แล้วผมเห็นตำรวจนายคนหนึ่งที่มียศสูงว่าทหารธรรมดา เดินมาทำวันทยาหัตถ์ทำความเคารพคนที่ยศต่ำกว่า แบบว่าเค้าไม่ซีเรียสเรื่องยศอะไรเลย”

นักเรียนคนที่ 2 “มันจะมีลิฟต์ตัวหนึ่งเป็นลิฟต์ขนส่งผู้ป่วยที่ลงไปชั้น B3 ได้ พอผมเข้าไปแล้วมีรปภ. กดลิฟท์ให้ แล้วตอนผมจะออกจากลิฟท์ผมจะพูดขอบคุณครับ รปภ. ตลอดเลย”

นักเรียนคนที่ 3 “วันนั้นหนูเดินอยู่แล้วเห็นขอทานคนหนึ่งนอนอยู่ หนูเลยซื้อข้าวไปให้เค้า เค้าก็ขอบคุณหนู หนูบอกเค้าไปว่า ไม่เป็นไรค่ะ”

นักเรียนคนที่ 4 “วันนั้นไปรับแจกข้าวที่ศิริราชครับ ผมได้ข้าวมาแล้วปั่นจักรยานไปเจอลุง ผมก็แบ่งข้าวครับ ลุงก็บอกว่าขอบคุณมาก ผมก็บอกว่าไม่เป็นไรครับลุง ตอนนั้นผมรู้สึกดีที่ได้ช่วยเหลือคนอื่นครับ”

นักเรียนคนที่ 5 “วันนั้นผมเดินไปวังหลังกับย่า แล้วย่าบอกให้ผมเดินกลับมาก่อน ผมเจอน้ำ คนหนึ่งค้ำน้ำอยู่ แล้วเค้าขอน้ำเพราะเค้ากำลังหิวน้ำ เค้าบอกว่า “หนู ขอน้ำกินหน่อยได้ไหม” ผมก็บอกได้ครับ และให้น้ำไป”

นักเรียนคนที่ 6 “มีครั้งหนึ่งผมขี่จักรยานไปซื้อขนมครับ จะมีป้อม รปภ. อยู่ ผมก็ขี่ไปแล้วผมไม่เห็นรถ รปภ. ก็เตือนว่าหยุดก่อน มีรถมา แล้วผมก็หยุด พอรถไปผมก็ขี่จักรยานไปแล้วบอกขอบคุณครับ”

จากนั้นผู้นำกลุ่มได้นำเข้าสู่กระบวนการ WDEP ให้สำรวจความต้องการของตนเอง (Wants) และสำรวจทิศทาง แนวทางการปฏิบัติ สมาชิกร่วมกันแบ่งปันที่ละคนและบันทึกลงในสมุดประจำตัว ในขั้นการประเมินพฤติกรรมด้วยตนเอง (Evaluation) สมาชิกได้ประเมินจากแนวทางการปฏิบัติที่ได้แบ่งปันไว้จากคำถามว่า คิดว่าการเคารพผู้อื่นนั้นมีผลดีกับตนเองอย่างไร และมีผลดีต่อผู้อื่นอย่างไร สมาชิกได้พูดถึงความรู้สึกของตนเองว่า รู้สึกมีความสุขที่ได้ช่วยเหลือคนอื่น รู้สึกดี และรู้สึกดีใจที่ได้ช่วยเหลือผู้อื่น และส่งผลดีต่อผู้อื่น คือ ผู้อื่นจะมีความสุข ผู้อื่นมีกำลังใจสู้ต่อไป มีความสุขจากสิ่งที่เราให้ทำให้ และทำให้ผู้อื่นมีกำลังใจ

จากนั้นผู้นำกลุ่มได้ให้สมาชิกได้ร่วมกันวางแผน (Planning) ในสิ่งที่ต้องการจะเปลี่ยนแปลง ในระยะเวลา 4 วันก่อนที่จะกลับมาเจอกันอีกครั้ง

นักเรียนคนที่ 1 “เวลาที่ รปภ. เปิดประตูให้ ผมจะบอกขอบคุณครับ”

นักเรียนคนที่ 2 “ผมวางแผนไว้ว่าผมจะเคารพผู้อื่นแม้ว่าเค้าจะมีอาชีพ หรือฐานะต่ำกว่าเรา”

นักเรียนคนที่ 3 “หนูวางแผนไว้ว่าจะไม่ดูถูกใคร ไม่ว่าเค้าจะเป็นยังไง ให้เท่าเทียมกันหมดทุกคน”

นักเรียนคนที่ 4 “ไม่ไปดูถูกสิ่งที่เค้าเป็นครับ”

นักเรียนคนที่ 5 “ไม่ดูถูกอาชีพที่เค้าทำ”

นักเรียนคนที่ 6 “ไม่ดูถูกเพื่อนที่แตกต่างจากเราครับ”

นักเรียนคนที่ 7 “ผมจะไม่ล้อเลียนเพื่อนครับ”

ในชั้นยุติกลุ่ม ผู้นำกลุ่มชวนให้สมาชิกได้ร่วมกันสรุปประเด็นสำคัญในการให้คำปรึกษา กลุ่มครั้งนี้ และเน้นย้ำถึงความรับผิดชอบในการปฏิบัติตามแผนที่สมาชิกได้วางไว้ รวมถึงข้อตกลงของกลุ่มโดยเฉพาะการรักษาความลับของกลุ่ม ผู้นำกลุ่มได้สังเกตเห็นว่าการให้คำปรึกษากลุ่มใน ครั้งนี้ สมาชิกได้เริ่มมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นมากขึ้น จากนั้นได้เปิดโอกาสให้สมาชิกได้ ชักถามข้อสงสัยต่าง ๆ และนัดหมายการการเข้ารับคำปรึกษากลุ่มในครั้งต่อไป

ครั้งที่ 3 การมีวินัยต่อตนเอง

การให้คำปรึกษากลุ่มในครั้งที่ 3 นี้ เป็นเรื่องของ การมีวินัยต่อตนเองมีวัตถุประสงค์ เพื่อให้สมาชิกได้ตระหนักถึงความสำคัญของการมีวินัยต่อตนเอง และสมาชิกกลุ่มได้สำรวจความต้องการ หาแนวทาง ได้ประเมินตนเอง รวมทั้งวางแผนที่ต้องการพัฒนาการมีวินัยต่อตนเองได้ ใน ขั้นการเริ่มต้นกลุ่ม ผู้นำกลุ่มได้สอบถามถึงแผนการที่สมาชิกได้ตั้งใจไว้จากการให้คำปรึกษากลุ่ม ครั้งที่ 2 พบว่ามีสมาชิก 4 คนที่ยังไม่ได้ปฏิบัติตามแผนที่วางไว้ มีสมาชิก 1 คนทำได้บ้าง และมี สมาชิก 3 คนที่ได้ปฏิบัติตามแผนการที่วางไว้

ขั้นดำเนินการ ผู้นำกลุ่มได้ชวนให้สมาชิกได้ร้องเพลง “หนูมีวินัย” พร้อมกับผู้นำกลุ่มเป็นผู้ เล่นอคูเลเล่ประกอบ ผู้นำกลุ่มได้สังเกตสมาชิกในกิจกรรมนี้พบว่าให้ความร่วมมือ และสนุกสนาน กับการร้องเพลงร่วมกันโดยสมาชิกทุกคนมีใบหน้าที่ยิ้มแย้ม ผ่อนคลายในขณะที่ร้องเพลง หลังจากร้องเพลงได้ให้สมาชิกได้แบ่งปันถึงเพลงที่ได้ร้องไปว่าได้กล่าวถึงเรื่องใดบ้าง จากนั้นผู้นำ กลุ่มได้อธิบายความหมาย และความสำคัญของการมีวินัยต่อตนเอง และใช้หนังสือนิทานที่มี ภาพประกอบ เปิดให้สมาชิกดูพร้อมกับเล่านิทานให้กับสมาชิกได้ฟัง เมื่อเล่าจบได้ให้สมาชิก ยกตัวอย่างการมีวินัยต่อตนเองคนละหนึ่งเรื่อง เพื่อความเข้าใจที่ตรงกันของสมาชิกในกลุ่ม โดย ผู้นำกลุ่มเป็นผู้ยกตัวอย่างก่อน จากนั้นผู้นำกลุ่มใช้ถามคำถามเพื่อสำรวจความต้องการ (Wants) ของสมาชิก จากนั้นได้ใช้คำถามเพื่อสำรวจแนวทางปฏิบัติ (Direction and Doing) ว่า “ในตอนนี้อะไรคืออุปสรรคต่อการมีวินัยต่อตนเองของคุณ และในครั้งต่อไปคุณจะทำอย่างไรเมื่อพบอุปสรรค” ได้คำตอบจากสมาชิกกลุ่ม ดังนี้

นักเรียนคนที่ 1 “ติดเพื่อนจนไม่อยากเข้าบ้านครับ ครั้งต่อไปจะเข้าบ้านให้ไวขึ้น และก็ไม่ติด เพื่อนจนเกินไป ”

นักเรียนคนที่ 2 “ติดโทรศัพท์จนนอนดึกเลยไม่มีเวลาทำอะไรเลย ครั้งต่อไปแบ่งแยกเวลาเล่น และก็เวลาทำงานค่ะ”

นักเรียนคนที่ 3 “เล่นโทรศัพท์ และก็ชี้เกี้ยวค่ะ ครั้งต่อไปห้ามใจตัวเองไม่ให้เล่นโทรศัพท์ค่ะ และก็ทำงานให้เสร็จ”

นักเรียนคนที่ 4 “ติดเล่นกับเพื่อน ชี้เกี้ยว และเล่นเกมครับ ครั้งต่อไปต้องคิดในใจว่า เดี่ยวค่อยเล่น ทำงานให้เสร็จก่อนครับ”

นักเรียนคนที่ 5 “ชี้เกี้ยว อยากออกไปเล่นข้างนอก เล่นเกมครับ ครั้งต่อไปไม่ชี้เกี้ยว ออกไปเล่นน้อยลง เล่นเกมน้อยลงครับ”

นักเรียนคนที่ 6 “นอนดึกเพราะเล่นเกม ครั้งต่อไปไม่นอนดึกครับ และเล่นเกมน้อย ๆ”

นักเรียนคนที่ 7 “ความชี้เกี้ยว และก็เล่นเกม Among us ครับ เลยไม่มีเวลาทำงานที่บ้านครับ ครั้งต่อไปจะขยันขึ้นครับ และเล่นเกมน้อยลงครับ”

นักเรียนคนที่ 8 “ความชี้เกี้ยวครับ และก็ชอบออกไปตากปลาครับ ครั้งต่อไปจะไม่ชี้เกี้ยวครับ”

จากคำถามนี้ทำให้สมาชิกเห็นชัดเจนว่าวินัยต่อตนเองที่ต้องการพัฒนามีเรื่องใดบ้าง และจะจัดการกับอุปสรรคอย่างไร ผู้นำกลุ่มได้ให้สมาชิกกลุ่มได้ประเมินตนเอง (Evaluation) สมาชิกกลุ่มสามารถบอกได้ว่าการมีวินัยต่อตนเองนั้นดีต่อตนเอง และผู้อื่นอย่างไร และได้ร่วมกันวางแผน (Planning) เพื่อนำไปปฏิบัติในช่วงเวลาก่อนที่จะพบกันในครั้งหน้า

ในขั้นยุติกลุ่ม ผู้นำกลุ่มได้ชวนให้สมาชิกกลุ่มร่วมกันสรุปถึงสิ่งที่ได้รับจากการให้คำปรึกษาในกลุ่มในครั้งนี้ และเน้นย้ำความสำคัญในการรับผิดชอบของการปฏิบัติตามแผนที่สมาชิกได้วางไว้ รวมถึงการรักษาความลับภายในกลุ่ม ซึ่งที่ผ่านมามีสมาชิกได้แบ่งปันว่าปฏิบัติตามได้เป็นอย่างดี สิ่งที่ผู้นำกลุ่มสังเกตได้จากกรให้คำปรึกษาในกลุ่มในครั้งนี้ คือ สมาชิกทุกคนสนุกกับกิจกรรม ให้ความสนใจ และให้ร่วมมือในการแสดงความคิดเห็นมากกว่า 2 ครั้งที่ผ่านมา จากนั้นได้ให้สมาชิกให้คะแนนและบอกถึงความรู้สึกต่อการให้คำปรึกษาในครั้งนี้ซึ่งคะแนนที่สมาชิกให้มีดังนี้ 10 คะแนน จำนวน 7 คน และ 9 คะแนนจำนวน 1 คน จากนั้นผู้นำกลุ่มได้เปิดโอกาสให้ซักถาม และนัดหมายวันเวลาในการให้คำปรึกษาในกลุ่มครั้งต่อไป

ครั้งที่ 4 การยอมรับข้อผิดพลาด

การให้คำปรึกษากลุ่มในครั้งนี้ เป็นองค์ประกอบของความรับผิดชอบต่อสังคมในเรื่อง การยอมรับข้อผิดพลาด มีวัตถุประสงค์เพื่อให้สมาชิกได้เห็นถึงความสำคัญ และบอกถึงพฤติกรรม การยอมรับข้อผิดพลาด รวมทั้งสามารถวางแผนเพื่อพัฒนาตนเองได้ ในขั้นเริ่มต้นกลุ่มผู้นำกลุ่มได้ ถามถึงการการปฏิบัติตามแผนที่ได้วางไว้ในครั้งก่อน ในครั้งนี้พบว่าสมาชิกปฏิบัติได้ดีขึ้นกว่าครั้ง ก่อน มีเพียงบางครั้งเท่านั้นที่ยังพบอุปสรรคทำให้ไม่สามารถปฏิบัติตามแผนที่วางไว้ได้ ผู้นำกลุ่ม ได้กล่าวชื่นชม และได้ให้กำลังใจกับสมาชิก เพื่อให้สมาชิกได้มีกำลังใจปฏิบัติต่อไป

ขั้นดำเนินการ ผู้นำกลุ่มได้ให้ความหมายของการยอมรับข้อผิดพลาด จากนั้นให้สมาชิกได้ นึกย้อนถึงเหตุการณ์ที่ผ่านมา และแบ่งปันประสบการณ์ให้กับสมาชิกกลุ่มได้ฟังกัน มีดังนี้

นักเรียนคนที่ 1 “ผมชอบขี่จักรยานครับ แล้วแม่จะชอบเตือนผมว่าให้ขี่จักรยานเบา ๆ ชี่ดี ๆ ระวัง รถด้วย ต้องเบรคด้วย แล้ววันนั้นผมขี่จักรยานมาเร็วมากเลยครู แล้วก็มอมอเตอร์ไซด์เลยมาชนเลย ครู ตอนนั้นรถจักรยานและมอเตอร์ไซด์ก็ทับผม พี่คนขับก็มาช่วยยกรถออก เค้าจะพาผมไปล้าง แผล แต่ผมไม่ไป แล้วผมก็ไม่กล้าบอกแม่ แล้วผมก็กลับบ้านไป แล้วเพื่อนผมก็ตามกลับไปเล่าให้ แม่ผมฟัง แม่ก็ว่าผมว่าเห็นไหมบอกแล้วว่าให้ชี่ดี ๆ ระวัง ๆ แล้วผมก็ฟัง ๆ แม่พูดไป / ความ ผิดพลาดของผมคือไม่เชื่อฟังแม่ครับ ผลที่เกิดขึ้นคือเจ็บตัวครับ”

นักเรียนคนที่ 2 “เวลาปั่นจักรยานครับครู แม่บอกให้ปั่นเบา ๆ แล้ววันนั้นผมปั่นไปโดนรถเค้าครับ แล้วเจ้าของบ้านเค้าก็ออกมา แล้วบอกว่าให้ไปเรียกแม่มาครับ ผมก็ไปเรียกแม่มา และแม่ก็ดุผมว่า ผมบอกว่า บอกแล้วให้ใหม่ให้ปั่นเบา ๆ ให้เบรค แล้วผมก็เจ็บบ ผมก็ไม่เถียงครับ / ตอนนั้นรู้สึกว่ สมควรโดนดุครับ”

นักเรียนคนที่ 3 “ตอนนั้นอายุประมาณ 5-6 ขวบ ตอนปิดเทอมย้ายไปอยู่กับย่าที่ต่างจังหวัด เวลาจะไปเล่นสนามเด็กเล่นต้องข้ามถนนคะ แม่บอกว่าถ้าข้ามไปเล่นให้ระวังรถด้วย แล้วที่นี้หนู ข้ามถนนไปแล้วรถมันขับมาชน ตอนนั้นไม่ได้เดินข้ามถนนด้วย หนูวิ่งตามเพื่อนไม่ได้มองเลยคะ โดนรถชนเสร็จลุกขึ้นมาแล้วก็บอกว่า ไม่เป็นไรคะ แล้วก็เลือดกำเดาก็ไหล แล้วก็วิ่งไปบอกแม่ ตอน นั้นมันไม่รู้รู้สึกเจ็บอะไรเลยคะ แต่ตัวถลอกไปหมดเลยครู แล้วก็วิ่งไปบอกแม่ว่า แม่หนูโดนรถชน แม่ก็วิ่งออกมาหน้าบ้านแล้วก็เจอรถมอเตอร์ไซด์จอดรออยู่ แล้วเค้าก็พาไป โรงพยาบาลคะ / ความ ผิดพลาดคือไม่ฟังแม่ แม่บอกว่าข้ามถนนให้ดูรถก่อน”

นักเรียนคนที่ 4 “ก็วันนั้นที่บ้านวางเงินเอาไว้ให้ แล้วที่บ้านก็บอกว่าให้หนูไปหยิบเงินด้วยแล้วก็อย่าลืมเอาไปโรงเรียน แต่ก็ไม่ฟังค่ะ พอไปถึงโรงเรียนเพิ่งนึกขึ้นได้ว่าลืมเอาเงินมา ที่บ้านก็เลยต้องไปเอามาให้ค่ะ”

นักเรียนคนที่ 5 “ตอนนั้นย่าบอกว่าห้ามไปเล่นแถว ๆ ตรงที่เค้าปลูกต้นไม้ไว้เยอะ ๆ นะ เดี่ยวโดนอะไรบาด ผมก็ไม่เชื่อ ผมก็ไปเดินเล่นตรงนั้น ผมเจอมีดโกน ผมไม่รู้คิดอะไรครู่ ผมปาดไปที่มือ ตอนนี้อย่างเป็นแผลอยู่เลย ตอนนั้น ป. 2 ตอนนั้นตกใจรู้สึกสั่น หนาว ๆ หากกระดาศเซ็ด แล้วเดินกลับบ้านแบบไม่ให้ย่าเห็นเลยครู ผมก็เดินหยิบกระดาศไปงานเอามาเซ็ดแผล แล้วย่าก็เห็น ย่าก็ถามว่าไปโดนอะไรมา ผมก็บอกว่าโดนมีดบาด ย่าก็ด่าผมใหญ่เลย ผมก็ซึมเงียบ แล้วย่าก็พาไปหาหมอ”

นักเรียนคนที่ 6 “ครูครับตอนนั้นเป็นกีฬา อบต. ครับผมก็กลับต่างจังหวัด ทุกวันเลยครับผมจะไม่ค่อยกินข้าว กินแต่น้ำอัดลม พอตกเย็นผมรู้สึกเวียนหัวผมก็ไปอ้วก แต่ก่อนนั้นพ่อก็เตือนไว้แล้วว่าอย่ากินน้ำอัดลม ต้องกินข้าวเยอะ ๆ ผมก็ไปโรงพยาบาล ตอนนั้นอ้วกเป็นเลือดหมอบอกกับพ่อว่าพาไปส่งโรงพยาบาลในเมืองดีไหมเพราะว่าอ้วกเป็นเลือดแล้ว แต่ขอการรักษาอาการดูก่อนถ้าพุงนี้ไม่หายก็ค่อยย้ายโรงพยาบาล แล้วหมอก็ไปหยิบสายยางมาแทงเข้าไปในจุก แล้วเค้าก็ดูของในกระเพาะออกมาหมดเลยครับ แล้วเค้าก็เอาน้ำเกลือมาล้างกระเพาะผม ตอนญาติ ๆ มาเยี่ยมผมพ่อก็มาด้วย บอกผมว่าก็เตือนแล้วไม่ฟัง กินน้ำอัดลมเองช่วยไม่ได้ไม่ยอมกินข้าว นี่คือสาเหตุความผิดพลาดของผมคือไม่ยอมเชื่อฟังพ่อว่ากินแต่น้ำอัดลม ไม่ยอมกินข้าว”

นักเรียนคนที่ 7 “แม่ชอบบอกว่าให้ผมใส่รองเท้าเวลาเดินออกไปไหน แล้ววันนั้นผมเดินเข้าไปในป่าครับครู โดนแก้วแทงเข้าไปในเท้า แล้วที่นี้พี่ผมก็มา ผมก็บอกพี่ว่าผมโดนอะไรแทงก็ไม่รู้ แล้วเค้าก็มาอุ้มผมไปเลือดก็หยดเป็นทางครับ แล้วก็ไปโรงพยาบาลครับ ข้อผิดพลาดของผมคือไม่ยอมฟังพ่อแม่ที่ต้องใส่รองเท้าเวลาเดินไปข้างนอกครับ”

นักเรียนคนที่ 8 “ย่าห้ามว่าอย่าไปเล่นน้ำครับ ผมก็ไม่ฟังครับก็ไปเล่นน้ำ เล่นทั้งวันเลยครับครู แล้วก็วันหนึ่งมีก่อสร้างครับเค้ากินเหล้ากัน แล้วพวกผมก็ยังไปเล่นกันครับ และเค้าก็ไม่โทษอะไรก็ไม่รู้ครับเค้าก็เอาแก้วปาครับ แล้วก็โดนผมตรงนี้ (บริเวณคอ) ผมเย็บไป 3 เข็ม หมอบอกว่าเฉียดหลอดลมไปนิดเดียว เกือบตายครับ ความผิดพลาดของผมในวันนี้คือ ไม่ฟังย่าครับ”

จากนั้นผู้นำกลุ่มนำสมาชิกเข้าสู่กระบวนการ WDEP โดยการสำรวจความต้องการของสมาชิก (Wants) โดยใช้คำถามที่เชื่อมโยงกับประสบการณ์ที่สมาชิกได้แบ่งปันกันก่อนหน้านี้ เมื่อ

สำรวจแนวทางการปฏิบัติ (Direction and Doing) พบว่าสมาชิกเลือกการแก้ไขข้อผิดพลาดในวิธีการที่ต่างจากเดิมที่ผ่านมา เพื่อไม่ให้เกิดเหตุการณ์เดิมซ้ำอีก จากนั้นผู้นำกลุ่มได้ให้สมาชิกได้ประเมินตนเอง (Evaluation) ว่าการยอมรับข้อผิดพลาดนั้นมีผลดีต่อตนเอง และคนรอบข้างอย่างไร จากนั้นสมาชิกได้ร่วมกันวางแผน (Planning) เพื่อพัฒนาการยอมรับข้อผิดพลาด โดยมีการวางแผนดังนี้

นักเรียนคนที่ 1 “ผมจะไม่เล่นน้ำอีก และจะไม่ขี่จักรยานเร็ว”

นักเรียนคนที่ 2 “ระมัดระวังให้มากขึ้น”

นักเรียนคนที่ 3 “เวลาแม่ห้ามอะไรจะเชื่อฟังรับฟัง และไม่เถียง”

นักเรียนคนที่ 4 “ฟังที่บ้านทุกครั้ง และทำตามที่บ้านสั่ง”

นักเรียนคนที่ 5 “ไม่โกหก และยอมรับความผิด”

นักเรียนคนที่ 6 “จะยอมรับเมื่อเจอเหตุการณ์ที่เราเจอกับตัวเอง และหนักใจ”

นักเรียนคนที่ 7 “จะเชื่อฟังพ่อแม่ และใส่รองเท้าเวลาไปเล่น หรือออกไปไหน”

นักเรียนคนที่ 8 “ไม่อยากเล่นน้ำต้องห้ามตัวเองให้อยู่ถึงเพื่อนจะบอกว่าป๊อด ก็จะไม่เล่น”

ในชั้นยุติกลุ่ม ผู้นำกลุ่มได้ชวนให้สมาชิกกลุ่มร่วมกันสรุปถึงสิ่งที่ได้รับจากการให้คำปรึกษาในกลุ่มในครั้งนี้ และเน้นย้ำความสำคัญในการรับผิดชอบของการปฏิบัติตามแผนที่สมาชิกได้วางไว้ รวมถึงการรักษาความลับภายในกลุ่ม สิ่งที่ผู้นำกลุ่มสังเกตได้จากการให้คำปรึกษาในกลุ่มในครั้งนี้ คือ สมาชิกมีความไว้วางใจภายในกลุ่มมากขึ้น ให้ความร่วมมือในการแบ่งปันประสบการณ์โดยเฉพาะในด้านลบของตนเองให้กับสมาชิกกลุ่มได้ฟัง จากนั้นได้ให้สมาชิกให้คะแนนและบอกถึงความรู้สึกต่อการให้คำปรึกษาในครั้งนี้ซึ่งคะแนนที่สมาชิกให้อยู่ในช่วง 9-10 คะแนน จากนั้นผู้นำกลุ่มได้เปิดโอกาสให้ซักถามข้อสงสัยต่าง ๆ รวมถึงให้สมาชิกได้ให้กำลังใจกันและกันในการที่จะไปปฏิบัติตามแผนที่วางไว้ และนัดหมายวันเวลาในการให้คำปรึกษาครั้งต่อไป

ครั้งที่ 5 การมีสัมมาคารวะ

การมีสัมมาคารวะ เป็นหนึ่งในองค์ประกอบความรับผิดชอบต่อสังคม คือ การมีกิริยา และวาจาที่สุภาพเหมาะสมต่อผู้อื่น และโอกาสต่าง ๆ ในการให้คำปรึกษากลุ่มในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อให้สมาชิกได้ตระหนักถึงความสำคัญของการมีสัมมาคารวะ และวางแผนเพื่อพัฒนาการมีสัมมาคารวะของตนเองได้ ในขั้นเริ่มต้นกลุ่ม ผู้นำกลุ่มได้กล่าวทักทายสมาชิก และทบทวนถึงการให้คำปรึกษากลุ่มในครั้งที่ผ่านมา จากนั้นได้สอบถามสมาชิกถึงการปฏิบัติตามแผนที่วางไว้ พบว่ามีสมาชิก 6 คนปฏิบัติได้ สมาชิก 2 ยังไม่ได้ปฏิบัติ โดยอุปสรรคที่เกิดขึ้น คือ ยังไม่เจอเหตุการณ์นั้น และยังชินกับพฤติกรรมเดิม แต่สมาชิกทั้ง 2 คนยืนยันและมีความตั้งใจที่จะทำให้ได้ ผู้นำกลุ่มกล่าวขอบคุณ และให้กำลังใจสมาชิกในการปฏิบัติตามแผนการที่วางไว้ต่อไป จากนั้นผู้นำกลุ่มได้ชี้แจงวัตถุประสงค์ของการให้คำปรึกษากลุ่มในครั้งนี้ให้กับสมาชิก

ขั้นดำเนินการ ผู้นำกลุ่มได้ให้สมาชิกอ่านพระราชดำรัสของในหลวงรัชกาลที่ 9 ในสมุดประจำตัว และให้สมาชิกร่วมกันแสดงความคิดเห็นว่า สัมมาคารวะมีความหมายและความสำคัญอย่างไร พฤติกรรมใดบ้างที่เรียกว่าการมีสัมมาคารวะ เพื่อเชื่อมโยงเรื่องที่อ่านกับพฤติกรรมของสมาชิกกลุ่ม จากนั้นผู้นำกลุ่มใช้คำถามเพื่อสำรวจความต้องการ (Wants) พฤติกรรมของสมาชิกที่ต้องการพัฒนา คำตอบของสมาชิกมีดังนี้

นักเรียนคนที่ 1 “พูดมีหางเสียง และก็ไม่พูดคำหยาบ”

นักเรียนคนที่ 2 “การไหว้รุ่นพี่ครับ”

นักเรียนคนที่ 3 “เดินผ่านผู้ใหญ่ไม่ก้มหัว และก็ไม่พูดไม่มีหางเสียงครับ”

นักเรียนคนที่ 4 “พูดเพราะทักทายกันแบบสุภาพครับ กับเพื่อน ปกติจะพูดคำหยาบทักทายเพื่อนครับ”

นักเรียนคนที่ 5 “ถ้าเดินผ่านผู้ใหญ่ต้องก้มหัว และไม่พูดคำหยาบครับ”

นักเรียนคนที่ 6 “การพูดมีหางเสียงกับคุณครูหรือผู้ใหญ่ที่มีอายุมากกว่าค่ะ”

นักเรียนคนที่ 7 “พูดจาไพเราะ กับเพื่อนครับ”

นักเรียนคนที่ 8 “พูดจามีหางเสียงกับผู้ใหญ่ค่ะ”

จากนั้นผู้นำกลุ่มได้สำรวจแนวทางปฏิบัติ (Direction and Doing) ว่าในทุกครั้งที่ผ่านมา ได้ปฏิบัติตนไปอย่างไร โดยสมาชิกบันทึกลงสมุดและแบ่งปันกันภายในกลุ่ม จากนั้นให้สมาชิกกลุ่มได้ประเมินตนเอง (Evaluation) ว่าถ้าพัฒนาตนเองในเรื่องการมีสัมมาคารวะ จะเกิดผลอย่างไร คำตอบของสมาชิกมีดังนี้

นักเรียนคนที่ 1 “ไม่มีคนพูดคำหยาบใส่ ผู้ใหญ่เอ็นดูครับ”

นักเรียนคนที่ 2 “ก็จะมีผลดีต่อตนเอง จะมีคนไม่รังเกียจ และก็มีผลดีต่อคนข้าง ๆ มองว่าเด็กคนนี้มีสัมมาคารวะ”

นักเรียนคนที่ 3 “ผู้ใหญ่เอ็นดูครับ และก็ติดเป็นผลดีของตัวเอง คือติดเป็นนิสัยครับ”

นักเรียนคนที่ 4 “การพูดอาจทำให้เรามีมารยาทมากขึ้น และการทักทายแบบสุภาพคือ ผู้ใหญ่เค้าจะดูว่าเราเป็นคนมีมารยาทครับ”

นักเรียนคนที่ 5 “จะมีคนรัก ไม่มีคนเกลียดครับ ผู้ใหญ่จะรู้สึกเอ็นดูด้วยครับ”

นักเรียนคนที่ 6 “เกิดผลดี คือที่บ้านเห็นว่ามีสัมมาคารวะ และผู้ใหญ่อยากคุยด้วยค่ะ”

นักเรียนคนที่ 7 “อืม เพื่อนอยากคุยกับเรามากขึ้นครับ”

นักเรียนคนที่ 8 “เป็นคนมีมารยาทพูดจาดีมีหางเสียง ผู้ใหญ่ก็จะรักเรา”

จากนั้นให้สมาชิกวางแผน (Planning) ที่จะพัฒนาการมีสัมมาคารวะของตนเองโดยบันทึกลงสมุดประจำตัวและแบ่งปันให้สมาชิกกลุ่มฟัง โดยผู้นำกลุ่มเน้นย้ำว่าต้องเป็นแผนที่ไม่ยากจนเกินไป และสามารถปฏิบัติได้จริงในชีวิตประจำวัน

ในชั้นยุติกลุ่ม ผู้นำกลุ่มได้ให้สมาชิกได้ร่วมกันสรุปสิ่งที่ได้รับจากการให้คำปรึกษากลุ่มในครั้ง นี้ จากนั้นให้สมาชิกได้ให้กำลังใจกันและกัน สำหรับแผนการพัฒนาที่วางไว้ จากนั้นผู้นำกลุ่มได้ขอให้สมาชิกให้คะแนนการให้คำปรึกษากลุ่มในครั้ง นี้ สมาชิกกลุ่มได้ให้คะแนน 10 คะแนน เหตุผลที่สมาชิกให้ เช่น มีประโยชน์ ได้เห็นว่าตนเองต้องพัฒนาเรื่องใด ได้กำลังใจที่จะปฏิบัติตามแผน และคิดว่าพัฒนาแล้วจะส่งผลดีต่อตนเอง และคนรอบข้าง จากนั้นผู้นำกลุ่มได้เปิดโอกาสให้ซักถามข้อสงสัยต่าง ๆ ผู้นำกลุ่มเน้นย้ำกับสมาชิกกลุ่มถึงการรักษาความลับภายในกลุ่ม และนัดหมายวันเวลาในการให้คำปรึกษากลุ่มครั้งต่อไป

ครั้งที่ 6 ความมุ่งมั่นในการปฏิบัติ

ความมุ่งมั่นในการปฏิบัติ คือ ความตั้งใจในการปฏิบัติตนเองให้ถูกต้องตามระเบียบของสังคม โดยการลงมือปฏิบัติตามเป้าหมายที่ตั้งใจไว้ ทั้งต่อตนเองและสังคม ทำตามข้อตกลงที่กำหนด และไม่หวั่นไหวกับอุปสรรคที่อาจจะเกิดขึ้น มีวัตถุประสงค์เพื่อให้สมาชิกได้ตระหนักถึงความสำคัญ และสามารถวางแผนการพัฒนาความมุ่งมั่นในการปฏิบัติของตนเองได้

ขั้นเริ่มต้น ผู้นำกลุ่มได้กล่าวทักทายต้อนรับสมาชิกกลุ่ม พบว่าบรรยากาศในกลุ่มสมาชิกมีความกระตือรือร้นช่วยกันเตือนสมาชิกด้วยกันเองให้หนึ่งประจำที่เพื่อเริ่มกิจกรรมกลุ่ม สมาชิกสังเกตเห็นว่าผู้นำกลุ่มได้นำ Notebook มาด้วย จึงให้ความสนใจ และต้องการทราบว่าวันนี้จะมีกิจกรรมอะไรบ้าง ผู้นำกลุ่มได้ขอให้สมาชิกได้ทบทวนข้อตกลงทั้ง 4 ข้อ จากนั้นได้สอบถามสมาชิกถึงแผนการที่ผ่านมา พบว่าสมาชิกได้พยายามปฏิบัติตามแผนที่วางไว้ มีสมาชิก 1 คนไม่สามารถปฏิบัติได้ โดยให้เหตุผลว่า เขิน จึงไม่กล้าทำออกไป และสมาชิกอีก 1 คน ปฏิบัติไม่ได้เป็นบางครั้ง เพราะถูกเพื่อนกวนจนทำให้โกรธจึงพูดคำไม่สุภาพออกไป ผู้นำกลุ่มกล่าวขอบคุณสมาชิกที่แบ่งปันด้วยความซื่อสัตย์ ตรงไปตรงมา และได้ให้กำลังใจกับสมาชิกเพื่อให้ปฏิบัติตามแผนได้ต่อไป

ขั้นดำเนินการ ผู้นำกลุ่มได้ให้ความหมายของความมุ่งมั่นในการปฏิบัติ และให้สมาชิกได้ดูภาพตัวละครจากภาพยนตร์แอนิเมชันเรื่องก้านกล้วย พร้อมเล่าถึงเรื่องราวความเป็นมาของก้านกล้วยว่ามีความมุ่งมั่นอย่างไร และประสบความสำเร็จอย่างไร จากนั้นผู้นำกลุ่มได้เสริมด้วยการเปิดตัวอย่างภาพยนตร์ให้สมาชิกได้ดู จากนั้นสมาชิกได้สลับกันเล่าเรื่องราวจากภาพยนตร์ดังกล่าวเพราะสมาชิกได้เคยดูภาพยนตร์เรื่องนี้มาก่อน ผู้นำกลุ่มได้ขอให้สมาชิกเล่าเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นกับตนเอง และร่วมสนทนาแลกเปลี่ยนกันภายในกลุ่ม ในเรื่องความมุ่งมั่น และเป้าหมายว่าเป็นอย่างไร และความสำเร็จนั้นมีความสำคัญต่อเราอย่างไร

นักเรียนคนที่ 1 “ทำการบ้านให้เสร็จค่ะ คือครูให้การบ้านไปแล้ว หนูง่วงแล้วเพราะว่าเล่นโทรศัพท์ เลยขี้เกียจทำ แล้วมาคิดดูอีกทีว่าถ้าไม่ทำโดนทำโทษแน่ ก็เลยต้องทำให้เสร็จ ประมาณเที่ยงคืนถึงจะได้นอน”

นักเรียนคนที่ 2 “คือผมมีความฝันครับ ฝันอยากเป็นนักฟุตบอล ผมก็ฝึกฝนไปเรื่อย ๆ แต่ก็โดนเพื่อน รุ้ร่อนดูถูกว่าฝึกไปก็ไม่ได้เก่งอะไร ฝีมือก็เท่าเดิม ใหนบอกว่าเก่งไม่เห็นเก่งเลย จะซ้อม

ไปทำไมเสียแรงเปล่า ที่นี้ผมเลยล้มเลิกความตั้งใจไม่ฝึกเลยครับ เพราะคิดว่าซ่อมไปเราคงเก่งขึ้น แต่พวกเค้าคงไม่เห็นครับ แต่พอมีเวลาผมก็ไปแอบซ่อมที่ดาตฟ้าครับไม่ให้ใครเห็นครับ”

นักเรียนคนที่ 3 “เคยคิดว่าจะเก็บเงินให้ได้ครับ 5000 บาทครับ แต่เพื่อนชอบชวนไปข้างนอกแต่ผมพยายามปฏิเสธไปหลายครั้งแล้ว แต่เค้าก็ชวนเรื่อย ๆ แล้วผมก็ห้ามใจตัวเองไม่ได้ เลยออกไปข้างนอกโดยใช้เงินที่เก็บไว้ แต่ผมก็คิดจะเก็บอีกครั้งหนึ่งครับ”

นักเรียนคนที่ 4 “ผมพยายามว่าจะพับกระดาษที่เราไม่เคยพับมา จะพับให้ได้ครับ ผมหาวิธีพับจาก Youtube ครับ พับไปพับมาก็พับสำเร็จครับ”

นักเรียนคนที่ 5 “พยายามยกล้อจักรยานครับครู ซึ่งจักรยานล้อเดียว ยกล้อหน้าแล้วปั่นไปด้วยให้นาน ๆ ครับ ผมฝึกอยู่ 1 ปี สุดท้ายก็ทำได้ครับแต่ยังไปไม่ได้ไม่ไกลครับ”

นักเรียนคนที่ 6 “ผมตั้งเป้าว่าจะเก็บเงินซื้อของเล่นครับ เป็นหุ่นยนต์ทรานฟอร์มเมอร์ ประมาณ 250 บาทครับครู ผมก็เก็บไปเรื่อย ๆ แต่ก็มีอุปสรรคครับคือ ผมหิวขนมมาก แต่ก็พยายามห้ามใจครับแต่บางครั้งก็ทำไม่ได้ครับ พอวันหนึ่งผมเก็บเงินได้ กำลังเดินไปซื้อ แม่เค้าก็บอกว่าหมดแล้วผมเข้าทรูดเลยครู ผมอุตส่าห์เก็บตั้งตั้งนาน และผมก็ไปซื้อเลโก้มาครู ได้เยอะกว่าเดิมด้วยในราคาเดียวกันครับ” สมาชิกเล่าด้วยอาการตื่นเต้น

นักเรียนคนที่ 7 “จะพยายามนอนเร็วค่ะ แต่หนูชอบเล่นโทรศัพท์ คือแบบว่าเวลาจะมีอะไรก็เดี๋ยวค่อยทำค่ะ และก็จะเล่นโทรศัพท์ไปเรื่อย ๆ จนมันตึกค่ะแล้วค่อยนอน แต่ก็มีบ่อย ๆ ที่พยายามห้ามตัวเองเล่นโทรศัพท์แล้วเข้านอนเร็วได้ค่ะ เพราะว่าต้องไปโรงเรียนเลยต้องรีบนอนค่ะ”

นักเรียนคนที่ 8 “จะเก็บเงินครับ เก็บให้ได้ 5000 ครับเพื่อซื้อโทรศัพท์ใหม่ ตอนนี้เก็บมาได้ 2 เดือนกว่าครับ แต่ว่ายังไม่ครบ บางวันก็เก็บไม่ได้เพราะบางวันต้องซื้อสมุด บางทีก็อยากกินขนมครับเลยไปซื้อกินหมด แต่ผมตั้งใจว่าจะเก็บต่อไปวันละ 10 บาทครับ” จากนั้นผู้นำกลุ่มได้ได้สำรวจความต้องการ (Wants) โดยใช้คำถามว่า การปฏิบัติตามข้อตกลงในห้องเรียนเรื่องใดเป็นเรื่องที่ยากสำหรับสมาชิก โดยคำตอบของสมาชิกมีอยู่ด้วยกัน 2 ประเด็นคือ ประเด็นแรกเป็นข้อตกลงเรื่องต้องไม่คุยกันในขณะที่กำลังเรียนอยู่ ประเด็นต่อมา คือ ต้องไม่ทานขนมในห้องเรียน จากนั้นได้ให้สมาชิกได้สำรวจแนวทางปฏิบัติ (Direction and Doing) โดยให้สมาชิกได้บันทึกลงในสมุดประจำตัว และแบ่งปันกันทีละคน ตามด้วยการประเมินตนเอง (Evaluation) ตามประเด็นที่

สมาชิกได้แบ่งปันมา ผู้นำกลุ่มให้สมาชิกบันทึกลงในสมุดประจำตัว และแบ่งปันกับสมาชิกกลุ่ม จากนั้นให้สมาชิกวางแผน (Planning) ที่จะพัฒนาความมุ่งมั่นในการปฏิบัติของตนเองโดยบันทึกลงในสมุดประจำตัวและแบ่งปันให้สมาชิกกลุ่มฟัง โดยผู้นำกลุ่มเน้นย้ำว่าต้องเป็นแผนที่ไม่ยากจนเกินไป และสามารถปฏิบัติได้จริงในชีวิตประจำวัน

ในขั้นยุติกลุ่ม ผู้นำกลุ่มได้ให้สมาชิกได้ร่วมกันสรุปสิ่งที่ได้รับจากการให้คำปรึกษากลุ่มในครั้ง นี้ จากนั้นให้ผู้นำกลุ่ม และสมาชิกได้ให้กำลังใจกันและกัน สำหรับแผนการพัฒนาที่วางไว้ จากนั้นผู้นำกลุ่มได้ขอให้สมาชิกให้คะแนนการให้คำปรึกษากลุ่มในครั้ง นี้ สมาชิกกลุ่มได้ให้คะแนน 10 คะแนน จากนั้นผู้นำกลุ่มได้เปิดโอกาสให้ซักถามข้อสงสัยต่าง ๆ ผู้นำกลุ่มเน้นย้ำกับสมาชิกกลุ่มถึงการรักษาความลับภายในกลุ่ม ผู้นำกลุ่มกล่าวขอบคุณสมาชิก และนัดหมายวันเวลาในการให้คำปรึกษากลุ่มครั้งต่อไป

ครั้งที่ 7 ความมุ่งมั่นในการปฏิบัติ (ต่อ)

การให้คำปรึกษากลุ่มในครั้ง นี้ยังคงอยู่ในเรื่องของความมุ่งมั่นในการปฏิบัติ คือ ความตั้งใจในการปฏิบัติตนเองให้ถูกต้องตามระเบียบของสังคม โดยการลงมือปฏิบัติตามเป้าหมายที่ตั้งใจไว้ ทั้งต่อตนเองและสังคม ทำตามข้อตกลงที่กำหนด และไม่หวั่นไหวกับอุปสรรคที่อาจจะเกิดขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้สมาชิกได้ตระหนักถึงความสำคัญของความมุ่งมั่นในการปฏิบัติ สามารถค้นหาความต้องการ สำรวจแนวทาง ประเมินตนเอง และวางแผนการพัฒนาความมุ่งมั่นในการปฏิบัติของตนเองได้

ขั้นเริ่มต้น ผู้นำกลุ่มได้กล่าวทักทายต้อนรับสมาชิกกลุ่ม และได้ขอให้สมาชิกได้ทบทวนข้อตกลงที่ได้ตั้งไว้ร่วมกัน จากนั้นได้สอบถามสมาชิกถึงแผนการที่ผ่านมา พบว่าสมาชิกได้พยายามปฏิบัติตามแผนที่วางไว้ แต่มีบางครั้งที่ไม่สามารถปฏิบัติได้ โดยให้เหตุผลว่าลืมเพราะเกิดความเคยชิน แต่เมื่อนึกขึ้นได้สมาชิกก็พยายามปฏิบัติตามแผนที่วางไว้ ผู้นำกลุ่มกล่าวขอบคุณสมาชิกที่แบ่งปันด้วยความซื่อสัตย์ ตามความเป็นจริง ผู้นำกลุ่มให้กำลังใจกับสมาชิก และขอให้สมาชิกปฏิบัติตามแผนที่วางไว้ต่อไป

ขั้นดำเนินการ ผู้นำกลุ่มได้ขอให้สมาชิกนึกถึงเพลงที่ตนเองชอบ เป็นเพลงที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับความมุ่งมั่นในการปฏิบัติ ซึ่งได้ชื่อเพลงดังนี้ เพลง “เรารักแก” ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับความมุ่งมั่นในการดูแลคนที่ตนเองรัก เพลง “ถึงแม้ว่าฉันจะไม่ได้ครอบครอง” มีเนื้อหาเกี่ยวกับความ

พยายามที่จะให้คนที่ตนเองแอบรักนั้นหันมาสนใจ” เพลง “ต่อให้โลกสลาย” มีเนื้อหาเกี่ยวกับความมุ่งมั่นที่จะรักคน ๆ เดียวไม่ว่าจะเกิดอะไรขึ้นก็ตามจะไม่มีวันเปลี่ยนแปลง เพลง “คสช” มีเนื้อหาเกี่ยวกับให้คำสัญญาที่มุ่งมั่นจะทำให้ประเทศพัฒนา จากนั้นผู้นำกลุ่มได้นำเพลง “แสงสุดท้าย” มาเปิดให้สมาชิกฟัง มีเนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องของชีวิตคนที่มีอุปสรรค แต่ก็เตือนตัวเองในขณะเดียวกันว่าทุกความผิดพลาดนั้นคือบทเรียนสำคัญของชีวิต ถ้าเรามีเป้าหมายแม้จะเป็นเพียงแสงเล็ก ๆ หากใจที่มั่นคง มุ่งมั่น ไม่ยอมแพ้ต่ออุปสรรค เราไปก้าวไปจนถึงแสงสุดท้ายแห่งปลายทางนั่นเอง จากนั้นผู้นำกลุ่มได้นำสมาชิกเข้าสู่กระบวนการ WDEP สัมผัสความต้องการ (Wants) โดยเลือกประเด็นสังคมภายนอกโรงเรียน ที่สามารถพบเจอได้ในชีวิตประจำวัน คือการข้ามถนนโดยใช้ทางม้าลาย หรือสะพานลอย จากนั้นให้สมาชิกสำรวจแนวทางปฏิบัติ (Direction and Doing) จากประเด็นเดิม ต่อมาเป็นการประเมินตนเอง (Evaluation) สมาชิกกลุ่มกล่าวว่า

นักเรียนคนที่ 1 “ตัวเราปลอดภัย และไม่อันตรายต่อตนเองครับ และดีต่อผู้อื่นคือเขาไม่ต้องระวังเบรกรถกะทันหัน และลดการเสี่ยงการเกิดอุบัติเหตุครับ อาจเสียค่าใช้จ่ายมากขึ้นด้วยครับ”

นักเรียนคนที่ 2 “ผลดีต่อตนเองคือไม่เกิดอันตรายต่อเรา ต่อผู้อื่นคือถ้าเราข้ามสะพานลอยก็จะไม่เกิดอุบัติเหตุครับ ถ้าเราไม่ข้ามสะพานลอยแล้วเขามาชนเรา เขาก็จะเสียค่ารักษาให้เราอีก”

นักเรียนคนที่ 3 “จะไม่โดนรถชน และตัวเราเองก็จะไม่บาดเจ็บ ผลดีต่อคนอื่น จะไม่เกิดอุบัติเหตุ และจะไม่มีคนเจ็บหรือเสียชีวิต

นักเรียนคนที่ 4 “เราจะไม่โดนรถชน ผลดีต่อผู้อื่นคือจะได้ไม่ต้องรบกวนคนอื่นคอยพาเราข้ามถนนค่ะ”

นักเรียนคนที่ 5 “ปลอดภัย ลดอุบัติเหตุได้ครับ ผลดีต่อคนรอบข้างคือ คนอื่นไม่ต้องเสียทรัพย์สินครับ”

นักเรียนคนที่ 6 “ข้อดีต่อตนเองก็จะปลอดภัย และไม่เจ็บตัว ส่วนผู้อื่นก็จะได้ไปทำงานเร็วขึ้นไม่ต้องคอยเบรกรถให้เราตอนเราข้ามถนน”

นักเรียนคนที่ 7 “ผลดีต่อตัวเองคือตัวเองไม่ต้องเจ็บตัวปลอดภัยครับ และก็ผลดีต่อผู้อื่นทรัพย์สินไม่เสียหายครับ และก็ไม่เดือดร้อนครับ”

นักเรียนคนที่ 8 “ผลดีคือทำให้ตัวเองมีความพยายามมากขึ้น และไม่เกิดอุบัติเหตุ คนอื่นไม่เสียเงิน ไม่เกิดอุบัติเหตุ คนที่บ้านก็จะไม่เป็นห่วงด้วย”

จากนั้นให้สมาชิกวางแผน (Planning) ที่จะพัฒนาการมีสัมมาคารวะของตนเองโดยบันทึกลงสมุดประจำตัวและแบ่งปันให้สมาชิกกลุ่มฟัง โดยผู้นำกลุ่มเน้นย้ำว่าต้องเป็นแผนที่ไม่ยากจนเกินไป และสามารถปฏิบัติได้จริงในชีวิตประจำวัน ซึ่งสมาชิกทุกคนวางแผนการปฏิบัติในประเด็นเดิม คือ การข้ามทางม้าลาย และสะพานลอย

ขั้นยุคิกลุ่ม ผู้นำกลุ่มได้ขอให้สมาชิกกลุ่มร่วมกันสรุปสิ่งที่ได้รับจากการให้คำปรึกษาในครั้งนี้ และขออาสาสมัครที่จะให้กำลังใจกับสมาชิกคนอื่น ๆ จากนั้นผู้นำกลุ่มได้ขอให้สมาชิกให้คะแนนการให้คำปรึกษากลุ่มในครั้งนี้ สมาชิกกลุ่มทุกคนได้ให้คะแนน 10 คะแนน เหตุผลที่สมาชิกให้ มีดังนี้

นักเรียนคนที่ 1 “เพราะได้มาพัฒนาตนเอง ได้อธิบายปัญหา ได้ฝึกอธิบายให้ละเอียด และเข้าใจที่สุดเท่าที่จะทำได้ครับ”

นักเรียนคนที่ 2 “สนุกครับ และก็ได้ฟังแผนของเพื่อน เมื่อเอาไปใช้กับตัวเองได้ครับ”

นักเรียนคนที่ 3 “ได้รู้ว่าเพื่อนจะมุ่งมั่นที่จะทำอะไรได้บ้าง”

นักเรียนคนที่ 4 “สนุก แล้วก็ได้มาวางแผนของตัวเองเพื่อจะได้พัฒนาค่ะ”

นักเรียนคนที่ 5 “สนุก ตลก ได้ความรู้ แล้วก็รู้ความคิดเห็นของเพื่อนครับ”

นักเรียนคนที่ 6 “สนุก และก็ได้พัฒนาตนเองค่ะ”

นักเรียนคนที่ 7 “ได้ความสนุกสนาน และก็รู้ว่าเพื่อนจะวางแผนยังไงครับ แล้วก็ได้นำเอาไปปฏิบัติในแบบของตัวเองครับ”

นักเรียนคนที่ 8 “มีความสนุก แล้วก็ฟังเพลงครับ”

จากนั้นผู้นำกลุ่มได้เปิดโอกาสให้ซักถามข้อสงสัยต่าง ๆ ผู้นำกลุ่มเน้นย้ำกับสมาชิกกลุ่มถึงการรักษาความลับภายในกลุ่ม และนัดหมายวันเวลาในการให้คำปรึกษากลุ่มครั้งต่อไป

ครั้งที่ 8 ยุติการให้คำปรึกษา

ในการให้คำปรึกษาในครั้งนี้เป็นครั้งสุดท้าย มีวัตถุประสงค์เพื่อให้สมาชิกสรุปสิ่งที่ได้จากกรให้คำปรึกษากลุ่ม สมาชิกแสดงความรู้สึก ความคิดเห็นต่อการเข้ารับกรให้คำปรึกษากลุ่มตั้งแต่ครั้งแรก และนำสิ่งที่ได้เรียนรู้เรื่องความรับผิดชอบต่อสังคมนำไปประยุกต์ใช้ได้ในชีวิตประจำวันได้ต่อไป

ขั้นเริ่มต้น ผู้นำกลุ่มกล่าวทักทายต้อนรับสมาชิก และได้ขอให้สมาชิกได้ทบทวนข้อตกลงที่ได้ตั้งไว้ร่วมกันทั้ง 4 ข้อ ผู้นำกลุ่มได้กล่าวขอบคุณสมาชิกที่ให้ความสำคัญในการปฏิบัติตามข้อตกลงอย่างเต็มที่ จากนั้นได้สอบถามสมาชิกถึงแผนการที่ผ่านมา พบว่าสมาชิกได้พยายามปฏิบัติตามแผนที่วางไว้ แต่มีบางครั้งที่ไม่สามารถปฏิบัติได้ โดยให้เหตุผลว่าบางครั้งเกิดจากความเคยชิน จึงทำให้ลืมไป และสมาชิกบางคนไม่มีโอกาสที่จะได้ปฏิบัติตามแผนที่วางไว้ ผู้นำกลุ่มกล่าวขอบคุณสมาชิกที่แบ่งปันร่วมกัน และให้กำลังใจกับสมาชิก และขอให้สมาชิกปฏิบัติตามแผนที่วางไว้ต่อไป

ขั้นดำเนินการ ชวนให้สมาชิกได้พูดคุยแสดงความรู้สึก และความคิดเห็นต่อการให้คำปรึกษากลุ่มตั้งแต่ครั้งแรกจนถึงครั้งนี้ ความผิดเห็นที่สมาชิกได้ให้ไว้มีดังนี้

นักเรียนคนที่ 1 “รู้สึกมีความสุขที่ได้มาอยู่กับเพื่อนที่ไม่ค่อยสนิทกันมาก่อน”

นักเรียนคนที่ 2 “รู้สึกดีค่ะ ที่ได้มาพัฒนา และปรับปรุงตัวเองในเรื่องต่าง ๆ”

นักเรียนคนที่ 3 “หนูรู้สึกสนุก และก็รู้สึกชอบ เพราะว่าเราได้เล่าสิ่งที่เราไม่เคยเล่าให้ใครฟังมาก่อน ได้ระบายค่ะ คิดว่ากิจกรรมกลุ่มแบบนี้ดีค่ะ เพราะว่าจะมีเด็กบางคนที่ไม่ชอบแสดงความคิดเห็น แต่จริง ๆ แล้วการแสดงความคิดเห็นก็ได้มีผลเสียอะไรค่ะ”

นักเรียนคนที่ 4 “รู้สึกมีความสุขครับ รู้สึกโล่งที่ได้เล่าความลับที่เก็บไว้ครับ และก็รู้สึกสนุกครับ เพราะว่าได้ทำกิจกรรมมีร้องเพลงด้วย และก็ได้ดูวิดีโอของก้านกล้วยด้วยครับ”

นักเรียนคนที่ 1 “รู้สึกดีครับ อยากให้มีกลุ่มแบบนี้ไปเรื่อย ๆ”

นักเรียนคนที่ 6 “รู้สึกดีครับที่ได้เข้ามาทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อนและคุณครู และก็รู้สึกดีที่ได้มาระบายความรู้สึกของตัวเอง ได้ระบายความในใจของตัวเองออกมาให้หมดจะได้ไม่ต้องเก็บไปคิด

ครับครู และก็ได้มาพัฒนาตัวเองแม้ว่าตัวเองจะไม่ได้พัฒนา 100% แต่อย่างน้อยก็ได้พัฒนาดังเอง ให้ดีขึ้นกว่าเดิม แต่ก็รู้สึกขอบคุณคุณครูมากครับที่ให้ผมได้พัฒนาตัวเองครับ”

นักเรียนคนที่ 7 “รู้สึกดีครับที่ได้บอกความลับที่ไม่เคยบอกกับใครมาก่อน มันรู้สึกได้ปลดปล่อย ครับ”

นักเรียนคนที่ 8 “รู้สึกดีครับที่ได้ปรับปรุงตัวเองในเรื่องที่เราไม่ค่อยได้ทำครับ คิดว่าอนาคตตัวเอง จะพัฒนาขึ้นครับ”

จากนั้นสมาชิกกลุ่มได้ตั้งคำถามกับสมาชิกถึงประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้าร่วมการให้คำปรึกษากลุ่มมีอะไรบ้าง และตนเองมีความเปลี่ยนแปลงอย่างไร คำตอบของสมาชิกมีดังนี้

นักเรียนคนที่ 1 “ประโยชน์ที่ได้คือ ได้ปรับปรุงครับ และก็ได้ว่าต้องทำยังไงถึงจะทำถูกต้อง การเปลี่ยนแปลงของตัวเองก็คือในเรื่องของการเดินข้ามถนน การก้มหัวเดินผ่านครู และก็การปั่นจักรยานอย่างระมัดระวังครับ”

นักเรียนคนที่ 2 “ประโยชน์ที่ได้รับก็คือ พัฒนาตัวเองมากขึ้น แล้วก็ปรับปรุงในเรื่องต่าง ๆ ที่ไม่ค่อยได้ทำคะ และส่วนการเปลี่ยนแปลงในทุก ๆ เรื่องคะเพราะว่าอาจจะไม่ได้เปลี่ยนแปลงมาก แต่ก็เปลี่ยนแปลงคะ เพราะว่าบางเรื่องเราอาจจะไม่ค่อยกล้าแสดงออกแต่ก็พยายามทำคะ”

นักเรียนคนที่ 3 “ตัวเองมีการเปลี่ยนแปลงตรงที่ว่าเราจะพูดจาอะไรก็มีคำลงท้ายด้วยคะ และก็เดินผ่านผู้ใหญ่ต้องก้มหัว และก็เรื่องการปรับเวลานอนด้วยคะ ประโยชน์คือกล้าแสดงออกมากขึ้นคะ”

นักเรียนคนที่ 4 “ประโยชน์ที่ได้รับก็คือ ทำให้เราเป็นคนที่มีชื่อเสียง ยอมรับความผิด และก็เป็นคนมีมารยาทครับ ส่วนความเปลี่ยนแปลงก็คือ พูดจาไม่หยาบคายครับ เวลาลงบันไดก็ไม่วิ่งแล้วครับ และก็ไม่เข้าไปเล่นแถวป่าอีกแล้วครับ”

นักเรียนคนที่ 5 “ตัวเองมีความเปลี่ยนแปลงเรื่องการข้ามถนนครับ มีมารยาทมากขึ้น เข้านอนไวขึ้น ประโยชน์ที่ได้รับคือ มีระเบียบในสังคมมากขึ้นครับ”

นักเรียนคนที่ 6 “ประโยชน์ที่ได้รับ ได้พัฒนาตัวเอง ได้ปรับปรุงตัวเองที่ไม่สามารถปรับปรุงได้ และก็มิเพื่อนมาคอยให้กำลังใจให้เราปรับแก้จนทำสำเร็จ ถึงแม้ว่าจะสำเร็จบ้างไม่สำเร็จบ้าง แต่ก็

ภูมิใจครับ และก็ดีที่ได้ทำ ดีกว่าไม่ได้ลองปรับปรุงอะไรเลย และก็ทำให้กำลังใจเพื่อน ๆ ทุกคน และก็ได้นำเรื่องของเพื่อนแต่ละคนมาปรับใช้กับตัวเองบ้างครับ มีความเปลี่ยนแปลงคือ มีความมุ่งมั่นที่จะตั้งใจทำอะไรแล้วก็ไปให้สุดครับ แล้วก็พยายามเอาความกลัวออกไปจากตัวเองมากที่สุดครับ เพื่อเอาความกล้าเข้ามารวบรวมในตัวเองครับ”

นักเรียนคนที่ 7 “ได้ปรับปรุงตัวเองครับ เช่น การนอนไวขึ้นครับ แต่ก่อนผมนอนดึก แต่เดี๋ยวนอนไวขึ้นครับ”

นักเรียนคนที่ 8 “ได้พัฒนาตัวเองครับในเรื่องที่ไม่ค่อยได้ทำ เช่น การข้ามถนนครับ การมีวินัย และมารยาทด้วยครับ ตอนนั้นก็เปลี่ยนแปลงคือไปไหนใส่รองเท้าตลอด นอนเร็วขึ้น และกินขนมในห้องเรียนน้อยลงครับ”

จากนั้นผู้นำให้สมาชิกเขียนประโยคให้กำลังใจซึ่งกันและกันสั้น ๆ ใส่การ์ดที่เตรียมไว้ให้ในสมุดประจำตัว แล้วส่งให้กับสมาชิกที่เขียนถึงได้เก็บไว้อ่านเพื่อเป็นกำลังใจในการทำตามเป้าหมายที่ได้ตั้งใจไว้ ให้สมาชิกได้อ่านการ์ดกำลังใจที่ได้รับมาแบ่งปันให้สมาชิกคนอื่น ๆ ได้ฟังดังนี้

นักเรียนคนที่ 1 “ขอให้ทำตามแผนให้ได้นะ เป็นกำลังใจให้นายทุกเรื่องนะ ขอให้ทำให้ได้นะ อาจจะยากแต่สู้ ๆ นะ สู้ ๆ ในสิ่งที่พยายาม สู้ ๆ นะ ปรับปรุงให้ได้นะ สู้ ๆ นะนายทำได้แน่ ขอให้สู้ ๆ ในสิ่งที่ตั้งใจเอาไว้ ทำต่อไปเรื่อย ๆ นะ”

นักเรียนคนที่ 2 “สู้ ๆ นะ เป็นกำลังใจให้เสมอนะ สู้ ๆ นะ เธอต้องทำได้แน่ ขอให้ทำตามแผนนะ ขอให้สู้ ๆ ในสิ่งที่พยายาม ขอให้สู้ ๆ นะ ตั้งใจทำในสิ่งที่ตั้งใจทำ ขอให้ปรับปรุงตัวเองไปเรื่อย ๆ สู้ ๆ นะ”

นักเรียนคนที่ 3 “สู้ ๆ นะเราเชื่อว่าเธอทำได้ รู้นะว่าพยายาม ขอให้ทำได้และพยายามทำให้ได้ ขอให้ปรับปรุงในเรื่องที่ยากปรับปรุงนะ ขอให้ตั้งใจในสิ่งที่ตัวเองทำ ทำต่อไปเรื่อย ๆ นะ ขอให้ทำตามแผนนะ”

นักเรียนคนที่ 4 “สู้ ๆ นะทำตามแผน เป็นกำลังใจให้ ที่เลือกกรอบนี้ให้เพราะว่าอยากให้มีควมว่างเริงตลอด แม้จะโดนเพื่อนล้อ และอยากให้ทำให้ได้สู้ ๆ นะ สู้ ๆ ในสิ่งที่พยายามนะ ขอให้ทำให้ได้ในทุก ๆ เรื่อง สู้ ๆ นะ ขอให้สู้ ๆ ในสิ่งที่ตั้งใจ หรือวางแผนทำให้ได้นะ”

นักเรียนคนที่ 5 “ขอให้สู้ ๆ กับทุกเรื่องที่ผ่านมา ขอให้ปรับปรุงในเรื่องที่อยากปรับปรุงให้ได้นะ สู้ ๆ นะเพื่อนรัก สู้ ๆ นะเราเป็นกำลังใจให้ รู้ว่าพยายาม สู้ ๆ นะในสิ่งที่นายพยายาม ขอให้ทำได้ถึง อาจจะไม่ยากแต่สู้ ๆ นะ เราเชื่อในตัวนาย สู้ ๆ นะขอให้ทำตามแผนให้สำเร็จนะ แล้วพยายามเข้า บ้านเร็วด้วย”

นักเรียนคนที่ 6 “ขอให้สู้ ๆ นะ พยายามทำให้ได้ ขอให้ตั้งใจทำในสิ่งที่ตัวเองเป็น สู้ ๆ ต่อไป ให้ สู้ ๆ ในสิ่งที่พยายาม ขอให้ทำตามทีวางแผนเอาไว้ นะ เราคอยให้กำลังใจนายอยู่ สู้ ๆ นะ”

นักเรียนคนที่ 7 “สู้ ๆ นะนายทำได้แน่ สู้ ๆ นะเป็นกำลังใจให้ ขอให้ปรับปรุงเรื่องของตัวเองให้ได้ สู้ ๆ นะให้สู้ ๆ ในสิ่งที่พยายาม ขอให้ทำได้นะในการที่จักรยานให้ช้าลง สู้ ๆ รู้ว่าพยายาม ใน ทุก ๆ เรื่องอาจจะยากแต่ค่อย ๆ พยายามนะ”

นักเรียนคนที่ 8 “ขอให้ทำได้นะ สู้ ๆ สู้ ๆ นะ อย่าคิดมากนะ สู้ ๆ นะนายทำได้แน่ ขอให้ทำในสิ่งที่ พยายามทำอยู่ตั้งใจไว้ว่าจะทำได้ สู้ ๆ ขอให้ทำตามแผนให้ได้ ขอให้สู้ ๆ กับเรื่องที่จะปรับปรุง”

ขั้นยุติกลุ่ม จากที่สมาชิกได้อ่านการ์ดกำลังใจที่ได้รับมา สมาชิกตั้งใจอ่าน และมีรอยยิ้ม ขณะที่อ่านให้สมาชิกคนอื่น ๆ ได้ฟัง ผู้นำกลุ่มได้กล่าวให้กำลังใจเพิ่มเติมกับสมาชิก และขอให้ สมาชิกได้พยายามที่จะปฏิบัติตามแผนที่ได้ตั้งใจไว้ในทุกครั้งที่ผ่านมาด้วย จากนั้นผู้นำกลุ่มได้ กล่าวขอบคุณสมาชิกที่ให้ความร่วมมือ และมีความกระตือรือร้นอยู่เสมอ และที่สำคัญการรักษาคำพูดของสมาชิกที่สมาชิกทุกคนปฏิบัติตามได้อย่างดี สมาชิกกลุ่มได้กล่าวขอบคุณผู้นำกลุ่ม และ กล่าวว่ “อยากให้มีกิจกรรมแบบนี้ต่ออีก” ผู้นำกลุ่มยิ้มรับแล้วกล่าวว่า “ครูดีใจมากเลยที่ได้ยิน แบบนี้ ว่างมีโอกาสรเราคงได้ร่วมกิจกรรมแบบนี้กันอีกขอบคุณนักเรียนทุกคนนะครับ” และปิดกลุ่ม

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล	นายชโลธร โสมหิรัญ
วัน เดือน ปี เกิด	14 พฤศจิกายน พ.ศ. 2530
สถานที่เกิด	กรุงเทพมหานคร
วุฒิการศึกษา	การศึกษามหาบัณฑิต (กศ.บ) สาขาดนตรีศึกษา - ดนตรีสากล มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ การศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม) สาขาจิตวิทยาการแนะแนว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ที่อยู่ปัจจุบัน	104 ซอยราชพฤกษ์ 8 แขวงบางเขินกนนท์ เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร รหัสไปรษณีย์ 10170

